

Strasburg, 16 września 2008 r.

[Inf14e_2008.doc]

T-PSV/Inf (2008) 14

KONWENCJA O OCHRONIE GATUNKÓW DZIKIEJ FAUNY I FLORY EUROPEJSKIEJ
ORAZ ICH SIEDLISK

Stały Komitet

28 spotkanie

Strasburg, 24-27 listopada 2008 r.

**Europejska Strategia Ochrony Roślin
(2008-2014): Zrównoważona przyszłość dla Europy**

Raport opracowany przez Sieć Planta Europa oraz Dyрекcję ds. Kultury oraz Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego.

Tłumaczenie sfinansowane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Niniejsze tłumaczenie zostało wykonane na zlecenie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska i nie jest oficjalnym tłumaczeniem Rady Europy.

Dokument opublikowany za zgodą Sekretariatu Konwencji Berneńskiej oraz Planta Europa.

Planta Europa jest siecią organizacji pozarządowych, rządowych i naukowych działających wspólnie na rzecz ochrony gatunków roślin i grzybów w Europie.

Obecnie Planta Europa ma 78 członków w 35 krajach.

Sekretariat Planta Europa mieści się w Plantlife International.

Nasza wizja: Świat, który docenia rośliny zarówno dziś jak i jutro.

Nasz cel: Zapewnienie i rozpoczęcie odbudowy różnorodności świata roślinnego do 2014 r.

Tekst opracowany przez Seonę Anderson na podstawie wyników warsztatów przeprowadzonych w trakcie V Konferencji Planta Europa w Cluj Napoca w Rumunii, 5-9 Września 2007r. wraz z uwzględnieniem kolejnych komentarzy edytorów z Planta Europa, Rady Europy oraz głównych partnerów i organizacji współpracujących.

Oznaczenie bibliograficzne: Planta Europa (2008), Zrównoważona Przyszłość dla Europy, Europejska Strategia Ochrony Roślin 2008-2014 (ang. A Sustainable Future for Europe; the European Strategy for Plant Conservation 2008-2014). Plantlife International (Salisbury, Wielka Brytania), Rada Europy (Strasburg, Francja).

Podziękowania: Europejska Strategia Ochrony Roślin została opracowana przez Planta Europa oraz Radę Europy podczas V Konferencji Planta Europa na temat Ochrony Dzikich Gatunków Roślin „Działajmy razem na rzecz roślin”, która odbyła się w Cluj Napoca w Rumunii w dniach 5-9 Września 2007r. oraz podczas kolejnych spotkań z przedstawicielami najważniejszych organizacji działających na rzecz ochrony roślin z Europy. Specjalne podziękowania należą się członkom Komisji Organizacyjnej, która przygotowała Konferencję (Antoni Aguilella, Nicolae Boscan, Jan Čerovsk, Vas ile Cristea, T orleif Ingerlog, Meike Kretschmar, Felician Micle, Ioan Panzaru, Jonathan Rudge, Anca Sarbu, Jan Willem Sneep), Sekretariatowi Planta Europa, Komisji Zarządzającej oraz doradcom, Związkowi Rumuńskich Botaników, Uniwersytetowi w Bukareszcie, Ogrodowi Botanicznemu “Al Borza”

Cluj Napoca, Uniwersytetowi “Babeş-Bolyai” Cluj Napoca, TRIMA Events, Sekretariatowi Rady Europy, Osoby pomagające (Antoni Aguilella, Seona Anderson, Chris Cheffings, Victoria Chester, Andras Krollop, Emilio Laguna, Jayne Manley, Baudew ijn Ode, Elizabeth Radford, Jan Rameloo, Mike Scott, Peter Skoberne, Rossen Vassilev) oraz 122 delegatom z 41 krajów.

Planta Europa składa również podziękowania za komentarze dotyczące projektu strategii następującym osobom: Marina Aboal, David Aplin, Chris Cheffings, Judith Cheney, Victoria Chester, Roger Crofts, Lynne Farrell, Eladio Fernandez Galiano, Susana Fontinha, David Genney (Scottish Natural Heritage), Ema Gojdičová, César Gómez, Matthew Jebb, Carolina Lasen Diaz, Shelagh Kell, Lorenzo Maggioni, Nigel Maxted, Jonas Müller, Canan Orhan, Britta Pätzold, Elizabeth Radford, Margaret Ramsey, Graziano Rossi, Susanne Schmitt, Suzanne Sharrock (Ogrody Botaniczne w Europie), Marcel Silvius, Stella Simiyu, Jan Willem Sneep, Kate Still, Gerard Van Dijk, Janice Weatherby (the European Habitats Forum). Planta Europa chciałaby podziękować wszystkim organizacjom partnerskim i współpracującym za poświęcony czas oraz ekspertyzę, dzięki, którym udało się określić cele strategii.

Spis treści

STRESZCZENIE WYKONAWCZE	6
RAMY EUROPEJSKIEJ STRATEGII OCHRONY ROŚLIN (2008-2014)	8
KWESTIE AKTUALNE	10
NOWOPOWSTAJĄCE KWESTIE	12
WDROŻENIE	13
GŁÓWNE ZAGROŻENIA DLA EUROPEJSKIEJ OCHRONY ROŚLIN.....	14
NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA EUROPEJSKIEJ OCHRONY ROŚLIN.....	15
ZESTAWIENIE CELÓW NOWEJ EUROPEJSKIEJ STRATEGII	17
GŁÓWNI PARTNERZY ORAZ ORGANIZACJE WSPÓŁPRACUJĄCE	22
CEL STRATEGICZNY I: Dokumentowanie i zrozumienie różnorodności roślin	23
CEL STRATEGICZNY II: Ochrona różnorodności roślin	28
CEL STRATEGICZNY III: Zrównoważone wykorzystanie różnorodności roślin	47
CEL STRATEGICZNY IV: Promocja edukacji i świadomości na temat różnorodności roślin	53
CEL STRATEGICZNY V: Zwiększanie możliwości w zakresie ochrony roślin.....	57
PODOBIENSTWA POMIĘDZY STARĄ (2001 - 2007) I NOWĄ (2008 – 2014) EUROPEJSKĄ STRATEGIĄ OCHRONY ROŚLIN	62
ZESTAWIENIE SKRÓTÓW ORAZ NAZW ORGANIZACJI WYSTĘPUJĄCYCH W TEKŚCIE.....	65

Słowo wstępne

Podziękowania dla następujących organizacji za ich wsparcie finansowe oraz za publikację niniejszej Strategii:

Minister Rolnictwa, Środowiska Naturalnego oraz Jakości Żywności (Holandia)

Rada Europy

Artdatabanken, SLU

The Joint Nature Conservation Committee (Wielka Brytania)

Scottish Natural Heritage

Związek Rumuńskich Botaników

Plantlife International

APA Nova (Rumunia)

Fundacja im. Loke Wan Tho

Fundacja MAVVA

The Staples Trust (Sainsbury Wielka Brytania)

STRESZCZENIE WYKONAWCZE

Rośnie liczba zagrożeń dla gatunków roślin i grzybów występujących w Europie. Zagroża im fragmentacja siedlisk (w szczególności obszary wodno-błotnych, wrzosowisk oraz obszarów trawiastych), ciągły rozwój rolnictwa i leśnictwa, nowo powstające niebezpieczeństwa wynikające ze zmian klimatu, utrata różnorodności genetycznej uprawionych roślin, rozprzestrzenianie się inwazyjnych gatunków obcych oraz uprawa roślin do produkcji biopaliw na masową skalę. Utratą roślin powinni interesować się nie tylko nieliczni naukowcy, ale my wszyscy. Są one podstawą ekosystemów, dzięki którym zarówno ludzie jak i inne organizmy zdobywają pożywienie, uzyskują różnorodne materiały potrzebne do produkcji, mają dostęp do zasobów wody, oraz które stanowią zabezpieczenie przed powodzią, a także, dzięki, którym możemy korzystać z różnych form wypoczynku. Są one podwaliną naszego naturalnego jak i kulturalnego dziedzictwa.

Niniejsza strategia ma na celu koordynację oraz skupienie się na wielu złożonych kwestiach podkreślając przy tym istniejące oraz planowane działania skierowane na powstrzymanie postępującej utraty różnorodności gatunków roślin w Europie. Jej cele zostały opracowane przez Planta Europa oraz Radę Europy we współpracy z innymi organizacjami zajmującymi się ochroną przyrody. Zostały one podzielone na 5 celów strategicznych i 16 celów operacyjnych wchodzących w skład Globalnej Strategii Ochrony Roślin i będącej częścią Konwencji o różnorodności biologicznej (Cel 1 - Dokumentowanie i zrozumienie różnorodności roślin, Cel 2 - Ochrona różnorodności roślin, Cel 3 - Zrównoważone wykorzystanie różnorodności roślin, Cel 4 - Promocja edukacji świadomości na temat różnorodności roślin, Cel 5 - Zwiększenie możliwości w zakresie ochrony roślin). Uznaje się przy tym wagę wszelkich grup roślin oraz grzybów, w tym mchów, porostów, grzybów i glonów występujących w Królestwie Roślin.

Wiele punktów docelowych oraz działań wchodzących w skład tej Strategii zostanie użytych przy opracowywaniu ważnych projektów ustaw oraz strategii zarówno w ramach UE jak i w wymiarze pan-europejskim, obejmujących: Dyrektywę Siedliskową, Ramową Dyrektywę Wodną, reformę Wspólnej Polityki Rolnej, wszelkie przyszłe dyrektywy UE dotyczące gleby, Paneuropejską Strategię Różnorodności Biologicznej i Krajobrazowej, Paneuropejską Sieć Ekologiczną oraz Kijowskie i Belgradzkie Uchwały dotyczące Różnorodności Biologicznej. Cel 3 dotyczący zrównoważonego użytkowania roślin podkreśla potrzebę znacznego zwiększenia wysiłków celem wdrożenia zadań dotyczących bezpośrednio wykorzystania zasobów roślinnych.

Dzięki handlowi oraz polityce rozwojowej Europa ma znaczący wpływ na ochronę roślin w różnych częściach świata. Niniejsza Strategia uznaje za nasz obowiązek potrzebę zrozumienia konsekwencji działań dotyczących różnorodności biologicznej oraz podkreśla fakt, iż nie możemy przenosić naszych problemów ekologicznych w inne miejsca na świecie, na przykład, przez import roślin uprawianych w sposób niezrównoważony lub poprzez produkcję biopaliw na obszarach o bogactwie botanicznym poza naszym kontynentem celem zaspokojenia potrzeb energetycznych Europy.

Niniejsza Strategia uznaje również potrzebę partnerstwa pomiędzy organizacjami zajmującymi się ochroną roślin i grzybów oraz innymi organizacjami, które uważa się za kluczowe do osiągnięcia wszystkich zamierzonych celów. Podkreśla się również szczególne znaczenie skutecznej komunikacji oraz wymiany danych w celu rozwiązania najistotniejszych problemów oraz zminimalizowania wysiłków.

Europejskie strony podpisujące Konwencję o różnorodności biologicznej, w tym Wspólnota Europejska, poparły realizację zadań wchodzących w skład Globalnej Strategii Ochrony Roślin i będącej częścią Konwencji o różnorodności biologicznej, której to niniejsza Strategia jest komponentem regionalnym. Aby pomyślnie zrealizować niniejszą Strategię konieczne będzie znaczne wsparcie ze strony rządów, szczególnie w zakresie odpowiedniej polityki oraz opracowywania i wprowadzania w życie istotnych zmian w prawie, a także zapewnienia odpowiedniego finansowania ze środków regionalnych oraz państwowych.

Pomimo wzrastającej liczby zagrożeń dla europejskich dzikich gatunków roślin, grzybów oraz ich siedlisk, odnotowano wiele przypadków udanych działań oraz badań, które przyczyniły się do zatrzymania zmian dotyczących różnorodności biologicznej. Wybrane badania studiów przypadku zostały przedstawione w niniejszym dokumencie, a pozostałe szczegóły są dostępne na stronie internetowej Planta Europa (www.plantaeuropa.org)

RAMY EUROPEJSKIEJ STRATEGII OCHRONY ROŚLIN (2008-2014)

Przegląd: Wcielenie w życie nowej Europejskiej Strategii Ochrony Roślin (ESPC) (ang. European Strategy for Plant Conservation) daje osobom prywatnym, instytucjom, organizacjom oraz rządów w całej Europie wyjątkową szansę na podjęcie kroków dla zabezpieczenia przyszłości dzikich gatunków roślin i grzybów wraz z całym ekosystemami oraz życiem, które na nich się opiera. Stwarza ona strukturę w oparciu, o którą europejscy botanicy, mykolodzy, algolodzy oraz specjaliści w zakresie ochrony roślin mogą wspólnie działać tak, aby każda z tych grup zwiększyła swoje zaangażowanie i lepiej rozumiała kwestie dotyczące ochrony gatunków, od których to zależeć będzie przyszłość europejskiej różnorodności biologicznej. Celem ESPC nie jest wyłącznie ochrona wszelkiego rodzaju roślin, mchów, grzybów, porostów oraz glonów, ale również działania dotyczące zapewnienia pełnej różnorodności wszystkich europejskich siedlisk: mórz, torfowisk, obszarów wodno-błotnych oraz rzek, lasów, terenów trawiastych, terenów rolniczych oraz gór. Pojęcia „roślina” używa się jako skrót i dotyczy ono roślin naczyniowych, mchów, porostów i glonów wchodzących w skład Królestwa Roślin. Uznaje się, że aby w pełni osiągnąć cele wyznaczone w ESPC, konieczne jest zaangażowanie w wyzwania oraz możliwości związane z w/w kwestiami.

Struktura: Wraz z przedstawieniem nowego kontekstu wdrożenia, ESPC proponuje nową strukturę mającą na celu uzupełnienie oraz ulepszenie innych najważniejszych inicjatyw europejskich i światowych mających wpływ na ochronę roślin. Dzięki tej strukturze nowa ESPC jest ściśle wzorowana na 16 celach operacyjnych wymienionych w Globalnej Strategii Ochrony Roślin (GSPC) (ang. Global Strategy for Plant Conservation), a europejskie zadania oraz działania odpowiadają właściwym zadaniom w skali Globalnej.

Dodatkowo, ustanowiony przedział czasowy realizacji nowej ESPC w latach 2008-2014, przemyślano w taki sposób, aby na przełomie roku 2010/11 można było dokonać przeglądu śródkresowego, który to zbiega się w czasie, zarówno z przeglądem GSPC jak również z przeglądem celów UE oraz celów paneuropejskich mających na celu powstrzymanie spadku różnorodności biologicznej do roku 2010. Wielki, poparty dowodami sukces pierwszej Europejskiej Strategii Ochrony Roślin, jak również opracowanie nowej Strategii pokaże skuteczność GSPC oraz będzie stanowić podstawę dla następnych strategii po roku 2010.

Niniejsza Strategia uznaje również wpływ Europy i europejskiego handlu na inne regiony świata oraz na różnorodność roślin poza jej granicami. W najwyższym możliwym stopniu, Europa powinna dołożyć wszelkich starań do realizacji Milenijnych Celów Rozwoju, w szczególności, tych dotyczących środowiska naturalnego, walki z ubóstwem oraz polityką zdrowotną. W związku z powyższym, przegląd śródkresowy umożliwi włączenie rozwiązań i działań związanych z ochroną roślin do Milenijnych Celów Rozwoju w 2015r.

Zakres realizacji: Podstawą sukcesu pierwszej ESPC były:

- jej wpływ na zagospodarowanie terenów
- wpływ na politykę oraz jej realizacja na wszystkich szczeblach
- zwiększenie świadomości dotyczących realizacji celów związanych z ochroną roślin

Powyższe kryteria pozostają wciąż kluczowe w realizacji nowej Strategii jednakże obecnie, są one powiązane, w najwyższym możliwym stopniu, ze zwiększoną świadomością o potrzebie komunikacji oraz wymiany doświadczeń, symptomów oraz rozwiązań powstałych w ramach Strategii. W porównaniu do innych regionów świata, Europa posiada mniejszą różnorodność biologiczną roślin, ale za to większą liczbę specjalistów. W związku z

powyższym, niniejsza Strategia została opracowana w taki sposób, aby jak najlepiej wykorzystać tę wiedzę, zwiększony dostęp do Internetu oraz innych mediów elektronicznych celem zachęcenia do wymiany ekspertyz pomiędzy instytucjami w Europie jak i poza nią, a także, aby publikować wyniki udanych projektów badawczych oraz projektów związanych ze stroną praktyczną ochrony roślin.

Dzięki zwiększonej roli komunikacji jako głównego mechanizmu realizacji, niniejsza Strategia przyczyni się do zasilenia bazy danych dotyczących roślin, rozwoju praktyki ochrony roślin oraz w większym stopniu będzie dotyczyć inicjatyw polityki regionalnej, w tym: strategii oraz polityki Unii Europejskiej (Dyrektywa Siedliskowa, sieć Natura 2000, Ramowa Dyrektywa Wodna, 7 Program Ramowy, Reforma Wspólnej Polityki Rolnej oraz Rady Europy (Konwencja Berneńska, Sieć Emerald, Paneuropejska Strategia Różnorodności Biologicznej i Krajobrazowej (PEBLDS), Paneuropejska Sieć Ekologiczna (PEEN)) oraz Kijowskie (2003) i Belgradzkie (2007) Uchwały dotyczące Różnorodności Biologicznej. Ponad wszystko, niniejsza Strategia podkreśla znaczące różnice pomiędzy wyzwaniami oraz możliwościami ochrony roślin w różnych państwach europejskich oraz fakt, iż działania na poziomie lokalny i krajowy będą je odzwierciedlały.

Zakres w skali europejskiej: Nowa Strategia obejmuje swoim zasięgiem terytorium 47 krajów wchodzących w skład Rady Europy oraz Białoruś: Albania, Andora, Armenia, Austria, Azerbejdżan, Białoruś, Belgia, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Gruzja, Grecja, Węgry, Islandia, Irlandia, Włochy, Łotwa, Liechtenstein, Litwa, Luksemburg, Malta, Mołdawia, Monako, Czarnogóra, Holandia, Norwegia, Polska, Portugalia, Rumunia, Federacja Rosyjska, San Marino, Serbia, Słowacja, Słowenia, Hiszpania, Szwecja, Szwajcaria, Była Jugosłowiańska Republika Macedonii, Turcja, Ukraina, Wielka Brytania, Włochy. Niniejsza Strategia również podkreśla znaczenia związku krajów europejskich z ich terytoriami zamorskimi, jak również zachęca do wymiany informacji oraz najlepszych schematów działań pomiędzy Europą a tymi regionami.

Zarówno Paneuropejska Analiza Oceny Sytuacji (2007) wykonana przez IUCN (Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody i Jej Zasobów), jak również Europejska Agencja Środowiska (ang. European Environment Agency) w swoim raporcie dotyczącym Stanu Środowiska Naturalnego w Europie podkreślają, że największe tereny dziewiczych środowisk naturalnych, lasów, tundry, mokradeł, znajdują się w Europie Wschodniej oraz fakt, iż największa degradacja występuje w Europie Zachodniej. Podkreśla się fakt, iż Europa Południowa oraz Wschodnia posiada większe zróżnicowanie roślin oraz, że w związku z tym, krajowe oraz regionalne wskaźniki ujęte w celach muszą uwzględniać ten fakt. Środki powinny być skierowane do regionów o największej różnorodności oraz tych, które posiadają mniejszą ilość specjalistów. Strategia została opracowana w taki sposób, aby wspomagać paneuropejskie zaangażowanie, które jest konieczne do ochrony oraz utrzymania różnorodności świata roślin.

Kontekst – Aktualne oraz nowo powstające kwestie: Zarówno Paneuropejska Ocena Sytuacji (2007) IUCN, jak również Europejska Agencja Środowiska w swoim raporcie dotyczącym Stanu Środowiska w Europie zwracają uwagę na postępujące rozdrobnienie środowisk naturalnych oraz postępujące zanikanie środowisk bogatych w różnorodne gatunki roślin, a w szczególności tereny podmokłe (torfowiska wysokie i niskie, mokradła), wrzosowiska/zarośla/tundra oraz zbiorowiska trawiaste. Także podkreślają potrzebę wywierania ciągłej presji na zwolenników intensyfikacji w rolnictwie oraz rozszerzania się terenów miejskich uwypuklając ich skutki na różnorodność biologiczną oraz ciągły brak uznania korzyści z usług ekosystemowych oraz potrzeby włączenia ich jako czynniki wpływające na analizy ekonomiczne.

Na podstawie wyników tych raportów, jak również na podstawie innych źródeł nowa ESPC wyszczególniła najważniejsze zagadnienia, które definiują oraz stanowią kontekst dla niniejszej Strategii celem osiągnięcia zamierzonych celów na poziomie regionalnym, krajowym oraz lokalnym zarówno obecnie jak i w przyszłości. Trzeba zauważyć, że podczas konferencji Planta Europa w 2007, na której to opiera się nowa ESPC, wszyscy jej uczestnicy byli zgodni co do faktu, iż cele oraz zadania realizowane pojedynczo nie są wystarczające i muszą one być uwzględnione jako elementy wpisujące się w kontekst całej Strategii. Niektóre z ważniejszych zagadnień zostały uwzględnione we wcześniejszej ESPC, podczas gdy inne, których wpływ na różnorodność gatunków zwiększył się, są uwzględnione po raz pierwszy.

Kwestie aktualne:

- fragmentacja siedlisk oraz ich spójność
- praktyki stosowane w rolnictwie oraz leśnictwie
- inwazyjne rośliny obce
- zrównoważony rozwój (ekorozwój)

Nowopowstające kwestie:

- zmiana klimatu
- biopaliwa

Kwestie aktualne

- **Fragmentacja siedlisk oraz spójność** - Fragmentacja środowiska nie tylko pozostaje jednym z największych wyzwań w ramach zatrzymania spadku różnorodności biologicznej roślin, ale też jej skutki będą coraz bardziej widoczne wraz z postępującą zmianą klimatu. Aby stawić czoło tym skutkom należy podkreślić wagę działań ochronnych, które nie tylko zapewniają właściwy stan obszarów ochrony roślin, ale także określają zasadnicze czynniki mające wpływ na tworzenie „buforów”, łączność pomiędzy obszarami, ich powiększenie oraz opracowanie nowych pomysłów takich jak „Strefy Potencjalnych Siedlisk” (ang. zones of opportunity). Istnieje wiele modeli oraz sugerowanych metod podniesienia spójności, jednak trzeba stworzyć więcej skutecznie działających korytarzy. Zwiększona spójność jest konieczna zarówno w celu ochrony głównych obszarów o najbogatszej różnorodności roślin, jak również w celu stworzenia realnych korytarzy umożliwiających rozprzestrzenianie się odpowiedzi jako reakcja na wiele czynników, w tym zmiany klimatyczne. Do pomyślnego stworzenia korytarzy oraz powiększenia i odbudowy najważniejszych obszarów konieczne będzie zaangażowanie zarówno środków *in situ* jak i *ex situ*. Szczególnie na poziomie regionalnym oraz krajowym, niezbędne będą wspólne kroki mające na celu koordynację działań, których celem jest odbudowa, powiększenie i połączenie poszczególnych obszarów i stref. Wszelkie działania muszą być skoordynowane z Paneuropejską Siecią Ekologiczną, siecią Natura 2000 oraz Projektem Europejskiego Zielonego Pasa (ang. European Greenbelt Project), jak również z innymi programami regionalnymi.
- **Praktyki stosowane w rolnictwie oraz leśnictwie** – Ciągły spadek różnorodności biologicznej oraz degradacja ekosystemów poprzez intensywne wykorzystanie surowców, deforestację oraz dopływ substancji biogenicznych wymaga zdecydowanej odpowiedzi ze strony różnych instytucji, podobnej do tej, która została określona w

Milenijnej Ocenie Ekosystemów (2005) i dotyczyła działań niezbędnych w innych częściach świata. W Europie, zwiększa się powierzchnia lasów, jednakże lasom szczególnie starym, bogatym w różnorodne gatunki, znajdującym się na południu i na wschodzie, zagraża intensywna gospodarka leśna lub nielegalna wycinka. Ponadto, podobne problemy związane z intensyfikacją rolnictwa na niektórych obszarach i jego zaniechaniem na innych pozostają ważnymi kwestiami związanymi z ochroną przyrody. Potencjalne szanse i zagrożenia dla różnorodności biologicznej oraz zrównoważony rozwój związany z rozszerzeniem Unii Europejskiej stanowią najpilniejsze wyzwania, które wymagają natychmiastowej uwagi. Zagrożenia wynikają z intensywnego rolnictwa, podczas gdy szansą mogą być środki dostępne w ramach Funduszu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Polityka rolno i leśna zostały uznane za ważne w pierwszej Strategii, jednakże po przeglądzie, zostały zakwalifikowane jako te, w których nie odniesiono wielkich sukcesów. Nowe zadania wyszczególnione w niniejszej Strategii wymagają większego zaangażowania osób związanych z ochroną roślin w politykę oraz działania, które powinny zaangażować większą liczbę różnych partnerów. Jednym z pierwszych priorytetów dla obrońców przyrody jest ich wkład we Wspólną Politykę Rolną Unii Europejskiej w 2008 r. Zagrożeniem jest szczególnie intensyfikacja rolnictwa na nizinach oraz utrata pastwisk na terenach wyżynnych, które to trzeba uwzględnić we wszelkich przeglądach polityk. Kraje Członkowskie muszą zwiększyć poparcie dla zarządzania kwestiami dotyczącymi środowiska w ramach Filaru 2, jak również należy wdrożyć skuteczne metody, dzięki którym schematy środowiskowe zapewnią wymierne korzyści dla ochrony dzikiej fauny i flory.

- **Inwazyjne rośliny obce** – Inwazyjne rośliny obce stanowią poważny problem dla ochrony różnorodności roślin oraz zrównoważonego funkcjonowania ekosystemów, w szczególności tych powiązanych z dostarczeniem oraz jakością wody. Jest to problem, który prawdopodobnie będzie miał negatywny efekt na zmiany klimatu. Efekty te mogą dotyczyć wzrostu zasięgu oraz zdolności do życia obecnie spotykanych gatunków inwazyjnych jak również większe prawdopodobieństwo pojawienia się nowych gatunków. W skład zadania 10 jak również pozostałych działań wchodzi środki umożliwiające kontrolę obecności znanych gatunków, ocenę ryzyka potencjalnych wpływów nowych gatunków, jak również działania mające na celu zwiększenie świadomości o problemach, których mogą przysporzyć, w tym realizacja przez poszczególne kraje Europejskiej Strategii w sprawie Inwazyjnych Gatunków Obcych (Rekomendacja nr 99 Stałego Komitetu Konwencji Berneńskiej) oraz Rekomendacji nr 126 dotyczącej eliminacji niektórych inwazyjnych gatunków roślin.
- **Zrównoważony rozwój (ekorozwój)** – Wzrasta świadomość na temat „ekologicznego śladu” (ang. ecological footprint) Europy oraz wpływu wykorzystywania przez nas zasobów na społeczeństwa oraz środowisko naturalne, zarówno w Europie jak i poza nią. Dyskusja o ekorozwoju oferuje działaczom ruchów ochrony przyrody możliwość zaangażowania szerszej grupy ludzi w działania mające na celu osiągnięcie korzyści dla środowiska oraz ludzkości dzięki ochronie roślin, jak również nakłania do wprowadzenia zmian w obecnych praktykach stosowanych w rolnictwie i leśnictwie. W szczególności, kwestia sprawowania kontroli nad powodzią oraz zasobami wody będzie coraz ważniejsza z punktu widzenia różnorodności biologicznej jak również z punktu widzenia ekonomicznego i społecznego. Działacze ruchów ochrony przyrody pełnią kluczową rolę w dowodzeniu, że warto chronić oraz przywracać siedliska takie jak lasy na terenach

zalewowych, torfowiska, obszary wodno-błotne oraz siedliska umożliwiające sprawowanie kontroli nad powodzią lub zapobieganie utracie zasobów wody. W szerszym ujęciu, obowiązkiem Europy jest pokazanie, że zabezpieczenie oraz przywrócenie różnorodności roślinnej jest kluczem do zrównoważonego rozwoju oraz korzyści płynących z ekosystemów, na których się opiera. Dodatkową kwestią, na którą zwrócono uwagę w ESPC, jest potrzeba dołożenia wszelkich starań, aby Europa nie eksportowała swoich problemów związanych z ochroną roślin poprzez import z innych części świata produktów na bazie roślin pochodzących z niezrównoważonych źródeł.

Nowopowstające kwestie

- **Zmiana klimatu** – pomimo faktu, że niektóre gatunki roślin skorzystają na zmianie klimatu w tym znaczeniu, że będą mogły rozprzestrzeniać się w kierunku północnym, zagrożenie zmianami klimatu może posłużyć jako bodziec do ochrony oraz gospodarowania siedliskami roślin rodzimych tak aby redukowały one gazy cieplarniane. Istnieje wiele negatywnych kwestii związanych z wpływem zmian klimatu na ochronę roślin. Czwarty Raport podsumowujący zmiany klimatu opracowany przez II grupę roboczą w ramach Międzyrządowego Panelu na temat Zmian Klimatu (ang. Intergovernmental Panel on Climate Change) stwierdza, że „prawie wszystkie obszary Europy zostaną w przyszłości dotknięte negatywnymi skutkami zmian klimatu. Większość organizmów oraz ekosystemów będzie miała problemy z przystosowaniem się do zmian klimatu”. W przyszłości, zmiany klimatu będą miały wpływ na wiele aspektów związanych z ochroną roślin. Stanowią one zagrożenie dla roślin, które nie mogą migrować z powodu fragmentacji siedlisk jak również te, które nie posiadają wystarczająco bogatego materiału genetycznego umożliwiającego im przystosowanie się do tempa zmian klimatu. Niektóre siedliska, takie jak przybrzeżne laguny oraz powiązane z nimi obszar wodno-błotne są zagrożone szczególnym ryzykiem wynikającym ze zmian klimatu.

Tematy wymienione powyżej będą stanowiły o sukcesie nowej Strategii w kwestiach związanych z wyzwaniem dotyczącym zmian klimatycznych, a w szczególności jej zdolność do:

- informowania o przyszłym rozwoju Globalnej Strategii w kwestiach związanych ze zmianami klimatycznymi,
- sprostania zwiększonym potrzebom podniesienia świadomości o kluczowej roli ochrony roślin w opracowaniu przyjaznych środowisku naturalnemu rozwiązań wobec zmian klimatycznych, zarówno w kwestii zarządzania adaptacyjnego jak i złagodzenia ich skutków.
- spełnienia wymagań społeczności zaangażowanej w ochronę roślin celem podniesienia jej zdolności do dzielenia się wynikami badań, umiejętnościami oraz rozwiązaniami.

Pomimo, że obecna Globalna Strategia Ochrony Roślin nie przedstawia celów ani zadań dotyczących walki ze zmianami klimatycznymi, w jej skład wchodzi działania mające na celu zmniejszenie ich wpływu, w tym potrzeba utrzymania ekosystemów opartych na roślinach pochłaniających dwutlenek węgla oraz stanowiących zasoby genetyczne. Oczekuje

się, że nadanie zmianom klimatycznym statusu zalecenia przekrojowego w realizacji nowej Strategii zapewni silną regionalną podstawę dowodową, dzięki której problem zmian klimatycznych zostanie uwzględniony przy opracowywaniu GSPC po roku 2010.

Poza promowaniem przyszłego rozwoju GSPC, niniejsza Strategia podkreśla wagę partnerstwa w podnoszeniu świadomości o znaczeniu ochrony roślin w opracowywaniu zrównoważonych rozwiązań wobec skutków zmian klimatu na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Również współpraca wykraczająca poza granice państwowe będzie miała kluczowe znaczenie i to od niej będzie zależało czy niniejsza Strategia stworzy możliwości potrzebne do odpowiedniej wymiany danych i umiejętności oraz rozwiązań zarządzania adaptacyjnego do celów walki ze zmianami klimatycznymi. Niemniej jednak, uznaje się, że wpływ zmian klimatu na różnorodność roślin nie jest w pełni zrozumiany oraz, że przegląd śródk okresowy, na podstawie wyników najnowszych badań oraz praktyczne rozwiązania dotyczące ochrony roślin, zaktualizują posiadane informacje.

- **Biopaliwa** – Wszystkie biopaliwa powstają z roślin i są one uzyskiwane przez zastosowanie szeregu metod. Większość z nich, w tym bioetanol, biodiesel, etanol celulozowy wymagają zwiększonej ilości terenów uprawnych do produkcji biopaliw. Uprawa biopaliw jest ściśle związana z dyskusją na temat zmian klimatu oraz uważana jest za czynnik mający znaczący wpływ na zmniejszenie efektów ocieplenia klimatu. Wysokie poparcie dla biopaliw stanowi również podstawę Europejskiego Strategicznego Planu Technologii Energetycznych 2006 (SET-Plan) (ang. European Strategic Energy Technology Plan) oraz Europejskiej Polityki Energetycznej COM (2007) (ang. Energy Policy for Europe), które uwzględniają zalecenia zawarte w dokumencie Komisji Europejskiej „21 Mapa drogowa w zakresie energii odnawialnej” (ang. Renewable Energy Roadmap 21), który dotyczy określenia wiążących celów zgodnie, z którymi biopaliwa będą stanowiły do 14% wszystkich paliw transportowych oraz minimum 10% paliw samochodowych do roku 2020. Jednakże, nieograniczona uprawa roślin służących do produkcji biopaliw na siedliskach bogatych florystycznie, zwiększona eksploatacja ziemi uprawnej do celów produkcji biopaliw oraz uprawa roślin wykorzystywanych do produkcji biopaliw, które mogą stać się inwazyjne mogą mieć katastrofalne skutki zarówno w Europie jak i poza nią. Działacze ruchów ochrony przyrody powinni podnieść tę kwestię na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym oraz wezwać do oceny ryzyka dla różnorodności biologicznej, co jest konieczne zgodnie z nową Strategią.

Wdrożenie

Mechanizmy: W Europie jest wielu specjalistów oraz istnieją liczne krajowe oraz regionalne ustawy regulujące ochronę przyrody. Pomimo, że niniejsza Strategia została opracowana w taki sposób, aby podkreślić korzyści wynikające ze współpracy regionalnej uznaje się, że wiele działań zostanie przeprowadzonych na poziomie krajowym i lokalnym, a wiele funduszy zostanie przyznanych na poziomie krajowym. Będzie to wymagało krajowych punktów kontaktowych oraz zaangażowania ze strony rządów. Skuteczna komunikacja jest jednym z najważniejszych czynników potrzebnych do pomyślnej realizacji niniejszej Strategii, w tym należy uwzględnić wymianę danych oraz ekspertyz, informowanie o sukcesach w dziedzinie ochrony przyrody oraz pokazywanie coraz to szerszej widowni korzyści płynących z bogactwa dzikich gatunków roślin oraz grzybów, które posiadamy w Europie.

Partnerstwa: Osoby zajmujące się ochroną roślin nie osiągną celów zawartych w niniejszej Strategii sami. Celem tej Strategii jest zajęcie się problemem zarówno deficytu umiejętności jak również ekspertyzy dotyczącej ochrony roślin oraz potrzeby jak najlepszego wykorzystania synergii powstałej w wyniku poprawionej komunikacji i wymiany informacji. W tym celu Strategia będzie opierać się na wzmacnianiu współpracy na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Podobnie jak dawno powstałe partnerstwa pomiędzy grupami zajmującymi się taksonomią oraz praktykami *in situ/ex situ*, nowa Strategia wzywa działaczy na rzecz ochrony roślin do rozwijania partnerstwa z osobami działającymi w innych sektorach oraz przemysłach, których praca znacząco wpływa na realizację celów ESPC. Oznacza to współpracę z tymi, którzy zaangażowani są w sprawy związane z różnorodnością genetyczną, zwierzętami, ptactwem, ochroną przyrody morskiej oraz bezkręgowców, rolnictwem, leśnictwem, środowiskiem naturalnym, planowaniem przestrzennym, turystyką, handlem, infrastrukturą oraz kwestiami oraz praktyką związanymi ze zrównoważonym rozwojem.

Finansowanie: Jeden z największych problemów związanych z realizacją nowej Strategii stanowią kwestie finansowe. W związku z wyzwaniem związanymi z rozpiętością geograficzną obszarów objętych Strategią powstają kwestie dotyczące pierwszeństwa w przyznawaniu środków. Wiele funduszy regionalnych oraz unijnych jest przyznawanych na poziomie krajowym tak, więc dostęp do nich będzie wymagał określenia głównych celów dotyczących ochrony roślin. Jest coraz więcej informacji dotyczących sposobów pozyskania funduszy, a Planta Europa zajmuje się publikowaniem informacji o dostępnych funduszach oraz informacji o możliwościach zdobycia funduszy do celów ochrony roślin, jak również zachęca do nawiązywania współpracy mającej na celu zdobywanie funduszy.

GŁÓWNE ZAGROŻENIA DLA EUROPEJSKIEJ OCHRONY ROŚLIN

Fragmentacja Siedlisk – zanikanie oraz fragmentacja dotknęły w najwyższym stopniu tereny podmokłe (mokrałła, torfowiska wysokie i niskie) w latach 1990-2000 z łączną liczbą 107 044 utraconych hektarów. Następne w kolejności są wrzosowiska (298 108 ha) oraz zbiorowiska trawiaste, których zniknęło (269 787 ha) (EEA, 2005).

Zmiany klimatyczne- 3000 taksonów roślin z biogeograficznego regionu alpejskiego jest zagrożonym wyginięciem (ENSCONET – podano w *ENSCONET NEWS*, 2007, Nr 3).

Inwazyjne Gatunki Obce - EEA/SEBI2010 sporządziło wykaz 163 „najgroźniejszych obcych gatunków inwazyjnych” zagrażających różnorodności biologicznej, z których to najwięcej jest roślin naczyniowych, 40 taksonów. Średnio więcej niż jeden ze zidentyfikowanych gatunków pojawia się każdego roku i nie ma żadnych oznak poprawiającej się sytuacji (EEA 2007).

Rolnictwo, intensyfikacja, zaniedbanie - Tereny rolnicze o wysokiej wartości przyrodniczej (ang. High Nature Value - HNV) są ważnym elementem ochrony różnorodności biologicznej w Europie. Stanowią one od 15 do 25 % wszystkich obszarów nadających się pod uprawę. Głównym zagrożeniem dla nich są intensyfikacja oraz zaniedbanie. Poza terenami chronionymi, ochrona pozostałych terenów zależy głównie od pomocy ze strony UE; programów wsparcia dla obszarów o niekorzystnych warunkach oraz programów rolno-środowiskowych. Jednak środki te, nie są przeznaczone w należyty sposób na ochronę terenów rolniczych o wartości przyrodniczej, w szczególności Europa Południowa otrzymuje niewielkie wsparcie dla swoich terenów rolniczych o wysokich walorach przyrodniczych (EEA, 2004, 2007).

Słabe zarządzanie gospodarką leśną – W raporcie z 2005 r. dotyczącym zagrożeń dla Ostoj Roślinnych w Europie Środkowo-Wschodniej, wykazano, że słabe zarządzanie gospodarką leśną stanowiło zagrożenie dla 44% obszarów (Plantlife International, 2005).

W Światowej Ocenie Zasobów Leśnych (2005) wykazano, że Europa oraz Zachodnia i Środkowa Azja mają najniższy odsetek lasów objętych ochroną (FAO, 2005).

Nielegalna wycinka stanowi szczególne zagrożenie dla różnorodności biologicznej lasów. Najczęściej dochodzi do tego zjawiska na Bałkanach, w krajach Bałtyckich, Federacji Rosyjskiej, na Kaukazie, w Centralnej Azji oraz kilku innych krajach Europy Środkowo-Wschodniej (EEA, 2007)

Spadek liczby roślin uprawnych oraz dziko występujących roślin pokrewnych – Spada liczba roślin uprawnych oraz dziko występujących roślin im pokrewnych. „*W skali światowej, jedynie 14 gatunków zwierząt oraz 4 gatunki roślin (pszenica, kukurydza, ryż oraz ziemniaki) stanowią 90% naszego pożywienia*” (EEA, 2006). „*W Europie znajduje się wiele różnorodnych upraw, takich jak zboża, rośliny strączkowe, owoce, warzywa, rośliny przemysłowe, rośliny oleiste, pasze, rośliny lecznicze oraz aromatyczne. Europa jest odpowiedzialna za genetyczne zasoby roślinne zarówno w swoim regionie jak również w stosunku do innych części świata.*” (Bioversity International, strona internetowa, 2008).

Brak legislacji dotyczącej grzybów, mchów, porostów i glonów – Brakuje legislacji dotyczącej tych grup w ustawodawstwie europejskim i krajowym, a ich rola w ekosystemach jest często ignorowana.

Nieodpowiedni monitoring i ochrona – Często brakuje podstawowej oceny stanu ochrony i monitoringu najważniejszych obszarów. „*Wstępny przegląd 20 gatunków i 8 siedlisk objętych Dyrektywą Ptasią i Siedliskową wykazała korzystną sytuację jedynie w 6%. Tak niewielka i nieprzedstawiająca obrazu sytuacji próbka nie pozwala jeszcze na jakąkolwiek ekstrapolację ani na ogólną ocenę stanu ochrony 900 gatunków oraz 220 siedlisk objętych tymi Dyrektywami.*” (EEA – Fourth State of Environment – 2007).

NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA EUROPEJSKIEJ OCHRONY ROŚLIN

Praca wolontariuszy oraz większa wydajność – Organizacja pozarządowa FLORON z Holandii ma obecnie ponad 1000 grupę wolontariuszy prowadzących spis roślin gatunków zagrożonych, prowadzą badania oraz realizują projekty ochrony roślin. Organizacja DHKD z Turcji stworzyła IPANET – lokalną sieć obrońców – wolontariuszy, którzy chronią Ostoje Roślinne oraz prowadzą działania razem ze społecznościami oraz władzami lokalnymi.

Zrównoważone wykorzystanie – Projekt społeczny, który określa oraz wdraża kluczowe czynniki istotne dla trwałego użytkowania *Arnica montana*. Projekt ten prowadzony był przez społeczność Garda de Sus w Górach Zachodniorumuńskich oraz WWF. Wiedza uzyskana dzięki temu projektowi może zostać bezpośrednio wykorzystana w innych projektach dotyczących roślin leczniczych i aromatycznych.

Zasoby genetyczne - Projekt PGR Forum (www.pgrforum.org), finansowany przez UE, opracował Katalog dziko występujących gatunków spokrewnionych z roślinami uprawnymi Europy oraz obszarów śródziemnomorskich (ang. Crop Wild Relative Catalogue) oraz internetowy System informacji o dziko występujących gatunków spokrewnionych z roślinami uprawnymi (Crop Wild Relative Information System - CWRIS). Projekt zawiera metodykę

ochrony dzikich roślin uprawnych, które są obecnie testowane w ramach projekt UE, AEGRO (www.bafz.de/aegro/).

Edukacja oraz szkolenia - Scottish Natural Heritage oraz British Lichen Society zorganizowały program kształcenia dotyczący porostów tak, aby w przyszłości można było identyfikować oraz chronić porosty. Finansowana przez UE Plant Science Gardens zapoczątkowało współpracę szkoleniową pomiędzy ogrodami botanicznymi, szkołami podstawowymi oraz państwowymi radami szkolnymi w 4 krajach.

Obszary produkcyjne – Paneuropejski spis terenów rolniczych o wysokiej wartości przyrodniczej (HNV) wciąż gromadzi dostępne dane. Program Ostoi Siedlisk Segetalnych (ang. Important Arable Plant Area (IAPA) Programme) mający na celu ochronę rzadkich oraz zagrożonych roślin uprawnych został zapoczątkowany w Wielkiej Brytanii.

Listy gatunków oraz czerwone listy gatunków zagrożonych – Lista gatunków europejskich mszaków została ukończona, a Europejska Czerwona Lista Gatunków Zagrożonych dotycząca grzybów wielkoowocnikowych jest w ostatnich etapach realizacji.

Ochrona *ex situ* – Europejska Sieć Ochrony Nasion Rodzimych (ENSCONET) (ang. European Native Seed Conservation Network) została założona w celu koordynowania oraz ulepszania europejskich praktyk, badań oraz polityki związanych z ochroną gatunków nasion rodzimych. Zawiera ona obecnie 5200 europejskich taksonów. The Royal Botanic Gardens Kew z powodzeniem opracowało protokoły pozwalające na zrównoważony zbiór różnych rodzajów mszaków oraz opracowało metody ich zachowania dzięki użyciu kriokonserwacji.

Główne obszary chronione i spójność – Obecnie w Europie zidentyfikowano ponad 1000 Ostoi Roślinnych oraz kilkaset mikro-rezerwatów roślin (PMRs). Dodatkowo, ponad 20 000 obszarów zostało włączonych do sieci Natura 2000 w oparciu o Dyrektywę Siedliskową i Dyrektywę Ptasią. Sieć Emerald rozszerza swoją działalność tak, aby objąć kraje basenu Morza Śródziemnego i została udostępniona mapa dla Paneuropejskiej Sieci Ekologicznej (PEEN).

Etnobotanika – Finansowany przez UE projekt (RUBIA) został zapoczątkowany w 12 obszarach nad Morzem Śródziemnym celem gromadzenia etnobotanicznych danych terenowych o roślinach oraz możliwości ich zastosowania w kontekście socjo-ekonomicznym oraz antropologicznym oraz aby rozpowszechnić rezultaty za pomocą baz danych, środków edukacyjnych oraz wystaw w muzeach.

Sieci - W 2004 r. w Niemczech założono sieć ochrony roślin. Obecnie ma ona 250 członków z różnych organizacji pozarządowych, władz Federalnych odpowiadających za ochronę roślin, uczonych nauczycieli akademickich, przedstawicieli wolnych zawodów oraz wolontariuszy. Sieć pracuje nad platformą internetową, a obecnie posiada także grupy robocze zajmujące się ochroną Ostoi Roślinnych oraz ochroną *ex situ*.

ZESTAWIENIE CELÓW NOWEJ EUROPEJSKIEJ STRATEGII

GSPC Cel 1: Szeroko dostępna lista robocza znanych gatunków roślin będąca krokiem w kierunku ukończenia kompletnej listy światowej flory

ESPC 1.1	Szeroko dostępna dynamiczna robocza lista znanych gatunków roślin oraz grzybów (w tym mszaków, porostów, glonów oraz roślin uprawnych) dostępna do 2010 r. dla roślin naczyniowych oraz mszaków a do 2014 r. dla pozostałych grup, jako część światowej listy i zawierająca rozmieszczenie w poszczególnych krajach.
ESPC 1.2	Rośliny obce wpisane na roboczą listę wraz z ich kategorią ryzyka (niskie ryzyko, rozprzestrzeniające się o cechach chwastu, niszczące ekosystem 'gatunki przekształcające' (ang. transformers)).

GSPC Cel 2: Wstępna ocena stanu ochrony wszystkich znanych gatunków na poziomie krajowym, regionalnym oraz międzynarodowym

ESPC 2.1	Europejskie Czerwone Listy Zagrożonych Gatunków opracowane do roku 2014 (przeгляд postępu prac w 2011 r.), rośliny naczyniowe ukończone do 2010 r., Czerwone Listy roślin naczyniowych oraz mszaków aktualizowane okresowo oraz przynajmniej wstępna ocena grzybów, porostów i glonów.
-----------------	--

GSPC Cel 3: Opracowanie modeli wraz z protokołami dla ochrony oraz zrównoważonego użytkowania roślin na podstawie badań oraz praktycznych zastosowań.

ESPC 3.1	Sprawdzone metody umożliwiające osiągnięcie każdego celu zawartego w Europejskiej Strategii, zebrane oraz udostępnione w jednym miejscu poprzez platformę internetową połączoną ze stroną internetową Planta Europa.
ESPC 3.2	Dane o rozmieszczeniu roślin w Europie (krajowe/regionalne zbiory danych) publikowane w formie elektronicznej i regularnie aktualizowane, celem ułatwienia działań ochronnych, w tym kompletna ocena stanu ochrony, badanie zmian klimatycznych oraz roślin inwazyjnych za pomocą międzynarodowych projektów oraz korzystając ze standardów i sieci GBIF.

GSPC Cel 4: Przynajmniej 10% regionów biogeograficznych świata skutecznie chronionych.

ESPC 4.1	Ochrona krajobrazów regionów biogeograficznych Europy musi wspierać zachowanie różnorodności roślin.
ESPC 4.1a	Dane o Ostojach Roślinnych (IPA) – w tym cyfrowe dane dotyczące ich granic (lub dane z podobnych programów skierowanych na ochronę roślin i grzybów) i dane z mikro-rezerwatów używane celem wsparcia następujących inicjatyw ochrony różnorodności biologicznej: Natura 2000, Sieć Emerald, Krajowe Obszary Chronione, Tereny rolnicze o wysokiej wartości przyrodniczej (HNV), Paneuropejska Sieć Ekologiczna, Ramsar, Sieci Obszarów Chronionych, programy dotyczące gatunków inwazyjnych.
ESPC 4.1b	Negatywny wpływ fragmentacji siedlisk oraz zmian klimatu na różnorodność roślin zmniejszył się dzięki wdrożeniu art. 10 Dyrektywy Siedliskowej, Paneuropejskiej Sieci Ekologicznej oraz innych środków oraz poprzez stworzenie buforów oraz korytarzy lub też wyznaczenie Stref Potencjalnych Siedlisk w pobliżu Ostoji Roślinnych.

GSPC Cel 5: Ochrona 50% najważniejszych obszarów dla ochrony różnorodności roślin zapewniona do roku 2010.

ESPC 5.1	Wszystkie kraje wprowadzają strategię krajową (plan działań) do roku 2014 w zakresie Ostoje Roślinnych (IPA) (lub podobnych programów skierowanych na obszarową ochronę roślin, grzybów i ich siedlisk, w tym rezerwatów genetycznych dla dziko rosnących gatunków spokrewnionych z roślinami uprawnymi).
ESPC 5.1a	Programy dla wyznaczenia Ostoje Roślinnych (IPA) (lub podobne programy skierowane na ochronę roślin i grzybów oraz ich siedlisk) ukończone w 100% do roku 2014.
ESPC 5.1b	Przynajmniej 50% Ostoje Roślinnych (IPA) chronionych przez prawo w ramach krajowych sieci obszarów chronionych oraz sieci regionalnych takich jak Natura 2000 ORAZ przynajmniej 50% właściwie zarządzanych (biernie lub aktywnie w zależności od potrzeb ochrony).

GSPC Cel 6: Przynajmniej 30% obszarów produkcyjnych zarządzanych zgodnie z ochroną różnorodności roślinnej

ESPC 6.1	80% z pozostających europejskich obszarów produkcyjnych o wysokiej różnorodności biologicznej (starodrzew, naturalne/półnaturalne zbiorowiska trawiaste, bogate w rośliny tereny rolnicze, tereny rolnicze o wysokiej wartości przyrodniczej - HNV), zarządzanych spójnie z ochroną różnorodności roślin za pomocą tradycyjnego użytkowania oraz innych mechanizmów Tereny rolnicze o wysokiej wartości przyrodniczej 15-25% wszystkich terenów rolniczych, las pierwotny ok. 7% całkowitej powierzchni lasów (z wyjątkiem powierzchni lasów pierwotnych w Federacji Rosyjskiej)
ESPC 6.2	20% obszarów produkcyjnych zarządzanych tak, aby zachować i przywrócić różnorodność roślin oraz złagodzić fragmentację i osłabić skutki zmian klimatu w ramach szerszego ujęcia krajobrazu (20% obszarów produkcyjnych nie wchodzących w skład punktu docelowego 6.1.)
ESPC 6.3	100% krajów Europy Wschodniej zaopatrzone w mechanizmy (lobbowanie informacji, analiza przypadków, badania ekonomicznych korzyści z różnorodności biologicznej) promujące pilną potrzebę ochrony roślin i korzyści z niej na obszarach produkcyjnych.
ESPC 6.4	Zapewnienie przeprowadzania badań ryzyka dla różnorodności biologicznej jest obowiązkowym elementem krajowych oraz unijnych planów rozwoju dot. biopaliw/biomasy. (celem zapewnienia, że zmiana przeznaczenia ziemi i jej użycie do nowych potrzeb, takich jak rozwój miast, infrastruktura, oraz produkcja biopaliw nastąpi jedynie na obszarach o niskiej różnorodności biologicznej i nie będzie miała wpływu na funkcje związane ze spójnością).

GSPC Cel 7: Objęcie ochroną *in situ* 60% gatunków zagrożonych wyginięciem.

ESPC 7.1	60% gatunków objętych europejskim priorytetem* ochrony gatunków roślin i grzybów, w tym gatunki pokrewne roślin uprawnych, będzie chronionych <i>in situ</i> do roku 2014 poprzez realizację krajowych strategii ochrony gatunków priorytetowych. (*uznane za priorytetowe na mocy ustawodawstwa regionalnego oraz krajowego, w tym Dyrektywy Siedliskowej, Konwencji Berneńskiej oraz programów Ostoje Roślinnych, z odniesieniem do Europejskiej Czerwonej Listy Zagrożonych Gatunków dla wszystkich grup taksonomicznych, które są opracowane)
ESPC 7.1a	Zebrać informacje o roślinach (w tym o roślinach naczyniowych, mszakach, glonach i grzybach), aby pozostawać w gotowości do aktualizacji celów różnorodności biologicznej po 2010 r., w odniesieniu do: <ul style="list-style-type: none"> • Załączników II, IV i V do Dyrektywy Siedliskowej • Załącznika I do Konwencji Berneńskiej

	<ul style="list-style-type: none"> List gatunków priorytetowych związanych z właściwym ustawodawstwem krajowym
ESPC 7.1b	Wspieranie rozwoju 20 transgranicznych oraz międzynarodowych projektów restytucji gatunków (w tym gatunków kryptogamicznych oraz grzybów) celem rozwinięcia paneuropejskiej współpracy oraz opracowania metod radzenia sobie ze zmianami klimatycznymi oraz kwestiami spójności.
ESPC 7.2.	Opracowanie bazy danych o mikro-rezerwatach roślin, rezerwatach dla ochrony różnorodności genetycznej dziko występujących roślin pokrewnych roślinom uprawnym, oraz zależnie od potrzeb, o innych małych obszarach ochrony <i>in situ</i> .

GSPC Cel 8: 60% zagrożonych gatunków roślin w dostępnych zbiorach *ex situ*, preferencyjnie w kraju pochodzenia i 10% z nich włączone do programów restytucji gatunków.

ESPC 8.1	60% z europejskich gatunków zagrożonych przechowywanych w bankach genów, lub innych gatunków i populacji będących przedmiotem szczególnego zainteresowania (np. populacji żyjących w ekstremalnych warunkach lub na granicy występowania, gatunki potencjalnie zagrożone w związku ze zmianami klimatu, w tym gatunki o transeuropejskim rozmieszczeniu) oraz realizacja programów restytucji dla 50 gatunków.
ESPC 8.2.	Przynajmniej 10 gatunków priorytetowych każdego kraju przechowywane w ogrodach botanicznych lub instytutach badawczych działających w danym kraju oraz rozpoczęcie badań nad metodami przechowywania, nasionami trudnymi do przechowywania, autekologią, metodami rozmnażania nasion (w tym kiełkowanie i techniki uprawy) oraz metody reintrodukcji.

GSPC Cel 9: Zachowanie 70% genetycznej różnorodności roślin uprawnych oraz innych roślin o dużej wartości socjo-ekonomicznej oraz z nimi związanej wiedzy lokalnej i autochtonicznej.

ESPC 9.1	Ustanowienie 25 rezerwatów dla ochrony różnorodności genetycznej dzikich roślin spokrewnionych z roślinami uprawnymi, które obejmowałyby większość miejsc o najwyższej różnorodności genetycznej i gatunkowej.
-----------------	--

GSPC Cel 10: Plan działań dla przynajmniej 100 obcych gatunków zagrażających roślinom, zbiorowiskom roślinnym, siedliskom i ekosystemom.

ESPC 10.1	Opracowane i wdrożone plany działań w celu kontroli oraz monitorowania 15 najbardziej problematycznych* inwazyjnych roślin obcych w każdym europejskim regionie (Morze Śródziemne, Bałtyk, Alpy, Europa Południowo-Wschodnia, Europa Wschodnia, Atlantyk itd.) <i>(* określone według ostatniej informacji naukowej, oraz odnosząc się do EPPO, serwisu informacyjnego DAISIE, NEOBIOTA oraz innych istotnych organizacji).</i>
ESPC 10.2	Opracowane i wdrożone plany działań w celu kontroli oraz monitorowania 10* najbardziej problematycznych inwazyjnych roślin obcych w każdym kraju, odnosząc się do informacji z innych krajów oraz inicjatyw regionalnych. <i>(*liczba ta może być mniejsza dla mniejszych państw w Europie tzn. w przypadku krajów o powierzchni nieprzekraczającej 1000 km²)</i>
ESPC 10.3	Istniejący internetowy system informacyjny UE (DAISIE) obejmuje przynajmniej 80% krajów europejskich.
ESPC 10.4.	Kodeks postępowania w zakresie ogrodnictwa i inwazyjnych roślin obcych przyjęty oraz wdrożony w przynajmniej 10 europejskich państwach.

GSPC Cel 11: Żaden gatunek światowej flory nie jest zagrożony przez handel międzynarodowy.

ESPC 11.1	Wdrożone plany działań oraz rozpowszechnione metody celem zapewnienia, że 15 najważniejszych taksonów dzikich roślin i grzybów leczniczych lub aromatycznych sprzedawanych w Europie nie są zagrożone na skutek handlu (na podstawie zaleceń Lange 1998*) * Lange, D. 1998. Europejskie Rośliny Lecznicze oraz Aromatyczne: Ich wykorzystanie, handel i ochrona (Raport na temat roślin zagrożonych, TRAFFIC, czerwiec 1998)
ESPC 11.2	Zapewnić, aby Konwencja CITES oraz Dyrektywa Siedliskowa były skuteczne w ochronie dzikich gatunków przed handlem, poprzez aktualizację aneksów oraz załączników do Konwencji CITES oraz Załącznika V Dyrektywy Siedliskowej oraz poprzez dostarczanie zaleceń dotyczących ich skutecznego wdrożenia.

GSPC Cel 12: 30% produktów pochodzenia roślinnego wytwarzane ze źródeł zarządzanych w zrównoważony sposób

ESPC 12.1	30% produktów pochodzenia roślinnego wywodzi się ze źródeł zarządzanych w zrównoważony sposób
------------------	---

GSPC Cel 13: Powstrzymanie spadku zasobów roślinnych oraz z nimi związanej wiedzy, innowacji oraz praktyk, rodzimych lub znanych społecznościom lokalnym, które wspierają zrównoważone gospodarstwa, bezpieczeństwo żywnościowe i opiekę zdrowotną.

ESPC 13.1	Opracowanie projektów w czterech europejskich podregionach pokazujących zrównoważone metody ochrony zasobów roślinnych (dzikie rośliny spokrewnione z roślinami uprawnymi, rodzaje ziemi, rośliny lecznicze) wspierając jednocześnie europejskie sposoby gospodarowania (patrz cel 9 oraz działania powiązane)
ESPC 13.2	Wydanie podręcznika/serii analiz przypadków w lokalnych językach, aby zapewnić szkolenie w zakresie metod oraz pokazania wartości projektów etnobotanicznych osobom, społecznościom, naukowcom oraz dzieciom, w celu zatrzymania procesu utraty zasobów roślinnych i wiedzy lokalnej na ich temat w Europie.

GSPC Cel 14: Wartość różnorodności roślin oraz potrzeba ich ochrony włączona do programów komunikacji, edukacji oraz budowania świadomości publicznej.

ESPC 14.1	6-letni program na poziomie paneuropejskim i regionalnym (w ramach UE, krajów starających się o akcesję oraz krajów niebędących członkami UE), mający na celu dostarczenie inicjatyw, akcji i zachęt związanych z różnorodnością biologiczną oraz zapewnienie wystarczającej ochrony roślin (w tym programy dotyczące zmian klimatu, rolnictwa, leśnictwa oraz gatunków inwazyjnych). Przynajmniej 1 program regionalny dla każdej grupy odbiorców na poziomie regionalnym: decydenci, dzieci i młodzież, zarządcy terenu, ogół ludności, handel i biznes. Ten cel może zostać również zrealizowany na poziomie krajowym z udziałem głównych krajowych organizacji.
ESPC 14.2	Pobudzenie ludności w Europie do działania na rzecz ochrony roślin we wszystkich krajach europejskich.
ESPC 14.3	Stworzenie objazdowej wystawy fotograficznej o wysokiej jakości, prezentującej publiczne ogrody oraz arboreta. Te działania powinny mieć odrębne wersje językowe tak, aby odpowiednio podkreślić problematykę roślin w Europie.
ESPC 14.4	W 50% ogrodów botanicznych w Europie pojawi się informacja o GSPC oraz ESPC do roku 2010.

GSPC Cel 15: Wzrost liczby wyszkolonych osób pracujących dla ochrony roślin, w odpowiednich warunkach, zgodnie z potrzebami kraju, aby możliwa była realizacja niniejszej Strategii.

ESPC 15.1	Wymierny wzrost środków rządowych przeznaczonych na szkolenia specjalistyczne w dziedzinie ochrony roślin na poziomie regionalnym oraz krajowym. Najważniejsze obszary szkoleń muszą uwzględniać taksonomię, botanikę terenową, ekologię, kształtowanie polityki oraz doradztwo, edukację ustawiczną, marketing oraz rozwój wolontariatu.
ESPC 15.2	Identyfikacja oraz zaangażowanie głównych partnerów w opracowanie priorytetowych narzędzi potrzebnych do zwiększenia możliwości ochrony roślin na poziomie krajowym. Podstawowymi narzędziami są przewodniki terenowe w lokalnych językach, krajowe czerwone księgi oraz listy zagrożonych gatunków oraz mapy typów roślinności.

GSPC Cel 16: Założone lub wzmocnione sieci dla realizacji działań związanych z ochroną roślin na poziomie regionalnym, krajowym oraz międzynarodowym.

ESPC 16.1	Upewnienie się, że cele wyznaczone przez ESPC są przekazywane, rozumiane i promowane na poziomie krajowym, regionalnym i międzynarodowym, za pośrednictwem sieci partnerskich.
ESPC 16.2	Określenie krajowych punktów kontaktowych, aby zbudować / wesprzeć rozwój sieci ochrony roślin, które umożliwią wymianę umiejętności i informacji na poziomie krajowym.
ESPC 16.2a	Sieci koordynatorów krajowych (lub punktów kontaktowych) na Europę Wschodnią mających na celu realizację nowej ESPC.
ESPC 16.3	Zwiększenie liczby projektów ESPC angażujących organizacje zajmujące się ochroną <i>in situ</i> i <i>ex situ</i> , genetycznymi badaniami roślin, ochroną dzikiej przyrody i zrównoważonym użytkowaniem.

GŁÓWNI PARTNERZY ORAZ ORGANIZACJE WSPÓŁPRACUJĄCE

Każdy cel oraz działanie zawarte w Strategii powiązane jest z kilkoma organizacjami. Organizacje te zwane są *Głównymi partnerami lub Organizacjami Współpracującymi* i są to specjaliści we właściwych im dziedzinach dotyczących danego celu.

Główni Partnerzy to zazwyczaj większe organizacje działające w Europie i specjalizujące się w dziedzinach dotyczących danego celu. Ich nazwy wyróżnione są pogrubioną czcionką. *Główni Partnerzy* gotowi są do pełnienia roli koordynatorów oraz funkcji wspomagającej w dążeniu do wyznaczonych celów. Nie oznacza to, że są oni odpowiedzialni za realizację celów, ale służą jako główne punkty kontaktowe, w szczególności dla tych, którzy chcieliby się dowiedzieć w jaki sposób mogą przyczynić się do realizacji danego celu. Główni Partnerzy również opracowują krótkie roczne sprawozdanie dotyczące działań, które przesyłane jest następnie do Sekretariatu Planta Europa. Zawarte w nim będą m.in. wyzwania napotkane na drodze do realizacji celu, które pomogą Sekretariatowi monitorować wdrożenie Strategii.

Uznaje się, że niektóre z celów powinny mieć więcej niż jednego Partnera Głównego.

Wiele innych organizacji oraz osób prywatnych może brać udział w realizacji każdego z celów, pracując przy działaniach składających się na jego realizację. Nazywają się *Organizacjami Współpracującym*, a ich działania są równie istotne dla osiągnięcia celów jak te realizowane przez Partnerów Głównych. *Organizacje Współpracujące* zostaną również poproszone przez Sekretariat Planta Europa o krótkie roczne sprawozdanie na temat ich działań.

Planta Europa uznaje istnienie innych organizacji, nieuwzględnionych w Strategii, które są aktywne w dziedzinie ochrony roślin i które to mogą być nieświadome istnienia Europejskiej Strategii Ochrony Roślin. Mogą one w dowolnym momencie przyłączyć się jako Partnerzy Główni lub Organizacje Współpracujące. Sekretariat Planta Europa udzieli im pomocy koordynacyjnej lub rozpowszechni informacje dotyczące celów, w zależności od możliwości. Cała sieć Planta Europa będzie pracować nad możliwościami finansowania, celem zwiększenia możliwości realizacji Europejskiej Strategii Ochrony Roślin.

CEL STRATEGICZNY I: Dokumentowanie i zrozumienie różnorodności roślin

Elementami Celu strategicznego I są: listy gatunków, oceny stanu ochrony (na podstawie, których powstają Czerwone listy zagrożonych gatunków) oraz metody ochrony. Elementy te tworzą podstawę Europejskiej Strategii Ochrony Roślin.

Cel operacyjny nr 1: Skuteczne tworzenie list gatunków odbywa się w Europie na poziomie krajowym i regionalnym, dotyczy to oczywiście roślin naczyniowych, mszaków i grzybów. Europejskie grupy docelowe dla listy podkreślają potrzebę stworzenia dynamicznej listy, która będzie aktualizowana regularnie i powinna zawierać gatunki mszaków, porostów, glonów, grzybów oraz roślin uprawnych. Rośliny nierodzące powinny zostać włączone na listy gatunków, wraz z odpowiednią oceną ryzyka inwazyjności gatunków obcych. Dla różnych grup taksonomicznych, potrzebne są różne organizacje przewodniczące; natomiast wszystkie inicjatywy powinny prowadzić do wspólnej realizacji Celu nr 1 GSPC i być koordynowane przez Królewskie Ogrody Botaniczne w Kew.

Cel operacyjny nr 2: W ocenach stanu ochrony na poziomie krajowym obserwuje się znaczny postęp, chociaż, brak rozwoju Europejskiej Czerwonej Listy Roślin Naczyniowych pozostaje kluczową przeszkodą dla ochrony gatunków na poziomie europejskim. W krajach lub grupach taksonomicznych, w których miał miejsce mniejszy postęp w kwestii wpisywania poszczególnych gatunków do Czerwonej Listy, zaleca się stosowanie narzędzia online *RapidList* (IUCN) w celu przeprowadzenia wstępnej oceny jako krok w kierunku przeprowadzania oceny pod kątem umieszczenia gatunku w Czerwonej Liście.

Cel operacyjny nr 3: Sieć Planta Europa będzie nadal badać, promować oraz rozpowszechniać najlepsze przykłady wypróbowanych i przetestowanych metod ochrony roślin. Niniejsze metody i studia przypadków będą miały znaczenie poza Europą i mogą być wykorzystywane do rozbudowywania zestawu narzędzi dla wdrażania GSPC. Wiele celów niniejszej strategii, takich jak badania nad zmianami klimatu, inwazyjnymi gatunkami obcymi, czy szeroko rozprzestrzenionymi, ale zanikającymi gatunkami, wymagają zgromadzenia dużej ilości danych z całej Europy, w celu dokonania rozsądnej oceny priorytetów odnośnie działania związanego z ochroną przyrody oraz skutecznego wyznaczenia celów w badaniach. Planta Europa pragnie, aby pojedyncze osoby jak i organizacje dzieliły się danymi pomiędzy krajami i w regionie, poprzez współpracę transgraniczną oraz inicjatywy takie jak Światowa Sieć Informacji o Różnorodności Biologicznej - GBIF (ang. the Global Biodiversity Information Facility).

GSPC Cel operacyjny nr 1: Szeroko dostępna lista robocza znanych gatunków roślin będąca krokiem w kierunku ukończenia kompletnej listy światowej flory

Informacja GSPC: Cel ten jest uważany za możliwy do osiągnięcia do roku 2010, tym bardziej, że ma to być wersja robocza, a nie ostateczna oraz że jest ona ograniczona do znanych organizmów (obecnie, około 270 000, która to liczba może się podnieść o 10 - 20% do 2010 r.). Dla powyższych 270 000 gatunków podawanych jest około 900 000 nazw naukowych. W rezultacie cel ten będzie wymagał kompilacji oraz syntezy istniejącej wiedzy, koncentrując się na nazwach i synonimach oraz rozmieszczeniu geograficznym. Istotne będą zatem zarówno gatunki flory poszczególnych krajów, jak i kompilacja wiedzy, a także międzynarodowe inicjatywy podejmowane w tych kwestiach.

Informacja ESPC: Jest to dynamiczna lista, która zawiera gatunki roślin naczyniowych, zarodnikowych oraz grzybów. Lista ta zawiera wszystkie rodzime i nierodzące gatunki znane w Europie, z odpowiednim oznaczeniem, poziomu ryzyka (jeśli w ogóle takowe istnieje) jaki gatunki te wykazują w zakresie inwazyjności. Inwazyjne kategorie ryzyka dla gatunków nierodzących będą się różnić w Europie i zaleca się, aby najwyższy znany stopień ryzyka był monitorowany jako wskaźnik potencjalnego problemu oraz jako środek w celu osłabienia ewentualnego rozprzestrzeniania się tych gatunków w związku ze zmianą klimatu. Działania podjęte

w związku z tymi celami powinny uwzględniać wszystkie istniejące projekty krajowe i regionalne. „Rozmieszczenie na terenie kraju” przyjmuje się jako wyznacznik obecności lub nieobecności danego gatunku w danym kraju. Bardziej szczegółowe informacje, jeżeli są dostępne, również mogą zostać uwzględnione. Baza taksonomiczna europejskich gatunków roślin *Euro+Med Plantbase* także dostarcza istotnych informacji odnośnie umieszczenia gatunków roślin naczyniowych na listach gatunków.

Działania łagodzące skutki zmiany klimatu: Tam, gdzie to możliwe, krajowe i regionalne listy mogą wskazywać gatunki znane jako szczególnie zagrożone skutkami zmiany klimatu. Kategoria ryzyka obcych gatunków inwazyjnych ma zawierać dostępne informacje odnośnie skutków zmiany klimatu na ich rozmieszczenie.

ESPC 1.1	Szeroko dostępna dynamiczna robocza lista znanych gatunków roślin oraz grzybów (w tym mszaków, porostów, glonów oraz roślin uprawnych) dostępna do 2010 r. dla roślin naczyniowych oraz mszaków a do 2014 r. dla pozostałych grup, jako część światowej listy i zawierająca rozmieszczenie w poszczególnych krajach.	<p><i>Organizacje przewodniczące i współpracujące</i></p> <p>Królewskie Ogrody Botaniczne w Kew (RBGK) (Światowa lista dla wybranych rodzin roślin) dla roślin naczyniowych;</p> <p>Europejska Rada Ochrony Mszaków (ECCB) dla mszaków;</p> <p>Europejska Rada Ochrony Grzybów (ECCF) organ ds. ochrony Europejskiego Towarzystwa Mikrobiologicznego (EMA) dla grzybów;</p> <p>Europejski Program Współpracy Zasobów Genetycznych (ECPGR) dla roślin uprawnych;</p> <p>Europejskie Konsorcjum Ogrodów Botanicznych;</p> <p>Przedstawiciele krajowi odpowiednio.</p> <p>Powiązanie z Królewskim Ogrodem Botanicznym w Kew jako koordynatorami dla celu 1 GSPC –Planta Europa będzie nadal prosić o poradę ze strony Federacji Europejskich Towarzystw Fizjologicznych- (FEPS) oraz Międzynarodowego Stowarzyszenia Badaczy Porostów (IAL) odnośnie włączenia glonów i porostów do strategii.</p>
ESPC 1.2	Rośliny obce wpisane na roboczą listę wraz z ich kategorią ryzyka (niskie ryzyko, rozprzestrzeniające się o cechach chwastu, niszczące ekosystem ‘gatunki przekształcające’ - ang. <i>transformers</i>). (Patrz również Cel nr 10).	<p><i>Organizacje przewodniczące i współpracujące:</i></p> <p>NEOBIOTA (w zależności od możliwości): przedstawiciele krajowi, z uwzględnieniem najnowszych informacji z europejskiego wykazu inwazyjnych gatunków obcych (DAISIE), Europejsko-Śródziemnomorskiej Organizacji Ochrony Roślin (EPPO), Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) oraz Rady Europy.</p>
Działania europejskie		
ESPC 1.1 Dynamiczna lista		
1. Zapewnienie skoordynowanych działań na poziomie Europy oraz włączenie się do działań globalnych zgodnie z Celem 1 GSPC.		<p><i>Organizacje przewodniczące i współpracujące:</i></p> <p>Królewskie Ogrody Botaniczne w Kew Koordynacja Celu 1 GSPC z danymi o różnych grupach taksonomicznych w Europie (członkowie RBGK, ECCB, ECCF/EMA, ECPGR, Ogrodów Botanicznych oraz Planta Europa) w celu dostarczenia wymaganych danych na poziomie krajowym.</p>
2. Dostarczenie powiązań pomiędzy Elektroniczną Platformą Informacyjną Planta Europa a innymi globalnymi inicjatywami w ramach niniejszego		<p><i>Organizacja przewodnicząca:</i></p> <p>Sekretariat Planta Europa</p>

celu.	
3. Ustalenie list gatunków i udostępnienie ich na poziomie krajowym, wydrukowanie tam, gdzie potrzeba.	<i>Organizacja przewodnicząca:</i> Członkowie Planta Europa w celu dostarczenia informacji odpowiedniemu przewodniczącemu europejskiej grupy taksonomicznej.
4. Opracowanie wschodnioeuropejskiej regionalnej listy gatunków.	<i>Organizacja przewodnicząca:</i> Instytut Botaniki Eksperymentalnej, Mińsk, Białoruś
ESPC 1.2 Lista roślin obcych	
5. Określenie w liście gatunków kategorii ryzyka dla obcych gatunków.	<i>Organizacja przewodnicząca:</i> członkowie Planta Europa oraz inne organizacje w celu dostarczenia odpowiednich informacji dla NEOBIOTA, DAISIE i EPPO.

Studium przypadku: ECCB zakończyła listę gatunków mszaków, włączając ich rozmieszczenie. Dodatkowo, status zagrożenia został określony dla 500 taksonów. Listy dotyczą wszystkich europejskich krajów, w tym europejskiej części Rosji, europejskiej części Turcji i Kazachstanu oraz północne wyspy regionu makaronezyjskiego.

Koordynatorzy: Europejska Rada Ochrony dla Mszaków (ECCB)

GSPC Cel operacyjny nr 2: *Wstępna ocena stanu ochrony wszystkich znanych gatunków na poziomie krajowym, regionalnym oraz międzynarodowym*

Informacje GSPC: Ponad 60 000 gatunków zostało ocenionych odnośnie stanu ochrony zgodnie z przyjętymi międzynarodowymi kryteriami, z których 34 000 są sklasyfikowane jako globalnie zagrożone wymarciem (IUCN, 1997). Dodatkowo wiele krajów oceniło stan ochrony ich własnej flory. Obecnie istnieje około 270 000 znanych gatunków. Część z nich ma być dopiero oceniona, wystarczające informacje dla pełnej oceny są jedynie dostępne dla ich części.

Informacje ESPC: Różne metody oceny stanu ochrony roślin, np. pełne kryteria czerwonej listy IUCN lub wstępna ocena *RapidList* IUCN, powinny być odpowiednio stosowane, aby zrealizować cele. Rozwój Europejskiej Czerwonej Listy bardzo pomógłby w zaspokojeniu celów niniejszej strategii, niemniej jednak wkład krajowych czerwonych list lub tzw. *RapidLists*, również jest bardzo znaczący w tym procesie. Międzynarodowa Organizacja Ogródów Botanicznych (BGCI) opracowuje obecnie skonsolidowaną listę europejskich gatunków zagrożonych, która będzie pierwszym krokiem w kierunku oficjalnej Czerwonej Listy, która w tym momencie zawiera informacje na temat 27 krajów, 9 600 gatunków z 15 500 rejestrów krajowych. Sieć Ochrony Rodzimych Nasion Europejskich (ENSCONET) również posiada istotne informacje dla Europejskiej Czerwonej Listy i opiera swoje priorytety badawcze w regionach biogeograficznych Europy na endemizmie oraz aktualnym statusie zagrożenia. Każda europejska czerwona lista powinna brać pod uwagę podejście biogeograficzne raczej niż wyłącznie granice polityczne. Krajowe „niebieskie listy” (listy gatunków, które poprawiły swój stan ochrony poprzez działania związane z ochroną) powinny zostać opracowane, tam gdzie to stosowne i włączone do okresowej aktualizacji europejskich czerwonych list. Cele/działania odnośnie dziko występujących gatunków spokrewnionych z roślinami uprawnymi zostały przesunięte do Celu 9. *Działania związane z Dyrektywą Siedliskową.* Patrz Cel 3.2 odnośnie porównania danych dot. badań oraz działań związanych ze zmianą klimatu, gatunkami inwazyjnymi oraz zmianami w rozmieszczeniu gatunków.

Działania łagodzące skutki zmiany klimatu: Znaczące zagrożenie skutkami zmiany klimatu, powinno zostać wskazane w krajowych i regionalnych czerwonych listach.

ESPC 2.1	Europejskie Czerwone Listy Zagrożonych Gatunków opracowane do roku 2014 (przegląd postępu prac w 2011 r.), rośliny naczyniowe ukończone do 2010 r., Czerwone Listy roślin naczyniowych oraz mszaków aktualizowane okresowo oraz przynajmniej wstępna ocena grzybów, porostów i glonów.	<p><i>Organizacje przewodniczące i współpracujące:</i></p> <p>IUCN Program Gatunków oraz Biuro Regionalne na Europę, Komisja Europejska (czerwona lista roślin naczyniowych).</p> <p>IUCN Med (czerwona lista roślin śródziemnomorskich).</p> <p>Międzynarodowa Organizacja Ogrodów Botanicznych (BGCI) i Konsorcjum Europejskich Ogrodów Botanicznych (lista europejskich gatunków zagrożonych).</p> <p>ENSCONET (informacja z priorytetowych list).</p> <p>ECCB dla mszaków.</p> <p>ECCF/EMA dla grzybów.</p> <p>Krajowe organizacje zajmujące się czerwonymi listami, odpowiednio.</p> <p>IUCN (porada i wsparcie dla organizacji koordynujących).</p>
Działania europejskie		
ESPC 2.1 Czerwona lista		
1. Zapewnienie skoordynowanych działań na poziomie Europy zgodnie z zaproponowanymi wskazówkami oraz wykorzystanie wszystkich dostępnych danych na poziomie krajowym.		<p><i>Propozycja organizacji przewodniczących/współpracujących:</i> IUCN Program Gatunków oraz Biuro Regionalne na Europę, Komisja Europejska (czerwona lista roślin naczyniowych).</p> <p>IUCN Med (czerwona lista roślin śródziemnomorskich).</p> <p>BGCI (lista europejskich gatunków zagrożonych).</p> <p>ECCB dla mszaków.</p> <p>ECCF/EMA dla grzybów.</p> <p>Ogrody Botaniczne.</p> <p>Krajowe organizacje zajmujące się czerwonymi listami, odpowiednio.</p> <p>IUCN SSC (porada i wsparcie dot. metodologii dla organizacji koordynujących).</p>
2. Europejskie kraje nie posiadające czerwonej listy powinny przedstawić przynajmniej listę zagrożonych gatunków roślin tzw. <i>RapidList</i> do roku 2012, aby wspomóc proces przygotowania Europejskiej Czerwonej Listy.		<p><i>Organizacje przewodniczące i współpracujące:</i></p> <p>Krajowe organizacje zajmujące się czerwonymi listami.</p> <p>IUCN SSC (porada i wsparcie, odpowiednio).</p> <p>Sekretariat Planta Europa w celu dostarczenia informacji o metodologii <i>RapidList</i> IUCN poprzez stronę internetową Planta Europa.</p>
3. "Niebieskie Listy" (listy sukcesów odnośnie ochrony roślin), powinny być opracowane na poziomie krajowym i szeroko rozpowszechniane, również przez stronę internetową Planta Europa i zawarte w każdej aktualizacji Europejskiej Czerwonej Listy, odpowiednio.		<p><i>Propozycja organizacji przewodniczących/współpracujących:</i></p> <p>Krajowe organizacje zajmujące się czerwonymi listami.</p>

	IUCN SSC (porada i wsparcie, odpowiednio). Sekretariat Planta Europa w celu opublikowania informacji na stronie internetowej Planta Europa.
--	---

Studium przypadku: EMA wykonuje pracę w celu opracowania czerwonej listy dla europejskich grzybów wielkoowocnikowych. Obecnie 30 krajów uczestniczy w projekcie. Długa lista 6500 gatunków została „wyczyszczona” i 3000 gatunków obecnie przechodzi ewaluację według kryteriów czerwonej listy IUCN. Jeden z celów to zapewnienie, że grzyby są włączone do Konwencji Berneńskiej i innego istotnego prawa.

Koordinatorzy: Europejskie Towarzystwo Mikrobiologiczne (EMA)

Studium przypadku: IUCN opracowała nowe narzędzie online *RapidList*, w celu dostarczenia wstępnej oceny statusu zagrożenia roślin. Narzędzie zadaje użytkownikom serię pytań opartych na kryteriach IUCN i klasyfikuje gatunki na 3 grupy: będące w stanie zagrożenia, nie będące w stanie zagrożenia lub o nieokreślonym stopniu zagrożenia. W kilka minut z minimalną ilością danych przeprowadzona jest wstępna ocena stanu ochrony.

www.iucn.org/themes/ssc/rapidlist.htm

Koordinatorzy: Komisja Przetwarzania Gatunków IUCN

GSPC Cel operacyjny nr 3: *Opracowanie modeli wraz z protokołami dla ochrony oraz zrównoważonego użytkowania roślin na podstawie badań oraz praktycznych zastosowań.*

Informacje GSPC: Badania nad biologicznymi podstawami ochrony roślin, metody oraz praktyczne techniki ochrony stanowią podstawę systemu ochrony bogactwa świata roślinnego oraz zrównoważonego użytkowania jego komponentów. Najważniejsze obszary gdzie opracowanie modeli jest potrzebne to: integracja ochrony *in situ* oraz *ex situ*; utrzymanie zagrożonych gatunków w obrębie ekosystemów; zastosowanie podejścia ekosystemowego; zbilansowanie zrównoważonego użytkowania z ochroną; metody wyznaczania priorytetów w ochronie roślin oraz monitorowanie działań związanych z ochroną i zrównoważonym użytkowaniem.

Informacje ESPC: Wysiłki zmierzające do tego celu w Europie powinny skupić się na obszarach deficytowych, jednakże tylko PRZETESTOWANE metody powinny być szeroko rozpowszechniane jako modele i protokoły. Wspomniane modele/protokoły powinny być udostępnione do użytku w różnych językach. Wiele celów strategii, oraz badania naukowe wykorzystywane do ich potwierdzenia, wymagają danych pochodzących z różnych źródeł na obszarze Europy. Planta Europa ma ogromną rolę do odegrania we wspieraniu rozpowszechniania danych poza granicami państw oraz poprzez inicjatywy porównywania, identyfikacji i zestawiania danych takie jak Światowa Sieć Informacji o Bioróżnorodności (GBIF).

Działania mające na celu złagodzenie skutków zmian klimatu: Wykorzystanie zwiększonej wymiany danych w celu zidentyfikowania gatunków oraz siedlisk najbardziej narażonych na zmiany klimatyczne, jak również stworzenie naukowych modeli możliwych zmian różnorodności roślinnej w zmieniającym się klimacie. Należy opublikować przetestowane metody łagodzenia skutków zmian klimatu na różnorodność roślinną poprzez Elektroniczną Platformę Informacyjną Planta Europa.

ESPC 3.1	Sprawdzone metody umożliwiające osiągnięcie każdego celu zawartego w Europejskiej Strategii, zebrane oraz udostępnione w jednym miejscu poprzez platformę internetową połączoną ze stroną internetową Planta Europa.	<i>Organizacje przewodniczące i współpracujące:</i> Sekretariat Planta Europa przy wsparciu/udzielaniu informacji ze strony członków Planta Europa, Ogrodów Botanicznych, ENSCONET, instytutów badawczych innych powiązanych organizacji
-----------------	--	--

ESPC 3.2	Dane o rozmieszczeniu roślin w Europie (krajowe/regionalne zbiory danych) publikowane w formie elektronicznej i regularnie aktualizowane, celem ułatwienia działań ochronnych, w tym kompletna ocena stanu ochrony, badanie zmian klimatycznych oraz roślin inwazyjnych za pomocą międzynarodowych projektów oraz korzystając ze standardów i sieci GBIF.	<i>Organizacje przewodniczące i współpracujące: Członkowie Planta Europa, Ogrody Botaniczne, właściwe instytuty naukowe, JNCC (UK), w celu identyfikacji możliwości oraz środków do dostarczania danych dla GBIF i wprowadzenia ich do krajowych projektów ochrony, projektów naukowych oraz projektów paneuropejskich. ECPGR koordynuje publikacje elektroniczne krajowych danych o genetycznych zasobach roślinnych <i>in situ</i>.</i>
Działania europejskie		
ESPC 3.1 Dostępne przetestowane metody		
1. Udostępnianie efektywnej Elektronicznej Platformy Informacyjnej na stronie internetowej Planta Europa. Sekretariat Planta Europa zajmuje się konsultacjami z organizacjami członkowskimi oraz innymi powiązanymi organizacjami.	<i>Organizacja przewodnicząca: Sekretariat Planta Europa</i>	
2. Członkowie Planta Europa powinni dostarczać informacji do Elektronicznej Platformy Informacyjnej – przynajmniej po dwie metody na organizację członkowską.	<i>Organizacje przewodniczące: Członkowie Planta Europa</i>	
3. Przystosowanie klasyfikacji siedlisk dla obszaru Europy Wschodniej oraz przygotowanie dla niej regionalnej listy gatunków.	<i>Organizacje przewodniczące i współpracujące: IUCN-CIS oraz Instytut Botaniki Eksperymentalnej, Białoruś</i>	
4. Udostępnienie profilu postępów kraju w dążeniu do celów GSPC/ESPC poprzez nową Elektroniczną Platformę Informacyjną Planta Europa.	<i>Organizacje przewodniczące: Członkowie Planta Europa</i>	
ESPC 3.2 Dostępność danych, ocena i badania		
5. Zachęcanie członków Planta Europa oraz innych powiązanych organizacji botanicznych do korzystania ze Światowej Sieci Informacji o Różnorodności Biologicznej (GBIF) jako środka do osiągnięcia celów, które wymagają ocen wielu danych na obszarze Europy (www.gbif.org)	<i>Organizacje przewodniczące: Członkowie Planta Europa, Ogrody Botaniczne, JNCC w celu identyfikacji możliwości oraz środków do dostarczania danych dla GBIF i wprowadzenia ich do krajowych projektów ochrony oraz innych inicjatyw europejskich.</i>	
6. Udostępnianie badań i inicjatyw strategicznych dotyczących zmian klimatycznych w Europie opublikowane na stronie Planta Europa	<i>Organizacja przewodnicząca: Sekretariat Planta Europa w oparciu o informacje pochodzące od organizacji członkowskich Planta Europa i innych powiązanych organizacji.</i>	

Studium przypadku: W Chorwacji sporządzono serię podręczników służących do monitorowania gatunków roślin i siedlisk. Zostały one udostępnione do pobrania z Internetu. Przeznaczone są do wykorzystania przez przyrodników oraz botaników amatorów. Do wyszczególnionych gatunków należą te, które są objęte Dyrektywą Siedliskową oraz rzadkie i zagrożone gatunki w Chorwacji. Wyniki z monitoringu gatunków zostaną zamieszczone w Krajowym Programie Monitoringu Bioróżnorodności.

Koordynatorzy: Państwowy Instytut Ochrony Przyrody, Chorwacja

CEL STRATEGICZNY II: Ochrona różnorodności roślin

Osiągnięcie Celu strategicznego II obejmuje najszerszy wachlarz działań wszystkich celów, od ochrony pojedynczych gatunków po ochronę całego krajobrazu oraz zapewnienie, iż obszary produkcyjne przyczyniają się do utrzymania różnorodności roślinnej w Europie.

Ażeby osiągnąć owe cele, wszyscy pracujący w obszarze ochrony roślin (zarówno *in situ* jak i *ex situ*) muszą nawiązać aktywne partnerskie stosunki z organizacjami zaangażowanymi w ochronę krajobrazu, ochronę zasobów genetycznych, rolnictwo oraz leśnictwo przyjazne dla różnorodności biologicznej. Osoby zajmujące się ochroną roślin powinni dostarczać informacje oraz tłumaczyć naukowe wyniki na przekazy, które są zrozumiałe dla regionalnych oraz krajowych twórców polityki różnorodności biologicznej, właściwych agencji państwowych oraz właścicieli ziemi. To powinno sprawić, że decyzje oraz działania podejmowane na wszystkich szczeblach w sposób właściwy będą uwzględniały wagę różnorodności roślinnej w utrzymywaniu funkcjonowania ekosystemów, które ostatecznie są podstawą dla ludzkiej pomyślności gospodarczej.

Cel operacyjny nr 4 oraz 5: *Ochrona regionów biogeograficznych oraz obszarów ważnych dla roślin* – Programy, które skupiają się na obszarowej ochronie roślin takie jak program Ostoi Roślinnych (IPA), są środkiem do generowania sondażowych danych w celu zapewnienia, iż najlepsze miejsca pod względem różnorodności roślinnej w różnych regionach biogeograficznych są objęte efektywnymi sieciami krajowych i regionalnych obszarów chronionych. Dane IPA powinny być przeznaczone dla bieżących inicjatyw takich jak Natura 2000, tereny rolnicze o wysokiej wartości przyrodniczej (HNV), sieć Emerald oraz Paneuropejska Sieć Ekologiczna i Paneuropejska Strategia Różnorodności Biologicznej i Krajobrazowej (PEBLDS). Obecnie w Europie istnieje ponad 1000 zidentyfikowanych IPA, kilkaset mikro-rezerwatów roślin, oraz Europejska lista Konwencji Ramsarskiej obszarów wodno-błotnych. Cel programu IPA, wraz z prawnie chronionymi obszarami takimi jak te objęte siecią Natura 2000, musi zmienić się z wyznaczania na długoterminową ochronę oraz zarządzanie. Niezbędne jest do tego zastosowanie silnych środków, które powiększą oraz połączą te obszary, żeby pomóc złagodzić efekty zmian klimatu oraz fragmentacji środowiska. Program mikro-rezerwatów roślin oferuje skuteczną metodę ochrony mniejszych obszarów i jak dotychczas był szczególnie przydatny w regionach o wysokim stopniu endemizmu.

Cel operacyjny nr 6: *Obszary produkcyjne* – Nie jest możliwe osiągnięcie tego celu bez wspólnego zaangażowania działaczy na rzecz ochrony roślin.

Planta Europa dostrzega potrzebę pracy z wieloma organizacjami zajmującymi się ochroną roślin oraz strategicznymi działaniami, aby przedstawić politykom, rolnikom oraz leśnikom korzyści płynące z ochrony różnorodności roślinnej. Istnieje potrzeba ukazania, iż zrównoważone rolnictwo/leśnictwo oraz stabilizacja i wzrost gospodarczy nie są ze sobą sprzeczne, to znaczy że zrównoważone zarządzanie może przynosić wysokie zyski. Działacze ruchu na rzecz ochrony roślin winni zaangażować się w reformę EU CAP w celu zapewnienia większego wsparcia dla skutecznych programów rolno-środowiskowych. Musimy unikać eksportowania naszych problemów poza granice Europy, to jest zazieleniania Europy kosztem innych krajów, na przykład poprzez importowanie produktów uprawianych w sposób niezrównoważony bądź też poprzez uprawianie naszych biopaliw w innych regionach.

Cel operacyjny nr 7 oraz 8: *Ochrona gatunków zagrożonych* – Różnorodność gatunków znacznie różni się w obrębie Europy, toteż środki powinny być kierowane do tych państw, które posiadają najwyższą liczbę gatunków na jednostkę obszarową, i które posiadają najmniejsze możliwości ochrony tych roślin. Programy ochrony obszarowej, w ramach 4 i 5 celu, dają podstawę do ochrony gatunków w Europie *in situ*, poprzez umożliwianie ochrony gatunków priorytetowych. Uzupełnieniem tego działania są liczne programy odbudowy gatunków, prowadzone przez wiele państw w Europie, które łączą ochronę *in situ* (ochrona gatunków w ich naturalnych siedliskach poprzez prowadzenie badań, ochronę oraz aktywne zarządzanie) oraz *ex situ* (ochrona gatunków poza ich naturalnymi siedliskami, na przykład w

prerie) oraz ekosystemy przybrzeżne i ujść rzek, w tym namorzyny, są słabo reprezentowane. Cel oznaczałby: (i) zwiększenie udziału różnych regionów w obszarach chronionych, oraz (ii) zwiększenie efektywności obszarów chronionych. Ponieważ ponad 10% niektórych regionów będzie objętych ochroną, użyto kwantyfikatora 'przynajmniej'. W niektórych przypadkach może być konieczna odbudowa ekosystemu. Skuteczna ochrona jest rozumiana jako zarządzanie terenem w celu osiągnięcia zadowalającego stanu ochrony zbiorowisk i gatunków roślin. Dostępne są różnorakie metody do wykorzystania w celu identyfikacji regionów biogeograficznych, opartych na głównych typach roślinności.

Informacje ESPC: W Europie, jak i na całym świecie, cel ten wymaga zwiększenia udziału różnych regionów biogeograficznych w obszarach chronionych oraz zwiększenia efektywności tych obszarów. Najlepiej osiągnąć ten cel poprzez uwzględnienie danych na temat roślin oraz grzybów, a także miejsc ich występowania (w tym IPA lub podobnych danych) w obrębie istniejących europejskich inicjatyw ochrony przyrody, szczególnie w ramach sieci Natura 2000, Paneuropejskiej Sieci Ekologicznej (PEEN), Europejskiej Radzie Sieci Emerald, Europejskiej listy Konwencji Ramsarskiej obszarów wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe koordynowanych przez IUCN-WCPA, Sieci Krajowych Obszarów Chronionych. Jak również poprzez ochronę krajobrazu, spójność obszarów oraz łagodzenie skutków zmian klimatu. Metodyka podlega rozwojowi w celu identyfikacji terenów (*Stref Potencjalnych Siedlisk - Zones of Opportunity*) wokół oraz w obrębie IPA gdzie odbudowa siedlisk miałyby największą szansę powodzenia. Niniejszy cel został obrany, ażeby zaznaczyć, iż przynajmniej 10% każdego głównego siedliska (typu roślinności) jest chronione oraz skutecznie zarządzane.

Zagrożone regiony biogeograficzne w Europie: Raport EEA z 2005 roku na temat stanu środowiska w Europie podkreśla, że największy spadek powierzchni siedlisk miał miejsce w latach 1990-2000 w siedliskach wodno-błotnych bogatych w rośliny oraz grzyby (mokrałda, torfowiska wysokie i niskie), wrzosowiskach, tundrze i innych zbiorowiskach trawiastych. Chociaż powierzchnia lasów i terenów zadrzewionych wzrasta w Unii Europejskiej, fakt ten nie uwidacznia ciągłej eksploatacji bogatego w gatunki starodrzewia.

Działania łagodzące skutki zmiany klimatu: określenie i wdrożenie środków pomagających powiększyć oraz połączyć istotne obszary bogate w rośliny i grzyby, aby wspierać odporność genetyczną populacji, zapobiegać izolacji, oraz aby zapewnić szlaki migracji dla gatunków, gdzie jest to możliwe.

Proszę również przeczytać cele i zadania dla celu operacyjnego nr 5.

ESPC 4.1	Ochrona krajobrazów regionów biogeograficznych Europy musi wspierać zachowanie różnorodności roślin.	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Sekretariat IPA oraz krajowi koordynatorzy IPA we współpracy z odpowiednimi organizacjami, w tym Sekretariatem PEEN & PEBLDS, Wetlands International, BirdLife International, WWF, IUCN-WCPA
ESPC 4.1a	Dane o Ostojach Roślinnych (IPA) – w tym cyfrowe dane dotyczące ich granic (lub dane z podobnych programów skierowanych na ochronę roślin i grzybów) i dane z mikro-rezerwatów używane celem wsparcia następujących inicjatyw ochrony różnorodności biologicznej: Natura 2000, Sieć Emerald, Krajowe Obszary Chronione, Tereny rolnicze o wysokiej wartości przyrodniczej (HNV), Paneuropejska Sieć Ekologiczna, Ramsar, Sieci Obszarów Chronionych, programy dotyczące gatunków inwazyjnych.	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Sekretariat IPA oraz krajowi koordynatorzy IPA we współpracy z odpowiednimi organizacjami, w tym Sekretariatem PEBLDS & PEEN, European Topic Centre on Biodiversity; Wetlands International, BirdLife International, DAISIE, NEOBIOTA, EPPO

ESPC 4.1b	Negatywny wpływ fragmentacji siedlisk oraz zmian klimatu na różnorodność roślin zmniejszył się dzięki wdrożeniu art. 10 Dyrektywy Siedliskowej, Paneuropejskiej Sieci Ekologicznej oraz innych środków oraz poprzez stworzenie buforów oraz korytarzy lub też wyznaczenie Stref Potencjalnych Siedlisk w pobliżu Ostoi Roślinnych.	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Sekretariat IPA oraz krajowi koordynatorzy IPA we współpracy z odpowiednimi organizacjami, w tym Radą Europy, European Topic Centre on Biodiversity, ECNC, Sekretariatem PEEN, Butterfly Conservation in Europe, Societas Europea Herpetologica, Wetlands International, BirdLife International Wszystkie krajowe i regionalne agencje ochrony przyrody i zagospodarowania terenu
Działania europejskie		
<i>ESPC 4.1 Wyznaczanie Ostoi Roślinnych (IPA)</i>		
1. Odszukać odpowiednie organizacje, które zastosują "Pakiet Lobby" IPA, aby wdrożyć programy IPA oraz aby wykorzystać te dane do ochrony obszarów, gatunków i siedlisk (patrz cel nr 5)	<i>Organizacje przewodniczące:</i> członkowie Planta Europa, koordynatorzy IPA, sekretariat IPA	
<i>ESPC 4.1a Korzystanie z danych IPA</i>		
2. Sekretariat Planta Europa będzie wywierał nacisk na Komisję Europejską (poprzez EHF oraz CEEWEB), aby sieć IPA była wzięta pod rozwagę w procesie tworzenia oraz zachowania sieci Natura 2000.	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Sekretariat Planta Europa poprzez European Habitat Forum (EHF) oraz CEEWEB	
<i>ESPC 4.1b Łączenie obszarów IPA, aby pomóc zwalczać wpływ zmian klimatu oraz fragmentacji siedlisk</i>		
3. Opracowanie raportu europejskiej sieci IPA, aby pomóc ustanowić sieci ekologiczne, co pomoże w przystosowaniu do zmian klimatu oraz ochrony siedlisk podatnych na zmiany klimatyczne	<i>Organizacje przewodniczące:</i> sekretariat IPA, krajowi koordynatorzy IPA, członkowie Planta Europa	
4. Zwrócenie się do ekspertów ds. obszarów chronionych w Europie, szczególnie IUCN WCPA, o krótki raport/wskazówki odnośnie długoterminowej ochrony oraz sposobów użytkowania, aby ocenić skuteczność podejścia powziętego w IPA	<i>Organizacja przewodnicząca:</i> IUCN WCPA	

Studium przypadku: W Turcji jednym z rozwiązań kwestii skutecznej ochrony regionów biogeograficznych jest ustanowienie zespołu lokalnych wolontariuszy, aby wpłynąć na wykorzystanie zasobów na terenie ich IPA.

Projekt IPANET wyszkoli silny zespół cywilny, aby umożliwić skuteczne procesy partycypacyjne, które wpłyną na decyzje polityczne w zakresie wykorzystania zasobów. Projekt został wprowadzony w 9 IPA w 7 regionach geograficznych.

Koordynatorzy: Stichting Rubicon (Holandia) i DHKD (Turcja)

Fundatorzy: Fundusze MATRA (Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Holandia)

GSPC Cel operacyjny nr 5: Ochrona 50% najważniejszych obszarów dla ochrony różnorodności roślin

zapewniona do roku 2010

Informacje GSPC: istotne ostoje roślinne dla różnorodności roślinnej zostaną wyznaczone zgodnie z kryteriami takimi jak endemizm, bogactwo gatunków, i/lub wyjątkowość siedliska, włączając reliktove ekosystemy, biorąc pod uwagę również dostarczane usługi ekosystemowe. Zostałyby najpierw wyznaczone na poziomie lokalnym i krajowym.

Informacje ESPC: Europa posiada już zestaw dobrze zdefiniowanych kryteriów wyboru **Ostoi Roślinnych** (IPA) (Anderson, 2002), które zostały wykorzystane i przetestowane w programach w całej Europie. Do tej pory ponad 15 krajów europejskich aktywnie uczestniczyło w projektach wyznaczania IPA, a ponad **1000** IPA zostało już wyznaczonych. Wiele z tych miejsc jest integralną częścią sieci Natura 2000: prawnie chronione obszary zaprojektowane w ramach Dyrektywy Siedliskowej oraz Dyrektywy Ptasiej w 25 krajach UE. Niedługo projekt ten obejmie wszystkie 27 krajów UE, ustanawiając fundament dla ochrony różnorodności biologicznej w Unii Europejskiej. Poza Unią, sieć obszarów została zaprojektowana w ramach Sieci Emerald Konwencji Berneńskiej, wyznaczono również sieć Paneuropejską obszarów oraz korytarzy w ramach Paneuropejskiej Sieci Ekologicznej w ramach PEBLDS. Program **mikro-rezerwatów roślin** najlepiej został rozwinięty w Hiszpanii, a następnie przeniesiony z powodzeniem do innych krajów Europy. Baza danych tych terenów zostanie opracowana w docelowym celu operacyjnym nr 7. Ponadto, istnieją programy, takie jak Ostoje Siedlisk Segetalnych (ang. Important Arable Plant Areas). Zaproponowano również wyznaczenie 25 **roślinnych rezerwatów genetycznych** (Cel 9), które mają na celu ochronę obszarów występowania roślin, z różnorodnością roślinną ważną ze względów społeczno-ekonomicznych i rolniczych. **Wetlands International** zajmuje się bazą danych wszystkich terenów podmokłych **RAMSAR** o wadze międzynarodowej w Europie i poza jej granicami. Wszelkie istotne dane, włączając dane na temat mchów, grzybów, porostów oraz glonów, należy wziąć pod uwagę przy wyznaczaniu ostoi dla różnorodności roślinnej. W Wielkiej Brytanii opracowano określone metodologie dla niektórych z tych grup, oraz wyznaczono krajowe ostoje dla grzybów, ramienic, roślin uprawnych, porostów i glonów.

Praca na obszarach IPA, Natura 2000, Sieci Emerald i innych istotnych obszarach ochrony roślin/grzybów, powinna skupiać się na ochronie i skutecznym zarządzaniu, pełnym wdrożeniu Dyrektywy Siedliskowej, oraz Paneuropejskiej Strategii Ochrony Różnorodności Biologicznej i Krajobrazowej, włączając w to Paneuropejską Sieć Ekologiczną (w tym zwiększanie świadomości oraz polityczny lobbying), i musi uwzględniać środki zapewniające łączność tych sieci obszarów oraz złagodzenie skutków zmian klimatu.

W docelowym celu operacyjnym nr 5.1b wprowadzono rozróżnienie pomiędzy ochroną prawną oraz skutecznym zarządzaniem obszaru na miejscu, ponieważ ochrona prawna niekoniecznie oznacza skuteczne zarządzanie.

Działania łagodzące skutki zmiany klimatu: Zwiększona łączność obszarów istotnych dla różnorodności roślinnej, aby pozwolić na migrację gatunków oraz zapobiec izolacji populacji. Rozpowszechnienie metod oraz studiów przypadku dla poprawy łączności obszarów ochrony roślin.

Proszę zwrócić uwagę na cele i działania celu operacyjnego nr 4, a także celu operacyjnego nr 9.

ESPC 5.1	Wszystkie kraje wprowadzają strategię krajową (plan działań) do roku 2014 w zakresie Ostoi Roślinnych (IPA) (lub podobnych programów skierowanych na obszarową ochronę roślin, grzybów i ich siedlisk, w tym rezerwatów genetycznych dla dziko rosnących gatunków spokrewnionych z roślinami uprawnymi)	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Organizacje krajowe wspierane przez sekretariat IPA, ECCB, ECCF/EMA, ECPGR in situ i on farm group, Wetlands International , gdzie stosowne.
ESPC 5.1a	Programy dla wyznaczenia Ostoi Roślinnych (IPA) (lub podobne programy skierowane na ochronę roślin i grzybów oraz ich siedlisk) ukończone w 100% do roku 2014.	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Organizacje krajowe wspierane przez sekretariat IPA, ECCB, ECCF/EMA, ECPGR in situ i on farm group, Wetlands International , gdzie stosowne

ESPC 5.1b	Przynajmniej 50% Ostoje Roślinnych (IPA) chronionych przez prawo w ramach krajowych sieci obszarów chronionych oraz sieci regionalnych takich jak Natura 2000 ORAZ przynajmniej 50% właściwie zarządzanych (biernie lub aktywnie w zależności od potrzeb ochrony).	<i>Organizacje przewodniczące: Organizacje krajowe</i> wspierane przez sekretariat IPA, ECCB, ECCF/EMA, ECPGR <i>in situ</i> i <i>on farm group</i> , Wetlands International, gdzie stosowne.
Działania europejskie		
<i>ESPC 5.1 Strategie krajowe w zakresie ochrony IPA</i>		
1. Opracowanie wytycznych ("zestaw narzędzi IPA") dla strategii krajowych w zakresie IPA, w tym zawierające cele krajowe, analizy przypadków, które demonstrują dobre zarządzanie, itd.	<i>Organizacje przewodniczące: Sekretariat IPA</i> wspierany przez krajowych koordynatorów IPA, krajowych członków Planta Europa, ECPGR (<i>in situ</i> i <i>on farm network</i>) oraz Wetlands International.	
2. Udostępnienie informacji o funduszach (odpowiednich dla IPA lub równorzędnych programów) dla członków PE.	<i>Organizacje przewodniczące: Sekretariat Planta Europa</i> za pośrednictwem Platformy Informacyjnej, w momencie zapewnienia środków.	
3. Zaprezentowanie naszej pracy na Światowym Kongresie Ochrony Przyrody w Barcelonie (październik 2008), w celu wzmocnienia powiązań z IUCN.	<i>Organizacje przewodniczące: Wszyscy członkowie Planta Europa/ Sekretariat</i> uczestniczący w Kongresie.	
4. Każdy Ogród Botaniczny/członek Planta Europa powinien przystosować i promować ochronę 1 IPA do 2010 roku, 2 do 2012 roku oraz 3 do 2014 roku.	<i>Organizacje przewodniczące: Członkowie Planta Europa, Ogrody Botaniczne</i> wspierane przez Sekretariat PE, Europejskie Konsorcjum Ogródów Botanicznych, gdzie stosowne.	
<i>ESPC 5.1a Wyznaczanie Ostoje Roślinnych IPA</i>		
5. Zachęcić do wyznaczenia morskich ostoje roślinnych (IPA), aby przyczynić się do osiągnięcia celów ochrony obszarów morskich oraz stworzyć połączenie z WCPA Marine Group oraz innymi organizacjami.	<i>Organizacje przewodniczące: właściwi eksperci</i> , włączając w to członków Planta Europa oraz inne ważne organizacje, wszelkie wyniki powinny zostać zaprezentowane na stronie internetowej Planta Europa.	
6. Opracowanie serii krótkich raportów do 2009 roku, dla specjalnie stworzonego "Lobby Pack" IPA w tym: <ul style="list-style-type: none"> • ocena grup odbiorców, do których pragniemy dotrzeć • potrzeba włączenia mchów, glonów, porostów oraz grzybów • nauki wyniesione z poprzednich programów • co można zrobić dla ochrony i zagospodarowania ostoje IPA 	<i>Organizacja przewodnicząca: Plantlife International</i> z pomocą Sieci Planta Europa oraz innych istotnych organizacji.	

<ul style="list-style-type: none"> • przykłady łączenia IPA, stref buforowych, stref potencjalnych siedlisk • potrzeba regularnego uaktualniania danych IPA w celu zachowania naukowej dokładności. 	
7. Wyznaczenie odpowiednich organizacji, które zastosują "Lobby Pack" IPA, aby wdrożyć programy IPA na miejscu.	<i>Organizacja przewodnicząca: członkowie Planta Europa</i>
<i>ESPC 5.1b Ochrona i zarządzanie IPA</i>	
8. Dążenie do pełnego wdrożenia Dyrektywy Siedliskowej dla ochrony siedlisk roślin, korzystając z danych IPA oraz innych istotnych danych - linki do celu nr 7	<i>Organizacje przewodnicząca: Sekretariat Planta Europa z Forum Siedlisk Europejskich (EHF)</i>

Studium przypadku: Projekty dla Ostoi Roślinnych zostały zakończone lub są w trakcie wdrażania w 10 krajach Europy, w wielu innych są opracowywane. Obecnie wyznaczono ponad 1000 IPA. Dane o obszarach, ich cechy kwalifikujące oraz zagrożenia, są dostępne pod adresem: www.plantlifeipa.org/reports.asp

Koordynatorzy: Plantlife International oraz krajowe organizacje IPA

Studium przypadku: Program Mikro-rezerwatów Roślin został opracowany w Hiszpanii, w celu zapewnienia ochrony i zarządzania małymi populacjami gatunków endemicznych w regionie. Obecnie wyznaczono ponad 200 mikro-rezerwatów roślin, które są prawnie chronione przez rząd Walencji, oraz posiadają własne plany zarządzania.

Koordynatorzy: Generalitat Valenciana Conselleria de Medio Ambiente

GSPC Cel operacyjny nr 6: *Przynajmniej 30% obszarów produkcyjnych zarządzanych zgodnie z ochroną różnorodności roślinnej*

Informacje GSPC: Na użytek tego celu, *obszary produkcyjne*, odnoszą się do terenów, których głównym celem jest uprawa rolnictwo (w tym ogrodnictwo), gospodarka pastwna lub produkcja drewna. *Zgodność z ochroną różnorodności roślinnej* oznacza, że pewna liczba celów jest włączona w gospodarowanie takimi obszarami produkcyjnymi: Ochrona różnorodności roślinnej jest integralną częścią samego systemu upraw (tj. uprawy, gatunki pastwne lub drzewiaste oraz różnorodność genetyczna); Ochrona innych gatunków w krajobrazie rolniczym, wyjątkowych, zagrożonych lub o wyjątkowej wartości społeczno-ekonomicznej; Wykorzystanie praktyk gospodarowania, dzięki którym możliwe jest uniknięcie istotnych negatywnych wpływów na różnorodność roślinną w otaczających ekosystemach, na przykład poprzez unikanie nadmiernego uwalniania substancji chemicznych pochodzenia rolniczego oraz unikanie nadmiernej erozji gleby.

Wyższe cele są odpowiednie dla naturalnych i półnaturalnych lasów oraz zbiorowisk trawiastych.

Informacje ESPC: Strategia ta uznaje, że istnieją znaczące różnice w wyzwaniach oraz możliwościach w zakresie ochrony roślin w UE oraz krajach europejskich nienależących do Unii.

Powierzchnia terenów rolniczych o wysokiej wartości przyrodniczej (ang. High Nature Value Farmland) szacowany jest pomiędzy **15 - 25%** całego terenu rolniczego w Europie (EEA-UNEP 2004) - dlatego celem jest osiągnięcie 80% tej wartości procentowej. Zagrożenia różnorodności roślinnej w większości są skutkiem dwóch problemów: intensyfikacji rolnictwa oraz zaprzestanie użytkowania ziemi.

Światowa ocena zasobów leśnych z 2005 roku wykonana przez Organizację Narodów Zjednoczonych do Spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) wykazuje, że obszar lasów pierwotnych (lasów skupiających gatunki rodzime, bez widocznych śladów ingerencji ludzkiej oraz niewielkim zakłóceniu ekologicznym) jest mały, wynoszący jedynie ponad 7% całkowitego terenu leśnego, wyłączwszy Federację Rosyjską (26, 8% całkowitego terenu leśnego, włączając Federację Rosyjską). Europa sklasyfikowała wszystkie lasy w pewnym wieku oraz o pewnym rozmiarze jako "pierwotne", jeśli nie zaszła żadna ingerencja przez 25 lat. 12 krajów nie wykazało posiadania żadnego lasu pierwotnego. W samej Federacji Rosyjskiej są największe obszary lasów w porównaniu z innymi krajami na świecie, a w 2005 roku sklasyfikowano 31, 6% lasów w jej granicach jako pierwotne, również Białoruś i Ukraina posiadają wysoki procent lasów pierwotnych. Inne ważne pod względem wielkości obszary lasów pierwotnych w Europie występują w Skandynawii i w Regionie Bałtyckim, południowo-wschodniej Europie, ze strefami w Austrii, Francji, Włoszech, Portugalii oraz Hiszpanii. FAO podkreśliła, że wiele krajów nie posiada danych na temat lasów pierwotnych oraz lasów hodowlanych na obszarach chronionych. Veen Ecology dostarcza szczegółowych informacji na temat lasów pierwotnych w Bułgarii, Rumunii oraz na Ukrainie.

Obszary produkcyjne to inaczej grunty rolnicze oraz ogrodnicze, pastwiska oraz lasy. Osiągnięcie tych celów na poziomie krajowym i regionalnym musi obejmować wszystkie rodzaje uprawnej obszarów produkcyjnych, i nie powinno skupiać się na jednym elemencie. W Europie rozróżnia się pomiędzy stosunkowo małymi powierzchniami obszarów produkcyjnych, które nadal zachowują wysoki poziom różnorodności roślinnej oraz powinny stanowić priorytet (np. tereny rolnicze o wysokiej wartości przyrodniczej, lasy pierwotne, pastwiska naturalne i półnaturalne), a takimi uprawnymi obszarami produkcyjnymi, które obecnie wykazują niewielki poziom różnorodności roślinnej, a które można tak zagospodarować, aby zwiększyć różnorodność roślinną oraz zapewnić niezbędne funkcje krajobrazowe, takie jak korytarze ekologiczne i zapewnić łączność pomiędzy obszarami o wysokiej różnorodności. Systemy wskaźników BIOSCORE oraz ENRISK stanowią narzędzia oceny wpływu polityki Wspólnoty Europejskiej na różnorodność biologiczną. Przegląd Wspólnej Polityki Rolnej UE z 2008 roku stanowi dla działaczy na rzecz ochrony roślin możliwość, aby we wczesnym stadium, przedstawić swoje obawy na temat intensyfikacji rolnictwa na obszarach nizinnych, zmniejszenia powierzchni pastwisk na wyżynach, potrzeby zwiększonego wsparcia dla skutecznych programów rolno-środowiskowych w ramach Filaru 2, oraz aby upewnić się, że takie programy zapewniają faktyczną i możliwą do pomiaru korzyść dla ochrony dzikiej przyrody.

Właściwe organizacje: W Europie istnieje wiele organizacji zajmujących się ochroną lasów i zrównoważoną eksploatacją: od małych lub lokalnych NGO, przez regionalne organizacje kampanijne, takie jak FERN czy WWF, aż do sieci EUFORGEN, której zadaniem jest ochrona genetycznej różnorodności lasów, oraz Konferencji Ministerialnego Procesu Ochrony Lasów w Europie (MCPFE).

Rolnictwo ekologiczne to mały, aczkolwiek ważny sektor społeczności rolniczej w Europie, oferujący wiele korzyści odnośnie ochrony roślin. Opracowano szereg krajowych inicjatyw ekologicznych i programów certyfikujących, których wytyczne i normy certyfikacyjne nawiązują do ochrony różnorodności biologicznej. Międzynarodowa Federacja Inicjatyw na Rzecz Rolnictwa Ekologicznego (IFOAM) opublikowała wstępne normy w zakresie różnorodności biologicznej i krajobrazu, które zawierają wytyczne dotyczące ochrony gatunków i siedlisk, skierowane do osób zajmujących się rolnictwem ekologicznym.

Programy certyfikacyjne obowiązujące w Europie: Certyfikaty leśne Rady ds. Zrównoważonej Gospodarki Leśnej (ang. Forest Stewardship Council, FSC); różne krajowe programy certyfikacyjne z obszaru rolnictwa ekologicznego, w tym Soil Association UK, a na szczeblu regionalnym Normy Podstawowe IFOAM; Rozporządzenie Komisji Europejskiej Nr 834/2007 dotyczące produkcji ekologicznej i oznaczania produktów ekologicznych.

Działania łagodzące wpływ zmian klimatu: Należy wyśtosować jasny przekaz do decydentów i administratorów programów rolno-środowiskowych, odnośnie korzyści z gospodarki rolnej opartej na bogactwie roślinnym, w celu zapewnienia funkcji i usług ekosystemowych, w tym łączność i migrację wszystkich organizmów oraz zdrowy ekosystem dla owadów zapylających uprawy (patrz również cel 9 dot. ochrony zróżnicowania

genetycznego roślin o znaczeniu społecznoekonomicznym w celu ograniczenia potencjalnych efektów zmian klimatu).

<p>ESPC 6.1</p>	<p>80% z pozostających europejskich obszarów produkcyjnych o wysokiej różnorodności biologicznej (starodrzew, naturalne/półnaturalne zbiorowiska trawiaste, bogate w rośliny obszary rolne, tereny rolnicze o wysokiej wartości przyrodniczej - HNV), zarządzanych spójnie z ochroną różnorodności roślin za pomocą tradycyjnego użytkowania oraz innych mechanizmów.</p> <p>Tereny rolnicze o wysokiej wartości przyrodniczej 15-25% wszystkich terenów rolniczych, las pierwotny ok. 7% całkowitej powierzchni lasów (z wyjątkiem powierzchni lasów pierwotnych w Federacji Rosyjskiej).</p>	<p><i>Organizacje przewodniczące i współpracujące: BirdLife International, PEBLDS Secretariat, European Topic Centre on Biodiversity, FERN</i></p> <p>Sekretariat i sieć Planta Europa podejmą działania w celu zwiększenia swych możliwości pełniejszego zaangażowania się w realizację tego celu.</p>
<p>ESPC 6.2</p>	<p>20% obszarów produkcyjnych zarządzanych tak, aby zachować i przywrócić różnorodność roślin oraz złagodzić fragmentację i osłabić skutki zmian klimatu w ramach szerszego ujęcia krajobrazu (20% obszarów produkcyjnych nie wchodzących w skład punktu docelowego 6.1.)</p>	<p><i>Organizacje przewodniczące i współpracujące: BirdLife International, Sekretariat PEBLDS, European Topic Centre on Biodiversity, FERN</i></p> <p>Sekretariat i sieć Planta Europa podejmą działania w celu zwiększenia swych możliwości pełniejszego zaangażowania się w realizację tego celu.</p>
<p>ESPC 6.3</p>	<p>100% krajów Europy Wschodniej zaopatrzone w mechanizmy (lobbowanie informacji, analiza przypadków, badania ekonomicznych korzyści z różnorodności biologicznej) promujące pilną potrzebę ochrony roślin na obszarach produkcyjnych i korzyści z niej.</p>	<p><i>Organizacje przewodniczące i współpracujące: IUCN-CIS, BirdLife International</i></p>
<p>ESPC 6.4</p>	<p>Zapewnienie przeprowadzania oceny ryzyka dla różnorodności biologicznej jest obowiązkowym elementem krajowych oraz unijnych planów rozwoju dot. biopaliw/biomasy.</p> <p>Celem zapewnienia, że zmiana przeznaczenia ziemi i jej użycie do nowych potrzeb, takich jak rozwój miast, infrastruktura, oraz produkcja biopaliw nastąpi jedynie na obszarach o niskiej różnorodności biologicznej i nie będzie miała wpływu na funkcje związane ze spójnością.</p>	<p><i>Organizacje przewodniczące: Planta Europa w ramach partnerstwa z organizacjami takimi jak BirdLife International, ECNC, IFOAM, EEB i organizacjami krajowymi.</i></p>

Działania europejskie	
<i>ESPC 6.2 i 6.3 Ochrona przyrody na obszarach produkcyjnych</i>	
1. Współpraca z istniejącymi organizacjami certyfikującymi i programami dot. wskaźników oraz, w razie potrzeby, zorganizowanie odpowiedniej grupy/konferencji roboczej w celu włączenia kwestii związanych z ochroną roślin i specjalistycznej wiedzy do programów: rolno-środowiskowych, dot. wskaźników (SEBI2010) i certyfikujących (np. FSC, IFOAM, FairTrade) oraz zagwarantowania, że są przyjazne dla różnorodności roślinnej w Europie i poza nią.	<i>Organizacje przewodniczące: Sekretariat Planta Europa lub organizacja będąca członkiem Planta Europa, w celu współpracy z istniejącymi organizacjami certyfikującymi.</i>
2. Opracowanie projektu mającego oszacować efektywność bieżących działań rolno-środowiskowych na rzecz różnorodności roślinnej (np. 4 kraje z i spoza UE), w celu promocji zmian korzystnie wpływających na stan różnorodności roślinnej w Health Check sfery rolno-środowiskowej w roku 2008 i później, w tym wykorzystania wskaźników różnorodności biologicznej BIOSCORE i ENRISK.	<i>Organizacje przewodniczące: Plantlife International, BirdLife International z odniesieniem do informacji z ECNC.</i>
3. Wspieranie wykorzystania wskaźników różnorodności biologicznej BIOSCORE i ENRISK opracowanych jako narzędzia oceny wpływu polityki Komisji Europejskiej na różnorodność biologiczną.	<i>Organizacje przewodniczące: Planta Europa Secretariat poprzez stronę internetową Planta Europa oraz w oparciu o informacje od ECNC, BIOSCORE i ENRISK.</i>
4. Promowanie studiów przypadku przedstawiających korzyści z ochrony roślin w programach rozwoju obszarów wiejskich.	<i>Organizacje przewodniczące: Sekretariat Planta Europa w oparciu o informacje od członków Planta Europa i właściwych organizacji.</i>
5. Promowanie stosowania "ulepszonych wskaźników różnorodności biologicznej na rzecz zrównoważonego zarządzania zasobami leśnymi" i pozyskiwania certyfikacji FSC.	<i>Organizacje przewodniczące: Sekretariat Planta Europa która podejmie współpracę z Ministerialną Konferencją ds. Ochrony Lasów w Europie, FAO i FSC – oraz opublikuje najnowsze informacje i wyniki prac na stronie internetowej Planta Europa.</i>
6. Badania możliwości wykorzystania obniżania emisji węgla (ang. carbon offset), w celu finansowania projektów z zakresu różnorodności biologicznej roślin na obszarach produkcyjnych i zagwarantowania, że kwestie dotyczące różnorodności zostaną włączone do krajowych/regionalnych planów dot. obniżania emisji węgla.	<i>Organizacje przewodniczące: Sekretariat Planta Europa, który rozpowszechni informacje poprzez stronę internetową Planta Europa.</i>
7. Promowanie za pomocą różnorodnych mediów, korzyści płynących z utrzymania siedlisk wodno-błotnych, lasów w dolinach rzecznych i innych rodzajów siedlisk, mogących zapobiegać powodziom i pomagać w magazynowaniu zasobów wody.	<i>Organizacje przewodniczące: Sekretariat Planta Europa w oparciu o informacje od odpowiednich organizacji i osób.</i>
<i>ESPC 6.3 Krajobraz rolniczy w Europie Wschodniej</i>	
8. Sprzyjanie zwiększonemu finansowaniu ze strony UE na rzecz działań rolno-środowiskowych poza terytorium UE.	<i>Organizacje przewodniczące:</i>

	Sekretariat Planta Europa zwróci się do IEEP/ECNC z wnioskiem o radę lub sfinansowanie tego typu projektów oraz wskazanie potencjalnych partnerów wiodących.
9. Przygotowanie raportu (studium przypadku zawierające przykłady dobrych praktyk), który będzie można wykorzystać w celu wspierania działań rolno-środowiskowych (lub ich odpowiedników) w regionie wschodnioeuropejskim.	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Sekretariat Planta Europa zwróci się do IEEP/ECNC z wnioskiem o radę lub sfinansowanie tego typu projektów oraz wskazanie potencjalnych partnerów wiodących.

Studium przypadku: Stworzono bazę danych katalogującą naturalne i półnaturalne zbiorowiska trawiaste na Słowacji, a dane wykorzystano na potrzeby działań ochronnych w poszczególnych obszarach oraz w celu wpłynięcia na politykę dot. Natura 2000 i rozwoju obszarów wiejskich. Dla rolników przygotowano cykl seminariów i materiałów internetowych mających objaśnić im korzyści z programów rolno-środowiskowych. W wybranych miejscach rozpoczęto badania nad zrównoważonym użytkowaniem, projektami demonstrującymi metody rekultywacji i zarządzania oraz dynamiką roślinności.

Koordinator: Instytut Ekologii Stosowanej Daphne

Instytucja finansująca: Światowy Fundusz Środowiskowy (GEF)

GSPC Cel operacyjny nr 7: Objęcie ochroną *in situ* 60% gatunków zagrożonych wyginięciem.

Informacja GSPC: Ochrona *in situ* rozumiana jest tu jako zachowanie populacji danego gatunku w co najmniej jednym chronionym obszarze lub z zastosowaniem innych działań ochronnych typu *in situ*

Informacja ESPC: W Europie cel ten realizowany jest obecnie w kilku krajach na podstawie przepisów regionalnych i krajowych (Dyrektywa Siedliskowa, Konwencja Berneńska oraz krajowe strategie i plany działania w zakresie różnorodności biologicznej). Do jeszcze szerszej ochrony gatunków roślin i grzybów w Europie mogłoby się przyczynić opracowanie Europejskiej Czerwonej Listy. Planta Europa zdaje sobie sprawę z faktu, iż ze względu na dużą liczbę gatunków występujących w różnych krajach Europy, trudno jest oszacować odsetek gatunków objętych ochroną w całym regionie. Tym niemniej uważa, że konieczne jest skierowanie środków do krajów o mniejszych możliwościach działania, w których występuje wiele zagrożonych gatunków. W ramach projektu Forum PGR, sfinansowanego przez Komisję Europejską, opracowano metody i strategie odnośnie ochrony *in situ* gatunków spokrewnionych z roślinami uprawnymi i innych roślin o znaczeniu społeczno-ekonomicznym. Metody te są badane i testowane w ramach projektu UE AGRIGENRES, o nazwie AEGRO (<http://aegro.bafz.de>).

W kontekście tego celu, termin "gatunek" obejmuje taksony, tzn. przy szacowaniu postępów należy też uwzględnić podgatunki.

Działania łagodzące skutki zmian klimatu: krajowe i regionalne strategie w celu określenia gatunków szczególnie zagrożonych zmianami klimatu i opracowania metod ich ochrony *in situ*.

ESPC 7.1	60% gatunków objętych europejskim priorytetem* ochrony gatunków roślin i grzybów, w tym gatunki pokrewne roślin uprawnych, będzie chronionych <i>in situ</i> do roku 2014 poprzez realizację krajowych strategii ochrony gatunków priorytetowych.	<i>Organizacje przewodniczące i współpracujące:</i> krajowe agencje ochrony przyrody, członkowie Planta Europa, ogrody botaniczne, ECCF, ECCB, europejskie grupy eksperckie IUCN, Rada Europy i grupa ekspercka
-----------------	---	--

	(*uznane za priorytetowe na mocy ustawodawstwa regionalnego oraz krajowego, w tym Dyrektywy Siedliskowej, Konwencji Berneńskiej oraz programów Ostoje Roślinnych, z odniesieniem do Europejskiej Czerwonej Listy Zagrożonych Gatunków dla wszystkich grup taksonomicznych, które są opracowane)	Konwencji Berneńskiej oraz grupa <i>in situ</i> ECPGR , w oparciu o informacje od partnerów wiodących tworzących Czerwoną Listę w ramach celu 2.1.
ESPC 7.1a	Zebrać informacje o roślinach (w tym o roślinach naczyniowych, mszakach, glonach i grzybach), aby pozostawać w gotowości do aktualizacji celów różnorodności biologicznej po 2010 r., w odniesieniu do: <ul style="list-style-type: none"> • Załączników II, IV i V do Dyrektywy Siedliskowej • Załącznika I do Konwencji Berneńskiej • List gatunków priorytetowych związanych z właściwym ustawodawstwem krajowym. 	<i>Organizacje przewodniczące i współpracujące: ECCF, ECCB, IUCN, grupy eksperckie przy wsparciu członków Planta Europa i EHF.</i>
ESPC 7.1b	Wspieranie rozwoju 20 transgranicznych oraz międzynarodowych projektów restytucji gatunków (w tym gatunków kryptogamicznych oraz grzybów) celem rozwinięcia paneuropejskiej współpracy oraz opracowania metod radzenia sobie ze zmianami klimatycznymi oraz kwestiami spójności. (por. także działania w ramach celu nr 8)	<i>Organizacje przewodniczące i współpracujące: ogrody botaniczne, ECCF/EMA, ECCB.</i>
ESPC 7.2	Opracowanie bazy danych o mikro-rezerwach roślin, rezerwach dla ochrony różnorodności genetycznej dziko występujących roślin pokrewnych roślinom uprawnym, oraz zależnie od potrzeb, o innych małych obszarach ochrony <i>in situ</i> .	<i>Organizacje przewodniczące i współpracujące:</i> Generalitat Valenciana na w zakresie mikro-rezerwatów i ECPGR <i>in situ</i> i on farm groups w zakresie występujących dzikich gatunków spokrewnionych z roślinami uprawnymi; ogrody botaniczne
Działania europejskie		
<i>ESPC 7.1 Implementacja krajowych strategii</i>		
1.	Zestawienie dostępnych informacji o aktualnych programach restytucji gatunków w Europie i wykorzystanie ich do określenia, które gatunki uznano za priorytetowe do restytucji, oraz rozpowszechnianie skutecznych metod i studiów przypadku.	<i>Organizacja przewodnicząca: Sekretariat Planta Europa</i> opublikuje wszystkie dostępne informacje na swojej stronie internetowej wykorzystując dane nadsyłane przez członków Planta Europa; ogrody botaniczne i właściwe organizacje.
2.	Opracowanie strategii krajowych dla wszystkich grup roślin.	<i>Organizacje przewodniczące: krajowe organizacje ochrony</i> przy wsparciu grup ekspertów z zakresu taksonomii.
<i>ESPC 7.1a Aktualizacja prawodawstwa</i>		
3.	Wskazanie gatunków, które należałoby uwzględnić w Załącznikach (II, IV, V) Dyrektywy Siedliskowej na podstawie najnowszych danych z Europejskiej czerwonej listy roślin naczyniowych i czerwonych list innych grup taksonomicznych najpóźniej do 2011 r.	<i>Organizacje przewodniczące: te same co w przypadku Celu 2.1</i>

<i>ESPC 7.1b Transgraniczne programy restytucji</i>	
4. Promowanie programów transgranicznych dla 5 gatunków priorytetowych.	<i>Organizacje przewodniczące: Sekretariat Planta Europa</i>
<i>ESPC 7.2 Baza danych o mikro-rezerwach i innych małych obszarach</i>	
5. Opublikowanie studiów przypadku/metod dotyczących programów restytucji <i>in situ</i> (np. program mikro-rezerwatów, metody tworzenia rezerwatów genetycznych AEGRO, itd.) na stronie internetowej Planta Europa.	<i>Organizacje przewodniczące: Sekretariat Planta Europa na stronie internetowej Planta Europa na podstawie danych nadsyłanych przez właściwe organizacje.</i>
6. Współpraca przy tworzeniu wytycznych IUCN na potrzeby zarządzania małymi populacjami roślin.	<i>Organizacje przewodniczące: członkowie Planta Europa kontaktujący się w razie potrzeby z podkomitetem IUCN ds. Ochrony Roślin.</i>

Studium przypadku: obuwik pospolity (*Cypripedium calceolus*) rozprzestrzeniony jest na obszarze Eurazji, od Wysp Brytyjskich do Oceanu Spokojnego. W większości zasięgu występuje rzadko (niewiele osobników i stanowisk), co sugeruje wysokie ryzyko wyginięcia. Źródłami zagrożeń dla tego gatunku są zmiany w sposobie gospodarowania lasami i zmiany poziomu wody, zwarcie korony lasów, eutrofizacja gleby, deptanie roślin, wypas zwierząt hodowlanych, zrywanie i wykopywanie bulw. Z myślą o obuwiku pospolitym UE od 1996 r. przygotowała 8 projektów LIFE. W Wielkiej Brytanii opracowano metody rozmnażania tego gatunku, a w 12 lokalizacjach roślinę ponownie wprowadzono do środowiska.

Koordynatorzy: Organizacje krajowe, Królewski Ogród Botaniczny w Kew w zakresie metod rozmnażania *ex situ*.

GSPC Cel operacyjny nr 8: 60% zagrożonych gatunków roślin w dostępnych zbiorach *ex situ*, preferencyjnie w kraju pochodzenia i 10% z nich włączone do programów restytucji gatunków.

Informacja GSPC: W zbiorach (ogrody botaniczne, banki nasion, zbiory kultur tkanek) utrzymywanych jest obecnie ponad 10 000 gatunków zagrożonych, co stanowi 30% ich ogólnej liczby. Cel ten przewiduje nadanie priorytetu poważnie zagrożonym gatunkom, w przypadku, których powinien być utrzymany poziom 90%. Szacuje się, że w chwili obecnej ok. 2% zagrożonych gatunków ujęte jest w programach restytucji.

Informacja ESPC: Bieżące dane szacunkowe odnośnie gatunków w basenie Morza Śródziemnego, oparte na analizie bazy danych Euro+Med Plantbase, podają liczbę 30 983 gatunków (Kell i in., In Maxted i in., 2008) – nie istnieją jednak takie dane w odniesieniu do poziomu europejskiego.

Europejska Sieć Ochrony Nasion Rodzimy (ENSCONET) posiada łączny wykaz nasion przechowywanych w bankach nasion na terytorium UE (obecnie jest to 5200 europejskich taksonów), z czego większość znajduje się w Millennium Seed Bank w Królewskim Ogrodzie Botanicznym w Kew (2729 gatunków/2855 taksonów). Międzynarodowa Organizacja Ogrodów Botanicznych (BGCI) analizuje informacje o zbiorach roślin w Europie, które dostępne są za pośrednictwem strony internetowej Plant Search, tworząc skonsolidowaną listę gatunków zagrożonych wymarciem w Europie jako krok w kierunku oficjalnej Europejskiej Czerwonej Listy. Baza EURISCO zawiera dane dotyczące krajowych baz danych o zasobach genetycznych roślin *ex situ*.

Mimo że w zbiorach tych znajdują się taksony o liczbie przewyższającej 5000 gatunków (tak jak w Celu nr 8.1), niekoniecznie uwzględniają one najbardziej zagrożone bądź szczególnie ważne gatunki. Mogą one też nie zawierać informacji o pochodzeniu rośliny, jak również o wymaganiach ekologicznych i ochronnych, niezbędnych dla skutecznej restytucji gatunku. Publikacja Europejskiej Czerwonej Listy ułatwiłaby określenie priorytetów odnośnie przechowywania zagrożonych gatunków i taksonów oraz zmierzenie postępów w realizacji tego celu. Opis Celu nr 9 zawiera informacje o zestawieniach priorytetów dla dziko występujących roślin spokrewnionych z roślinami uprawnymi i roślin o znaczeniu społeczno-ekonomicznym.

Pojęcia ochrony *ex situ* i banków nasion należy rozumieć jako obejmujące żywe zbiory, banki nasion, materiał poddany kriokonserwacji, hodowli *in vitro*, hodowli tkanek i innych metod przechowywania roślin naczyniowych, mszaków, grzybów, glonów i porostów. Instytuty, które przechowują materiał *ex situ*, powinny upewnić się, że ich żywe zbiory zagrożonych europejskich gatunków w pełni spełniają wymogi związane z

ochroną i badaniami. Co za tym idzie, systematyczna ewaluacja jakości danych dotyczących najbardziej zagrożonych gatunków pomogłaby ustalić, czy te wpisy do katalogu odpowiadały swemu przeznaczeniu (patrz *Maunder i in., 2001*). [*Maunder, M., Higgens, S. i Culham, A. (2001) Użyteczność zbiorów ogrodu botanicznego we wspieraniu ochrony roślin: europejskie studium przypadku, Biodiversity & Conservation 10: 383-401*].

W kontekście tej strategii, termin ‘gatunek’ obejmuje taksony, tzn. w ogólnej liczbie gatunków zagrożonych Cel powinien uwzględnić także podgatunki.

Przy ocenianiu zbiorów *ex situ* zawierających gatunki zagrożone należy w miarę możliwości badać różnorodność genetyczną gatunków i w razie potrzeby uzupełniać zbiór.

Tworzenie zbioru krytycznie zagrożonych gatunków można brać pod uwagę tylko w przypadku, gdy zebranie materiału *ex situ* nie wpłynie niekorzystnie na stan ochrony gatunku.

Każdorazowe przenoszenie materiału genetycznego powinno spełniać zapisy Konwencji o różnorodności biologicznej (CBD) dotyczące dostępu i podziału korzyści, z wykorzystaniem modeli takich jak model IPEN (Międzynarodowa Sieć Wymiany Roślin) służący pozyskiwaniu i wymianie żywego materiału roślinnego, jak również zapisy Międzynarodowego Traktatu w sprawie Roślinnych Zasobów Genetycznych dla Żywności i Rolnictwa oraz Zasady Dostępu do Zasobów Genetycznych i Podziału Korzyści.

Działania łagodzące skutki zmian klimatu: gatunki szczególnie zagrożone przez zmiany klimatyczne (np. niektóre gatunki alpejskie) należy zidentyfikować i włączyć do zbiorów *ex situ*.

ESPC 8.1	<i>60% z europejskich gatunków zagrożonych przechowywanych w bankach genów, lub innych gatunków i populacji będących przedmiotem szczególnego zainteresowania (np. populacji żyjących w ekstremalnych warunkach lub na granicy występowania, gatunki potencjalnie zagrożone w związku ze zmianami klimatu, w tym gatunki o transeuropejskim rozmieszczeniu) oraz realizacja programów restytucji dla 50 gatunków.</i>	<i>Organizacje przewodniczące i współpracujące: ENSCONET, Konsorcjum Europejskich Ogrodów Botanicznych, BGCI, ECPGR, PlantNetwork, krajowe banki genów.</i>
ESPC 8.2	<i>Przynajmniej 10 gatunków priorytetowych każdego kraju przechowywane w ogrodach botanicznych lub instytutach badawczych działających w danym kraju oraz rozpoczęcie badań nad metodami przechowywania, nasionami trudnymi do przechowywania, autekologią, metodami rozmnażania nasion (w tym kiełkowanie i techniki uprawy) oraz metody reintrodukcji.</i>	<i>Organizacje przewodniczące: ogrody botaniczne podejmujące działania ochronne i instytucje badawcze, w tym ECPGR.</i>
Działania europejskie		
<i>ESPC 8.1 Przechowywanie i restytucja gatunków</i>		
1. Poddać ewaluacji istniejące zbiory <i>ex situ</i> w celu zwiększenia korzyści dla ochrony roślin, poprzez ocenę jakości danych, takich jak pochodzenie roślin. Priorytetowo należy potraktować również gatunki zagrożone, jeśli nie ma informacji o ich ekologii, biologii czy stanie ochrony.	<i>Organizacje przewodniczące: ogrody botaniczne, BGCI, właściwe instytucje badawcze.</i>	
2. Organizacje przewodniczące wymieniają informacje nt. zbiorów <i>ex situ</i> .	<i>Organizacje przewodniczące:</i>	

	ENSCONET przy wsparciu Konsorcjum Europejskich Ogródów Botanicznych, BGCI, PlantNetwork.
3. Zachęcanie członków Planta Europa i innych organizacji do przekazywania studiów przypadku nt. reintrodukcji, które zamieszczone będą w biuletynie grupy ekspertów ds. reintrodukcji IUCN (np. włoskie Towarzystwo Botaniczne planuje przeprowadzić 30 programów reintrodukcji).	<i>Organizacje przewodniczące:</i> członkowie Planta Europa i inne właściwe organizacje, których zadaniem będzie przekazanie studiów przypadku grupie ekspertów ds. reintrodukcji IUCN.
4. Promowanie dobrych praktyk przenoszenia materiału genetycznego zgodnie z zapisami CBD dotyczącymi dostępu i podziału korzyści, z wykorzystaniem modeli takich jak model IPEN (Międzynarodowa Sieć Wymiany Roślin) służący pozyskiwaniu i wymianie żywego materiału roślinnego, jak również zapisami Międzynarodowego Traktatu w sprawie Roślinnych Zasobów Genetycznych dla Żywności i Rolnictwa oraz Zasadami Dostępu do Zasobów Genetycznych i Podziału Korzyści.	<i>Organizacje przewodniczące:</i> BGCI, Konsorcjum Europejskich Ogródów Botanicznych, ECPGR, Planta Europa (poprzez odnośniki na stronie internetowej Planta Europa), właściwe banki nasion i instytuty badawcze.
<i>ESPC 8.2 Działania i badania ochronne</i>	
5. Promowanie sprawdzonych metod ochrony <i>ex situ</i> , badań i studiów przypadku poświęconych reintrodukcji (np. kriokonserwacja mszaków w Królewskim Ogrodzie Botanicznym w Kew, najnowsze badania nad pojemnikami na nasiona i standardami przechowywania nasion) (łączy się to także z Celem 3.1).	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Sekretariat Planta Europa za pośrednictwem strony internetowej Planta Europa w oparciu o informacje od właściwych organizacji, w tym: ogrody botaniczne i instytuty badawcze, BGCI, grupa ekspertów ds. reintrodukcji IUCN, ECPGR i PlantNetwork

Studium przypadku: Europejską Sieć Ochrony Nasion Rodzimych (ENSCONET) założono w celu koordynowania europejskich praktyk, polityki i badań z zakresu ochrony nasion roślin rodzimych. Program składa się z czterech obszarów działań: zbiór i przechowywanie nasion, administrowanie danymi i rozpowszechnianie informacji. W chwili obecnej program obejmuje 5200 europejskich taksonów.

Koordinator: Królewski Ogród Botaniczny w Kew.

Studium przypadku: opracowano metody zbierania, rozmnażania i przechowywania 12 zagrożonych gatunków mszaków. Przygotowano trzy protokoły gromadzenia zbiorów odnośnie różnych typów mchów oraz protokoły obejmujące ograniczenie szkodliwego oddziaływania na populacje *in situ*. Przygotowano też protokół dotyczący kriokonserwacji materiału protonemalnego.

Koordinator: Królewski Ogród Botaniczny w Kew.

Cel GSPC operacyjny nr 9: Zachowanie 70% genetycznej różnorodności roślin uprawnych oraz innych roślin o dużej wartości socjo-ekonomicznej oraz z nimi związanej wiedzy lokalnej i autochtonicznej.

Informacja GSPC: Jak pokazuje teoria i praktyka, przy zastosowaniu odpowiedniej strategii, w stosunkowo małej próbie możliwe jest zawarcie 70% różnorodności genetycznej rośliny uprawnej (z reguły poniżej 1000 wpisów do katalogu). Dla ok. 200-300 roślin uprawnych przyjmuje się, że 70% ich różnorodności genetycznej

objęto już ochroną *ex situ* w bankach genów. Różnorodność tę można także chronić poprzez prowadzenie uprawy w gospodarstwach rolnych. Po połączeniu banku genów, użytkowania gospodarczego i innych metod *in situ*, cel ten można by osiągnąć w odniesieniu do wszystkich uprawianych roślin, jak również głównych rodzajów pasz i gatunków drzew. Pozostałe gatunki, istotne pod względem socjo-ekonomicznym, takie jak rośliny lecznicze, można wybierać pojedynczo w zależności od priorytetów danego kraju.

Informacja ESPC: Katalog Dziko Występujących Gatunków Spokrewnionych z Roślinami Uprawnymi dla Europy i regionu Morza Śródziemnomorskiego dostarcza kluczowych informacji odnośnie roślin o znaczeniu społeczno-ekonomicznym występujących w Europie. Katalog dostępny jest w internecie za pośrednictwem Systemu Informacji o Dziko Występujących Gatunkach Spokrewnionych z Roślinami Uprawnymi (CWRIS), który jest unikalnym systemem i portalem służącym do zarządzania i udostępniania informacji przydatnych dla skutecznej ochrony i użytkowania takich roślin. Europejski Program Ochrony Zasobów Genowych (ECPGR) koordynuje działania prowadzonych w ramach wielu projektów dot. zasobów genetycznych roślin. Europejski Program Ochrony Genetycznych Zasobów Roślin Uprawnych (EUFORGEN) to europejski mechanizm współpracy mający promować ochronę i zrównoważone wykorzystanie zasobów leśnych. Międzynarodowe Biuro Regionalne ds. Różnorodności Biologicznej jest siedzibą Sekretariatów ECPGR i EUFORGEN. Projekt AEGRO finansowany przez UE ma na celu opracowanie i rozpowszechnienie metod i strategii na rzecz tworzenia rezerw genetycznych i krajowych strategii ochrony różnorodności genetycznej roślin. Baza danych EURISCO zawiera informacje o krajowych wykazach zbiorów *ex situ* zasobów genetycznych roślin. Szereg ogrodów botanicznych w Europie przechowuje rozbudowane zbiory gatunków roślin ozdobnych o znaczeniu społeczno-ekonomicznym.

Międzynarodowy Traktat o Zasobach Genetycznych Roślin dla Wyżywienia i Rolnictwa dostarcza podstaw prawnych do uczciwego i sprawiedliwego dostępu do zasobów genetycznych roślin i ich przemieszczania.

Ten cel oraz cel 13 w wielu punktach się pokrywają, zwłaszcza w obszarze wiedzy lokalnej. Działania *in situ* dotyczące roślin leczniczych i zapachowych (MAP) zawarto w celach 11 i 12.

Działania łagodzące skutki zmian klimatu: skuteczna ochrona *in situ* i *ex situ* dziko występujących roślin spokrewnionych z roślinami uprawnymi oraz wielu roślin o znaczeniu społeczno-ekonomicznym, w połączeniu z powiązanymi bazami wiedzy, zapewni środowisku europejskiemu i jego uprawom silne podstawy do dostosowania się do efektów zmian klimatu.

ESPC 9.1 Ustanowienie 25 rezerwatów dla ochrony różnorodności genetycznej dzikich roślin spokrewnionych z roślinami uprawnymi, które obejmowałyby większość miejsc o najwyższej różnorodności genetycznej i gatunkowej.	Organizacje przewodniczące: Sieć ECPGR <i>in situ</i> i on farm network.
Działania europejskie	
<i>ESPC 9.1</i> Zakładanie rezerwatów genetycznych gatunków spokrewnionych z roślinami uprawnymi	
1. Ustanowienie linii bazowej odnośnie zróżnicowania genetycznego dla priorytetowych kompleksów europejskich roślin o znaczeniu społeczno-ekonomicznym, w celu ustalenia priorytetów ochrony oraz jako metoda oszacowania erozji genetycznej.	Organizacje przewodniczące: Sieć ECPGR <i>in situ</i> i on farm network.
2. Oszacowanie zmian w różnorodności genetycznej europejskich roślin o znaczeniu społeczno-ekonomicznym, w horyzoncie czasowym .	Organizacje przewodniczące: Sieć ECPGR <i>in situ</i> i on farm network.
3. Stworzenie wstępnej listy <i>hot spots</i> obszarów ochrony <i>in situ</i> gatunków spokrewnionych z roślinami uprawnymi oraz genetycznej różnorodności, na szczeblu krajowym i europejskim.	Organizacje przewodniczące: Sieć ECPGR <i>in situ</i> i on farm network.
4. Przygotowanie analizy kompletności zasobów <i>ex situ</i> europejskich dzikich roślin spokrewnionych z roślinami uprawnymi.	Organizacje przewodniczące: Sieć ECPGR <i>in situ</i> i on farm network.

5. Przygotowanie europejskiego spisu odmian tradycyjnych, lokalnych oraz uprawnych.	<i>Organizacje przewodniczące:</i> koordynatorzy krajowi wspierani przez sieć ECPGR in situ i on farm network.
6. Przygotowanie listy priorytetowych europejskich dzikich roślin spokrewnionych z roślinami uprawnymi.	<i>Organizacje przewodniczące:</i> koordynatorzy krajowi wspierani przez sieć ECPGR in situ i on farm network.
7. Promowanie Systemu Informacji o Dziko Występujących Gatunkach Spokrewnionych z Roślinami Uprawnymi (http://www.pgrforum.org/cwris/cwris.asp)	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Planta Europa za pośrednictwem strony internetowej Planta Europa.
<i>Cel 9 – ochrona zasobów genetycznych najważniejszych roślin o znaczeniu społeczno-ekonomicznym</i>	
8. Oszacowanie i upublicznienie zasobów głównych gatunków ozdobnych w europejskich ogrodach botanicznych.	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Ogrody botaniczne, Konsorcjum Europejskich Ogrodów Botanicznych, BGCI.
9. Oszacowanie zasobów <i>ex situ</i> głównych roślin leczniczych i aromatycznych (MAPs) (wstępnie 15 gatunków wymienionych w Lange 1998, patrz cel 11) w ogrodach botanicznych i bankach genów.	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Informacje nt. krajowych wykazów zasobów genetycznych roślin <i>ex situ</i> dostępne są za pośrednictwem bazy danych EURISCO ; informacje o wykazach <i>ex situ</i> dostępne są również za pośrednictwem ENSCONET, BGCI i Konsorcjum Europejskich Ogrodów Botanicznych

Studium przypadku: Ocena Różnorodności Dziko Występujących Gatunków Spokrewnionych z Roślinami Uprawnymi finansowana przez Komisję Europejską (forum PGR) została przygotowana przez 23 instytuty partnerskie z 21 krajów Europy. W ramach projektu stworzono Katalog Dziko Występujących Gatunków Spokrewnionych z Roślinami Uprawnymi dla Europy oraz Regionu Morza Śródziemnomorskiego (CWRIS - <http://www.pgrforum.org/cwris/cwris.asp>), w celu zarządzania i dostępu do danych potrzebnych do skutecznej ochrony i użytkowania dziko występujących gatunków spokrewnionych z roślinami uprawnymi. Forum PGR opracowało również metody: oceny stanu zagrożenia i ochrony tych gatunków, zarządzania ich populacjami oraz oceny genetycznej erozji i zanieczyszczenia genetycznego.

Koordinator: Szkoła Nauk Biologicznych, Birmingham, Wielka Brytania

GSPC Cel operacyjny nr 10: *Plan działań dla przynajmniej 100 obcych gatunków zagrażających roślinom, zbiorowiskom roślinnym, siedliskom i ekosystemom.*

Informacja GSPC: Nie ustalono jednoznacznych danych szacunkowych co do liczby gatunków obcych, które zagrażają rodzimym roślinom, zbiorowiskom roślinnym i ekosystemom w stopniu, jakim można by uznać za 'znaczący'. W związku z tym zalecane jest, aby cel ustalony został dla liczby bezwzględnej, a nie odsetka. W oparciu o krajowe priorytety wybrano by 100 obcych gatunków inwazyjnych, uwzględniając także ich znaczenie na szczeblu regionalnym i globalnym.

Informacja ESPC: Wiele krajów realizuje inicjatywy na rzecz przeciwdziałania inwazyjnym gatunkom obcym i podnoszenia świadomości, jak również budowania solidnej struktury dla działań europejskich w ramach 'Europejskiej Strategii w sprawie Inwazyjnych Gatunków Obcych' zatwierdzonej w Rekomendacji nr 99 (2003) Stałego Komitetu Konwencji Berneńskiej (Council of Europe Publishers, Nature and Environment Nr 137, 2004) i Rekomendacja nr 126 dotycząca usunięcia istniejących roślin gatunków obcych. Dostępne jest kilka list najbardziej szkodliwych gatunków obcych w Europie: Europejska Organizacja Ochrony Roślin (EPPO) sporządziła listę najważniejszych gatunków obcych roślin inwazyjnych w Europie; program DAISIE zawiera

listę 100 najbardziej szkodliwych obcych gatunków inwazyjnych (która uwzględnia gatunki roślin), podobnie jak program SEBI2010 (Streamlining Biodiversity Indicators 2010), w którym znajduje się taka lista, obejmująca rośliny.

W ramach Konwencji Berneńskiej powołano nową grupę ekspertów z dziedziny różnorodności biologicznej i zmian klimatu, która zajmuje się wpływem zmian klimatu na gatunki i siedliska ujęte w Konwencji. Grupa ekspertów przygotowuje główne i dodatkowe rekomendacje, jak również ogólne zasady, skierowane do Stron Konwencji Berneńskiej, tak aby mogli oni uwzględnić problematykę zmian klimatu w realizacji Konwencji. Komitet Stały dokona przeglądu i zatwierdzi takie wytyczne podczas swojego kolejnego spotkania w dn. 24-27 listopada 2008 r. Unia Europejska pracuje także nad komunikatem odnośnie inwazyjnych gatunków obcych w roku 2008. Ponadto działa europejska grupa robocza zajmująca się gatunkami obcymi (NEOBIOTA) oraz finansowany z funduszy europejskich portal informacyjny poświęcony tej tematyce (DAISIE). System NOBANIS (North European and Baltic Network on Invasive Alien Species) udostępnia bazę informacji o gatunkach inwazyjnych występujących w Europie Północnej i Środkowej. Globalny Program dot. Gatunków Inwazyjnych oferuje interaktywną mapę świata, na której organizacje mogą zamieszczać szczegóły na temat aktualnie prowadzonych projektów i programów.

Działania łagodzące skutki zmian klimatu: Systemy informacyjne powinny zwracać uwagę na te obce inwazyjne rośliny i glony, które stanowią największe zagrożenie poprzez zwiększenie swojego zasięgu wskutek zmian klimatu. Strategie krajowe i regionalne powinny podawać i proponować strategie dotyczące tych gatunków obcych, które jeszcze nie występują, a co, do których przewiduje się, że wskutek zmian klimatu staną się problematyczne.

ESPC 10.1	Opracowane i wdrożone plany działań w celu kontroli oraz monitorowania 15 najbardziej problematycznych* inwazyjnych roślin obcych w każdym europejskim regionie (Morze Śródziemne, Bałtyk, Alpy, Europa Południowo-Wschodnia, Europa Wschodnia, Atlantyk itd.). (*określone według ostatniej informacji naukowej, oraz odnosząc się do EPPO, serwisu informacyjnego DAISIE, NEOBIOTA oraz innych istotnych organizacji)	<i>Organizacje prowadzące i uczestniczące:</i> Rada Europy; NOBANIS; Konsorcjum Europejskich Ogródów Botanicznych oraz ogrody botaniczne. W odniesieniu do ostatnich informacji z EPPO, DAISIE, NEOBIOTA, Rady Europy.
ESPC 10.2	Opracowane i wdrożone plany działań w celu kontroli oraz monitorowania 10* najbardziej problematycznych inwazyjnych roślin obcych w każdym kraju, odnosząc się do informacji z innych krajów oraz inicjatyw regionalnych. (*liczba może być mniejsza dla najmniejszych krajów w Europie, tj. krajów o obszarze poniżej 1000 km ²)	<i>Organizacje przewodniczące i współpracujące:</i> Organizacje krajowe w tym ogrody botaniczne.
ESPC 10.3	Istniejący internetowy system informacyjny UE (DAISIE) obejmuje przynajmniej 80% krajów europejskich.	<i>Organizacje przewodniczące i współpracujące:</i> Eksperci krajowi/interesariusze spoza UE mają podawać szczegóły Sekretariatowi DAISIE
ESPC 10.4	Kodeks postępowania w zakresie ogrodnictwa i inwazyjnych roślin obcych przyjęty oraz wdrożony w przynajmniej 10 europejskich państwach.	<i>Organizacje prowadzące i uczestniczące:</i> organizacje krajowe i regionalne na bazie informacji z Rady Europy oraz EPPO.
Działania europejskie		
<i>ESPC 10.1 i 10.2 – krajowe i regionalne mechanizmy kontrolne</i>		
1. Publikowanie dostępnych europejskich list obcych gatunków inwazyjnych (lista EPPO, lista DAISIE, lista SEBI2010)		<i>Organizacja przewodnicząca:</i> Sekretariat Planta Europa za pośrednictwem strony internetowej Planta Europa –na podstawie

	informacji z EPPO, DAISIE, SEBI2010
2. Promocja krajowej realizacji Europejskiej Strategii w sprawie gatunków inwazyjnych, przyjętej przez Rekomendację 99/2003 Stałego Komitetu Konwencji Berneńskiej, oraz Komunikatu UE w sprawie obcych gatunków inwazyjnych (ogłoszony 2008)	<i>Organizacja przewodnicząca:</i> Sekretariat Planta Europa za pośrednictwem strony internetowej Planta Europa –na podstawie informacji z Rady Europy oraz z UE
3. Promocja transgranicznych przykładów kontroli (np. Chorwacja)	<i>Organizacja przewodnicząca:</i> Sekretariat Planta Europa za pośrednictwem strony internetowej Planta Europa –na podstawie informacji z właściwych organizacji
4. Wymiana doświadczeń/instrumentów/studiów przypadku najlepszych praktyk radzenia sobie z gatunkami inwazyjnymi, za pośrednictwem strony internetowej PE.	<i>Organizacja przewodnicząca:</i> Sekretariat Planta Europa za pośrednictwem strony internetowej Planta Europa –na podstawie informacji z właściwych organizacji
5. Promocja celów i rezultatów europejskich (jak również globalnych) organizacji zajmujących się obcymi gatunkami inwazyjnymi (Rada Europy, Konwencja Berneńska, NEOBIOTA, EPPO, DAISIE, NOBANIS, GISP).	<i>Organizacja przewodnicząca:</i> Sekretariat Planta Europa za pośrednictwem strony internetowej Planta Europa
6. Zachęcanie członków Planta Europa do przekazywania informacji nt. bieżących programów i projektów do celów interaktywnej mapy Globalnego Programu ds. Gatunków Inwazyjnych (GISP) oraz innych właściwych programów zajmujących się gatunkami inwazyjnymi.	<i>Organizacja prowadząca:</i> Członkowie Planta Europa
<i>ESPC 10.4</i>	
7. Upublicznianie Kodeksu postępowania w zakresie ogrodnictwa i obcych roślin inwazyjnych.	<i>Organizacja przewodnicząca:</i> Sekretariat Planta Europa za pośrednictwem strony internetowej Planta Europa oraz Rady Europy

Studium przypadku: Finansowany przez UE Projekt DAISIE ma na celu dostarczenie “furtki”, działającej jako kompleksowe miejsce uzyskiwania informacji na temat inwazji biologicznych w Europie. Projekt zapewni dostęp do krajowych baz wiedzy, informacji na temat gatunków inwazyjnych i potencjalnie inwazyjnych, i będzie miał cztery główne formy – rejestru ekspertów, rejestru wszystkich znanych gatunków obcych w Europie, raportów o gatunkach, oraz map występowania i analizy.

Koordynatorzy: DAISIE (Europejski wykaz inwazyjnych gatunków obcych).

Fundatorzy: Szósty Program Ramowy UE w zakresie finansowania badań.

CEL STRATEGICZNY III: Zrównoważone wykorzystanie różnorodności roślin

Cel ten należy do największych wyzwań ESPC (Europejskiej Strategii Ochrony Roślin), oferuje również największy potencjał do zaangażowania szerokiego zakresu interesariuszy i nowych odbiorców w potrzebę ochrony gatunków roślin i korzyści z ochrony różnorodności roślin. Istnieje wiele definicji „zrównoważonego rozwoju”, ale o wiele mniej przykładów zrównoważonego użycia roślin w praktyce. Działacze na rzecz ochrony roślin muszą współpracować z osobami, które zarządzają gruntami, rolnikami oraz zbieraczami dzikich roślin, w rozwijaniu metod zrównoważonego zarządzania zasobami oraz promowaniu tych modeli, które już okazały się skuteczne.

Cel operacyjny nr 11: *Handel roślinami dzikimi* – główne metody zapewnienia, że rośliny nie są zagrożone przez handel to prawodawstwo oraz realizacja praktyk zrównoważonego rozwoju przez osoby zarządzające zasobami, zbieraczy, producentów i konsumentów. Konwencja CITES oraz prawodawstwo krajowe mogą być wykorzystywane do spełniania tych celów, przy wdrożeniu potrzebują jednak pomocy silnych krajowych agencji. Nowy Międzynarodowy Standard Zrównoważonego Zbioru Dzikich Roślin Leczniczych i Aromatycznych (ISSC-MAP) oferuje wartościowe informacje i metody dla wszystkich podmiotów zaangażowanych w handel i zarządzanie roślinami leczniczymi i aromatycznymi, które są istotne dla wykonania docelowych celów operacyjnych nr 11 i 12.

Cel operacyjny nr 12: *Zasoby oparte na roślinach ze źródeł bezpiecznych dla środowiska* – Istnieje potrzeba większej wiedzy o “śladzie” zasobów roślinnych w Europie, tj. zgodności z zasadami zrównoważonego rozwoju produktów opartych na roślinach uprawianych w Europie i tych, które Europa importuje spoza swoich granic. Metody pozwalające na ocenę i osiągnięcie zrównoważonego rozwoju to systemy certyfikacji i zrównoważone, sprzyjające różnorodności biologicznej systemy zarządzania rolnictwem/leśnictwem. Plana Europa powinna nawiązać współpracę z innymi organizacjami działającymi w tej dziedzinie, aby sprawić, by wiadomości o różnorodności roślin były częścią planowania zrównoważonego rozwoju, włączając w to kwestie takie jak oceny ryzyka dla biopaliw i redukcja emisji gazów cieplarnianych.

Cel operacyjny nr 13: *Znajomość roślin w żywieniu, zdrowiu i kulturze* – Etnobotanika, nauka o tym jak różne narody korzystają z roślin, często uznawana jest za dziedzinę egzotyczną, właściwą raczej dla tropików niż dla Europy. Niewielu ludzi w Europie w celach żywnościowych i zdrowotnych korzysta jedynie z dzikich źródeł pożywienia, a jednak promocja etnobotaniki i pewne rozumienie związków między ludźmi, miejscem, oraz roślinami, które wykorzystują może być jedną z metod, by przywrócić zainteresowanie roślinami i zaangażowanie większej liczby osób w ochronę dziko rosnących roślin.

GSPC Cel operacyjny nr 11: *Żaden gatunek światowej flory nie jest zagrożony przez handel międzynarodowy*

Informacje GSPC: Ten Cel jest dopełniający względem docelowego celu nr 12, jednak jest on bardziej ścisły, ponieważ skupia się na ochronie gatunków dzikich roślin, których handel jest aktywny. Do gatunków dzikiej flory zagrożonych przez handel międzynarodowy zaliczają się między innymi gatunki znajdujące się na liście Załącznika I CITES (Konwencja o międzynarodowym handlu gatunkami zagrożonymi wyginięciem).

Informacje ESPC: 21 000 gatunków roślin w załącznikach CITES (I-III), spośród których 300 wykorzystywanych jest do celów leczniczych, a 64 znajduje się na liście CITES z powodu istotnego

<p>zagrożenia ich przez nadmierne zbiory do celów leczniczych. 32 gatunki roślin w Załączniku V Dyrektywy Siedliskowej,</p> <p>15 priorytetowych taksonów dzikich roślin i grzybów, którymi handluje się w Europie rozpoznanych przez Langego (1998): <i>Adonis vernalis</i> L.; <i>Arctostaphylos uva-ursi</i> (L.) Sprengel; <i>Arnica montana</i> L.; <i>Cetraria islandica</i>; <i>Drosera rotundifolia</i> L. (<i>D. anglica</i> Hayne, <i>D. intermedia</i> Hudson); <i>Gentiana lutea</i> L.; <i>Glycyrrhiza glabra</i>; <i>Gypsophila</i> spp., <i>Ankyropetalum gypsophylloides</i> Fenzl; <i>Menyanthes trifoliata</i> L.; gatunki <i>Orchidaceae</i>; <i>Paeonia</i> spp.; <i>Primula</i> spp.; <i>Ruscus aculeatus</i> L.; <i>Sideritis</i> spp.</p> <p>Międzynarodowy Standard Zrównoważonego Zbioru Dzikich Roślin Leczniczych i Aromatycznych dostarcza wytyczne dla zbieraczy, handlarzy, producentów i konsumentów.</p> <p><i>Działania łagodzące skutki zmian klimatu:</i> Plany działań i metody winny brać pod uwagę potencjalne skutki zmian klimatu wobec gatunków zbieranych w celach handlowych i, tam gdzie to możliwe, proponować rozwiązania lub dostosowania, które łagodziłyby te skutki.</p>		
ESPC 11.1	<p>Wdrożone plany działań oraz rozpowszechnione metody celem zapewnienia, że 15 najważniejszych taksonów dzikich roślin i grzybów leczniczych lub aromatycznych sprzedawanych w Europie nie są zagrożone na skutek handlu (na podstawie zaleceń Lange 1998*)</p> <p>* Lange, D. 1998. Europejskie Rośliny Lecznicze oraz Aromatyczne: Ich wykorzystanie, handel i ochrona (Raport na temat roślin zagrożonych, TRAFFIC, czerwiec 1998)</p>	<p><i>Organizacje prowadzące i uczestniczące:</i> TRAFFIC, WWF, ogrody botaniczne, krajowi członkowie Planta Europa.</p>
ESPC 11.2	<p>Zapewnić, aby Konwencja CITES oraz Dyrektywa Siedliskowa były skuteczne w ochronie dzikich gatunków przed handlem, poprzez aktualizację aneksów oraz załączników do Konwencji CITES oraz Załącznika V Dyrektywy Siedliskowej oraz poprzez dostarczanie zaleceń dotyczących ich skutecznego wdrożenia.</p>	<p><i>Organizacje przewodniczące i współpracujące:</i> TRAFFIC, ogrody botaniczne i krajowi członkowie Planta Europa w odniesieniu do najnowszych informacji z CITES.</p>

Działania europejskie	
<i>ESPC 11.1 Plany działań dla Roślin Leczniczych i Aromatycznych (MAP)</i>	
1. Promocja korzystania z Międzynarodowego Standardu Zrównoważonego Zbioru Dzikich Roślin Leczniczych i Aromatycznych (ISSC-MAP) oraz promowanie studiów przypadku realizacji poprzez stronę internetową PE.	<i>Organizacja przewodnicząca:</i> Sekretariat Planta Europa dostarczy odpowiednie linki na stronie internetowej Planta Europa .
2. Promocja poprzez stronę internetową PE najlepszych praktyk w kwestii instrumentów prawnych regulujących handel dzikiej flory oraz roślin leczniczych i aromatycznych, takich jak dokumentacja pochodzenia, np. bułgarski system paszportowy.	<i>Organizacja przewodnicząca:</i> Sekretariat Planta Europa dostarczy odpowiednie linki na stronie internetowej Planta Europa.
<i>ESPC 11.2 Realizacja prawodawstwa</i>	
3. Promocja celów TRAFFIC, ich programów, publikacji i informacji o handlu dzikimi roślinami poprzez stronę internetową Planta Europa.	<i>Organizacja przewodnicząca:</i> Sekretariat Planta Europa dostarczy odpowiednie linki na stronie internetowej Planta Europa.
4. Promocja dostępnych materiałów szkoleniowych CITES dla gatunków roślin, np. Royal Botanic Gardens Kew Publications,	<i>Organizacja prowadząca:</i> Sekretariat Planta Europa dostarczy odpowiednie

poprzez stronę internetową Planta Europa.	linki na stronie internetowej Planta Europa.
<i>Cel 11 – zmniejszanie zagrożenia związanego z handlem i zbiorem</i>	
5. Promocja przykładów dobrych praktyk dla zbioru dzikich roślin do celów konsumpcji w gospodarstwie domowym lub handlu (np. projekt społeczny WWF i Garda de SUS <i>Arnica montana</i>) jako narzędzia do zwiększania świadomości.	<i>Organizacja przewodnicząca:</i> Sekretariat Planta Europa za pośrednictwem strony internetowej Planta Europa – na bazie informacji od krajowych członków Planta Europa uzyskanych od organizacji pozarządowych promujących lokalną żywność i inicjatywy związane z zasobami zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Studium przypadku: Rocznie sprzedaje się na świecie ponad 400 000 ton roślin leczniczych i aromatycznych, a 80% z nich pochodzi ze zbiorów roślin dzikich. Międzynarodowy Standard Zrównoważonego Zbioru Dzikich Roślin Leczniczych i Aromatycznych (ISSC-MAP) został rozwinięty w celu dostarczenia podstawowych zasad i kryteriów osobom zarządzającym zasobami, zbieraczom, producentom i konsumentom i jest dostępny w wersji 1.0 (2007) na stronie www.floraweb.de/MAP-pro

Koordinatorzy: proces rozpoczął się jako wspólna inicjatywa Niemieckiej Organizacji Federalnej na Rzecz Ochrony Przyrody (BfN), Grupy Specjalistów ds. Roślin Leczniczych IUCN, WWF Niemcy oraz TRAFFIC.

GSPC Cel operacyjny nr 12: 30% produktów pochodzenia roślinnego wytwarzane ze źródeł zarządzanych w zrównoważony sposób

Informacje GSPC: Produkty oparte na roślinach to produkty żywnościowe, drzewne, papiernicze i inne oparte na drewnie, inne produkty z włókien oraz rośliny dekoracyjne, lecznicze i inne do użytku bezpośredniego.

Źródła zarządzane w sposób zrównoważony rozumiane są jako: **naturalne lub pół-naturalne ekosystemy zarządzane w sposób zrównoważony** (poprzez unikanie nadmiernych zbiorów lub niszczenia innych składników ekosystemów, przy czym komercyjna zbiórka zasobów z niektórych lasów pierwotnych lub prawie pierwotnych ekosystemów, których ochrona jest szczególnie ważna może być wyłączona z tej kategorii; **zarządzane w sposób zrównoważony plantacje leśne i grunty rolne**. W obu przypadkach zrównoważone zarządzanie powinno być rozumiane jako łączące względy społeczne i środowiskowe. Do **wskaźników** postępu zaliczamy: środki bezpośrednie, weryfikację produktów (np. certyfikaty); środki pośrednie (np. ocena systemów upraw).

Informacje ESPC: Sieć Planta Europa podjęła decyzję, że wszystkie produkty oparte na roślinach wykorzystywane w Europie powinny być oceniane w ramach tego celu, niezależnie od tego czy uprawia się je w Europie, czy gdzie indziej. Międzynarodowy Standard Zrównoważonego Zbioru Dzikich Roślin Leczniczych i Aromatycznych (ISSC-MAP) jest obecnie dostępny w wersji 1.0 (2007) i dostarcza ram w kwestii zasad podstawowych i kryteriów doradzania podmiotom zarządzającym zasobami, zbieraczom, producentom i konsumentom. W Szkocji rozwinięto krajowy „kodeks zbioru grzybów”. Istnieje wiele krajowych systemów certyfikacji rolnictwa ekologicznego w Europie, które częściowo oceniają korzyści z różnorodności biologicznej, Międzynarodowa Federacja Rolnictwa Ekologicznego (IFOAM) zawiera projekt Standardu Różnorodności Biologicznej i Krajobrazu w swoim systemie certyfikacji, a Komisja Europejska wydała nowe rozporządzenie (KE nr 834/2007) w sprawie produkcji ekologicznej i oznaczania produktów

ekologicznych.

Forest Stewardship Council zapewnia certyfikację zrównoważonych praktyk leśniczych, rozpoznawaną w całej Europie i w innych częściach świata. System certyfikacji Fairtrade dostarcza podstawowych cen i roboczych standardów dla producentów określonych produktów roślinnych, z których wiele sprzedawanych jest w Europie. Certyfikacja zawiera także pewne standardy ochrony środowiska dla produkcji tych produktów roślinnych.

Działania łagodzące skutki zmian klimatu: Ponowna ocena „śladu” produktów roślinnych w Europie powinna kłaść nacisk na te zasoby roślinne i metody produkcji, które są stale zagrożone skutkami zmian klimatu, lub też zwracać uwagę na wszelkie praktyki mające negatywny wpływ na różnorodność roślin, które mogą się nasilać pod wpływem zmian klimatu.

ESPC 12.1	30% produktów pochodzenia roślinnego wywodzi się ze źródeł zarządzanych w zrównoważony sposób.	<i>Organizacje przewodniczące i współpracujące:</i> wiele organizacji pracuje nad różnymi aspektami tego celu, brak jest jasno określonej organizacji prowadzącej. Sekretariat Planta Europa upubliczniać będzie najnowsze informacje z właściwych organizacji: TRAFFIC, WWF, Friends of the Earth, Forest Stewardship Council, Federation of Organic Agricultural Movements, Fairtrade, FAO, IEEP.
Działania europejskie		
<i>ESPC 12.1 Rośliny ze źródeł ekologicznych</i>		
1. Rozwinięcie 5-10 studiów przypadku/ projektów w celu wdrożenia Międzynarodowych Standardów Zrównoważonego Zbioru Dzikich Roślin Leczniczych i Aromatycznych (ISSC-MAP) oraz rozpowszechnienie wyników.	<i>Organizacje przewodniczące</i> WWF, TRAFFIC z wkładem członków Planta Europa jeżeli będzie to potrzebne.	
2. Przegląd i promocja rezultatów „śladu ekologicznego” (ang. ecological footprint) produktów roślinnych w Europie, tj. najwyższa objętość (powierzchnia produkcji/zajęte grunty) produktów roślinnych używanych (lub planowanych, np. biopaliw) w Europie oraz ich wpływu na różnorodność roślin w Europie i poza jej granicami.	<i>Organizacja przewodnicząca: Sekretariat Planta Europa</i> (zależnie od możliwości) na bazie informacji z właściwych organizacji, w tym: TRAFFIC, WWF, Friends of the Earth, Forest Stewardship Council, International Federation of Organic Agricultural Movements, Fairtrade, FAO, IEEP.	
3. Początkowo działanie w porozumieniu z istniejącymi grupami certyfikującymi (Fairtrade, FSC, IFOAM, FairWild), zaś gdzie jest to stosowne, rozwijanie grup roboczych, tworzących wskaźniki certyfikacji związanej z roślinami, w celu zapewnienia, że obecne systemy certyfikacji wspierają różnorodność roślin zarówno w Europie jak i poza jej granicami.	<i>Organizacja przewodnicząca: Sekretariat Planta Europa</i> skontaktuje się najpierw z FSC, IFOAM, Fairtrade, FairWild itd., a następnie, jeżeli będzie to stosowne, rozpocznie poszukiwania możliwych źródeł finansowania w rozwijaniu grup roboczych lub konferencji.	

Studium przypadku: Arnika górska jest szeroko wykorzystywana jako lek ziołowy, a jej zbiór pochodzi głównie ze źródeł dzikich. Roślina zanika, a głównymi przyczynami takiej sytuacji są: utrata siedlisk, szczególnie łąk górskich, oraz nadmierny zbiór. Projekt w Górach Zachodniorumuńskich mający na celu rozwinięcie zrównoważonego modelu dla produkcji i handlu rośliną, z korzyściami dla różnorodności biologicznej i handlu, zawierający cztery główne elementy – szkolenie i budowanie potencjału, zarządzanie lokalnymi zasobami i strukturami biznesowymi, obiekty do suszenia, badania.

Koordynatorzy: WWF (WWF Wlk. Brytania oraz Program Dunaj-Karpaty) wraz ze społecznością Garda de Sus

Fundatorzy: The Darwin Initiative (DEFRA – Wielka Brytania)

GSPC Cel operacyjny nr 13: Powstrzymanie spadku zasobów roślinnych oraz z nimi związanej wiedzy, innowacji oraz praktyk, rodzimych lub znanych społecznościom lokalnym, które wspierają zrównoważone gospodarstwa, bezpieczeństwo żywnościowe i opiekę zdrowotną.

Informacje GSPC: Cel jest zgodny z celem rozwoju międzynarodowego, który mówi: “zapewnić odwrócenie obecnych trendów utraty zasobów środowiskowych zarówno na poziomie globalnym, jak i lokalnym do roku 2015”. Odpowiednie zasoby roślinne i metody reagowania na ich utratę są w znacznej mierze zależne od miejsca, a więc ich realizacja musi być zarządzana lokalnie.

Zakres celu rozumie się jako obejmujący zasoby roślinne oraz związaną z nimi wiedzę etnobotaniczną. Środki w ramach tego celu powinny być wdrażane zgodnie z Programem pracy Konwencji o Różnorodności Biologicznej (CBD) nad Artykułem 8 (j) i zapisów powiązanych, w tym sprawiedliwego i równego podziału wszelkich zysków z zasobów genetycznych roślin.

Informacje ESPC: Wiele działań, które bezpośrednio odnoszą się do zatrzymania utraty zasobów genetycznych roślin (w tym gatunków pokrewnych upraw i populacji miejscowych) rozpoznanych jest w ramach Celu 9. Istnieją organizacje etnobotaników w Europie, w tym Towarzystwo Botaniki Stosowanej (SEB), które zakłada swoją sekcję europejską. UE ostatnio sfinansowała projekt badań etnobotanicznych, RUBIA, który obejmował badania tradycyjnych technik, narzędzi i sposobów użytkowania roślin dzikich i porzuconych roślin uprawnych do celów żywnościowych, leczniczych, tekstylnych, barwników i rzemiosła w rejonie Morza Śródziemnego. Zasoby dzikich roślin stanowiące źródło utrzymania najczęściej spotykane są w południowo-wschodniej Europie i w rejonie Morza Śródziemnego.

Działania zmierzające do złagodzenia skutków zmian klimatu: elementy proponowanych projektów oraz studiów przypadku mogłyby skupiać się na gatunkach roślin o określonych wymaganiach środowiskowych, które byłyby zdolne do adaptacji do przewidywanych zmian spowodowanych przez zmiany klimatyczne, lub dotyczyć społeczności z regionów już doświadczających skutków zmian klimatu jako podstawa do zrozumienia w jaki sposób relacje człowiek/rośliny mogą ulegać zmianie w skutek zmian klimatu.

ESPC 13.1	Opracowanie projektów w czterech europejskich podregionach pokazujących zrównoważone metody ochrony zasobów roślinnych (dzikie rośliny spokrewnione z roślinami uprawnymi, rodzaje ziemi, rośliny lecznicze) wspierając jednocześnie europejskie sposoby gospodarowania (patrz cel 9 oraz działania powiązane)	<i>Organizacje przewodniczące i współpracujące:</i> (ECPGR) a w szczególności sieć <i>in situ</i> i <i>on farms</i> , oraz grupa robocza roślin leczniczych i aromatycznych, WWF, Plantlife International, ogrody botaniczne
ESPC 13.2	Wydanie podręcznika/serii analiz przypadków w lokalnych językach, aby zapewnić szkolenie w zakresie metod oraz pokazania wartości projektów etnobotanicznych osobom, społecznościom, naukowcom oraz dzieciom, w celu zatrzymania procesu utraty zasobów roślinnych i wiedzy lokalnej na ich temat w Europie.	<i>Organizacje przewodniczące i współpracujące :</i> Obecnie brak jest organizacji prowadzącej, lecz Sekretariat Planta Europa będzie nadal szukał potencjalnych partnerów.

Działania europejskie	
Zobacz także działania objęte celem 9	
<i>ESPC 13.1 Projekty zrównoważonego użytkowania</i>	
1. Rozwój i realizacja projektów zrównoważonego użytkowania, w tym informacje na temat sposobów włączenia ich w krajowe i regionalne strategie działania i polityki.	<i>Organizacje przewodniczące: ECPGR, WWF, Plantlife International, Planta Europa; promocja i publikacja za pośrednictwem strony internetowej Planta Europa.</i>
<i>ESPC 13.2 Najlepsze praktyki oraz studia przypadków</i>	
2. Dostarczenie informacji poprzez stronę internetową Planta Europa na temat organizacji i instytutów badawczych działających w dziedzinie etnobotaniki, w tym studiów przypadku dobrych praktyk.	<i>Organizacje przewodniczące: Sekretariat Planta Europa przy wsparciu członków i właściwych organizacji.</i>
3. Promocja wyników i rekomendacji czteroletnich badań dotyczących gospodarstw związanych z dzikimi roślinami w Wielkiej Brytanii przeprowadzonego przez Centre For Economic Botany (Centrum Botaniki Stosowanej) w Royal Botanic Gardens Kew – “Komercyjne wykorzystanie roślin dzikich i tradycyjnie zarządzanych w Wielkiej Brytanii”	<i>Organizacje przewodniczące: Sekretariat Planta Europa poprzez stronę internetową Planta Europa – na bazie informacji z Royal Botanic Gardes Kew, Centrum Botaniki Stosowanej.</i>

Studium przypadku: finansowany przez UE projekt RUBIA miał na celu stworzenie archiwum danych środowiskowych z dziedziny etnobotaniki na temat roślin i sposobów ich użytkowania w ramach ich kontekstu socjo-ekonomicznego i antropologicznego w 12 miejscach w regionie Morza Śródziemnego, jak również pośród tureckich imigrantów w Kolonii oraz społeczności w Alpach w Północnej Albanii, oraz ocena porzuconych upraw na suchych i półsuchych terenach w Egipcie. Rezultaty rozpowszechniono przy pomocy baz danych, materiałów dydaktycznych, płyt CD, oraz wystaw w muzeach.

Koordynatorzy: Uniwersytet Wageningen (Holandia), Universität zu Köln (Niemcy)

Finansowanie: Piąty Ramowy Program Badań UE

CEL STRATEGICZNY IV: Promocja edukacji i świadomości na temat różnorodności roślin

Jeżeli o wiele większa liczba osób nie zainteresuje się wartością roślin i tym, jak ważna jest ich ochrona, osiągnięcie celów strategii będzie znacznie trudniejsze. Wszystkie organizacje i jednostki działające na rzecz ochrony roślin i grzybów potrzebują w swych projektach efektywnych elementów komunikacyjnych, mimo, że zazwyczaj jest to najtrudniejszy do wprowadzenia aspekt. Sieć Planta Europa wyróżniła różne grupy docelowe i opracowała serię innowacyjnych działań komunikacyjnych, które mogą być stosowane na poziomie regionalnym, krajowym i lokalnym. Ocena powodzenia celów zwiększających świadomość jest niezwykle trudna, ale możemy mieć dwa dążenia: aby każde dziecko i dorosły mógł nazwać 10 dzikich roślin ze swojej okolicy oraz aby każdy z członków Planta Europa partnerował przedsiębiorstwu, które wspomaga ochronę przyrody. Ogrody botaniczne pełnią szczególną rolę jako kluczowe miejsca spotkania pomiędzy specjalistami w sprawach roślin a ogółem społeczeństwa, są też dobrze położone jeśli chodzi o spełnianie celów i działań GSPC oraz ESPC, a także podkreślanie wartości i zagrożeń dla flory danego kraju.

Główne grupy docelowe to:

- decydenci

- dzieci i młodzież
- nauczyciele i studenci kursów dotyczących ochrony środowiska
- osoby zarządzające gruntami i zajmujące się planowaniem przestrzennym
- ogół społeczeństwa
- sektory handlu, biznesu i turystyki

Wszystkie z tych grup wymagają otrzymywania jasnych komunikatów o ochronie roślin, które są regularnie aktualizowane i dostarczane w przystępnym dla danej grupy formacie. Jednakże, każda z grup wymaga innych typów komunikatów.

Decydenci, aby wpływać na politykę, potrzebują solidnych danych naukowych, przykładów sukcesów oraz obietnicy korzyści gospodarczych. Należy również kwestionować ich decyzje wówczas, gdy tworzona przez nich polityka mija się z celami ochrony roślin.

Dzieci i młodzież potrzebują interesujących i ekscytujących komunikatów, które mogą rozbudzić ich zainteresowanie roślinami i ich ochroną, nauczyciele zaś potrzebują jasnych, wspartych gruntownymi badaniami materiałów dydaktycznych.

Istnieje ogromny potencjał zwiększenia wiedzy o celach i działaniach GSPC oraz ESPC poprzez skupienie działań popularyzacyjnych na instruktorach i nauczycielach kursów ochrony środowiska w każdym kraju.

Istnieje wiele potencjalnych dróg dotarcia do ogółu społeczeństwa. Należą do nich obecne debaty o tym jak ludzie produkują żywność, jak wykorzystują krajobraz, oraz jak wpływają na zmiany klimatyczne.

W przypadku osób zarządzających gruntami, komunikaty muszą skupiać się na podkreśleniu wartości różnorodności roślin dla ich gruntów, ich obowiązków i potencjalnych korzyści, muszą też jasno określać, w jaki sposób podjąć oni mogą działania wspierające różnorodność roślin. Osoby zajmujące się planowaniem przestrzennym potrzebują łatwo dostępnych lokalizacji roślin, najlepiej danych cyfrowych GIS, co wymaga inwestycji w dziedzinie finansowania i wydajności.

Dla osób z grup docelowych sektora handlu i biznesu, podmioty działające na rzecz ochrony roślin muszą dostarczać jasnych informacji o tym jak mogą one działać tak, aby wywierać pozytywny wpływ na różnorodność roślin, w tym za pośrednictwem innowacyjnych działań kompensacyjnych, jak np. podatek ekologiczny (ochrona całej różnorodności roślin, a nie jedynie sadzenie drzew) oraz poprzez zachęcanie i wyrażanie uznania wobec firm, które respektują i realizują działania na rzecz ochrony roślin. Turystyka to szczególna dziedzina, w której należy podnosić świadomość kwestii ochrony roślin, zarówno przez podkreślanie potencjalnych korzyści ekonomicznych z obszarów bogatych w rośliny i siedlisk dla turystyki krajowej, jak i przez tworzenie jasnych komunikatów dotyczących turystyki ekologicznej.

Strategia uznaje również istotną rolę ogrodów botanicznych jako ośrodków edukacji i świadomości, dysponujących potencjałem jej podnoszenia w kwestii znaczenia roślin i ich ochrony wśród dziesiątek milionów gości przyjmowanych każdego roku. Ogrody botaniczne mogą skorzystać ze swojej kluczowej roli w świadomości publicznej, aby przekazywać informacje na temat Globalnej i Europejskiej Strategii Ochrony Roślin.

GSPC Cel operacyjny nr 14: *Wartość różnorodności roślin oraz potrzeba ich ochrony włączona do programów komunikacji, edukacji oraz budowania świadomości publicznej.*

Informacje GSPC: Cel ten jest uznawany za kluczowy dla wykonania wszystkich celów. Jest on rozumiany jako odnoszący się zarówno do edukacji formalnej, jak i nieformalnej na wszystkich poziomach, w tym szkolnictwa podstawowego, średniego i wyższego.

Kluczowe grupy docelowe to nie tylko dzieci i studenci, ale również decydenci i ogół społeczeństwa.

Informacje ESPC: Istnieje bardzo wiele inicjatyw krajowych i lokalnych, w tym krajowe konkursy głosowania na symbole miejscowych roślin, materiały szkoleniowe dla nauczycieli (np. pakiety szkoleniowe Brytyjskiego Towarzystwa Porostów), a także podejście regionalne do wprowadzania informacji o roślinach do programów nauczania w szkołach poprzez ogrody botaniczne, władze edukacyjne i nauczycieli (finansowany z UE Projekt Plant Science Gardens). Do dyspozycji jest wiele innych możliwości zwiększenia świadomości w ramach bardziej tradycyjnych dziedzin wpływania na politykę i promocji skutecznych metod, ale także poprzez działania kreatywne, konkursy i nagrody. Sygnał ostrzegawczy w kwestii dzikich roślin został już zainicjowany przy pomocy internetowej platformy głosowania na kwiaty narodowe. W chwili obecnej w programie uczestniczy 12 krajów, a więcej informacji znaleźć można na stronie internetowej Planta Europa.

Działania zmierzające do złagodzenia skutków zmian klimatu: Kampania kierowana podkreślająca skutki zmian klimatu na różnorodność roślin i dostarczająca jasnych komunikatów w sprawie działań związanych z ich ochroną. Objazdowe/stałe wystawy zawierają będą informacje na temat zagrożeń zmian klimatu i metod złagodzenia ich skutków.

ESPC 14.1	6-letni program na poziomie paneuropejskim i regionalnym (w ramach UE, krajów starających się o akcesję oraz krajów niebędących członkami UE), mający na celu dostarczenie inicjatyw, akcji i zachęt związanych z różnorodnością biologiczną oraz zapewnienie wystarczającej ochrony roślin (w tym programy dotyczące zmian klimatu, rolnictwa, leśnictwa oraz gatunków inwazyjnych). Przynajmniej 1 program regionalny dla każdej grupy odbiorców na poziomie regionalnym: decydenci, dzieci i młodzież, zarządcy terenu, ogół ludności, handel i biznes. Ten cel może zostać również zrealizowany na poziomie krajowym z udziałem głównych krajowych organizacji.	<i>Organizacje przewodniczące i współpracujące:</i> Rada Europy, sieć organizacji Planta Europa, BGCI, Europejskie Konsorcjum Ogrodów Botanicznych, Countdown 2010, krajowi partnerzy współpracujący nad realizacją kampanii i projektów państwowych.
ESPC 14.2	Pobudzenie ludności w Europie do działania na rzecz ochrony roślin we wszystkich krajach europejskich.	<i>Organizacje przewodniczące i współpracujące:</i> członkowie Planta Europa, Europejskie Konsorcjum Ogrodów Botanicznych.
ESPC 14.3	Stworzenie objazdowej wystawy fotograficznej o wysokiej jakości, prezentującej publiczne ogrody oraz arboreta. Te działania powinny mieć odrębne wersje językowe tak, aby odpowiednio podkreślić problematykę roślin w Europie.	<i>Organizacje przewodniczące i współpracujące:</i> Europejskie Konsorcjum Ogrodów Botanicznych ze wsparciem ze strony Planta Europa i jej członków.
ESPC 14.4	W 50% ogrodów botanicznych w Europie pojawi się informacja o GSPC oraz ESPC do roku 2010.	<i>Organizacja przewodnicząca:</i> Europejskie Konsorcjum Ogrodów Botanicznych.
Działania europejskie		
<i>ESPC 14.1 Kampanie i jasne informacje</i>		

<p>1. Zapewnić, że strona internetowa Planta Europa dostarczać będzie jasne i zrozumiałe informacje dotyczące różnorodności świata roślinnego, dla różnych grup odbiorców.</p>	<p><i>Organizacje przewodniczące:</i> Sekretariat Plana Europa wspierany przez członków Planta Europa i inne stosowne organizacje.</p>
<p>2. Przedstawianie raportu dotyczącego różnych sposobów komunikacji określonych przez Planta Europa V (np.: krajowe lub miejscowe symbole roślinne, Zielone Nagrody, gatunki flagowe, mające identyfikować zagrożenia), które towarzyszyć mają wprowadzaniu nowej strategii, a jeśli partnerzy finansowi / wiodący są ustaleni – wydać materiały szkoleniowe z zakresu komunikacji i przeprowadzić kampanie informacyjne.</p>	<p><i>Organizacje przewodniczące:</i> Sekretariat Planta Europa wspierany przez członków Planta Europa, BGCI oraz Europejskie Konsorcjum Ogrodów Botanicznych.</p>
<p>3. Publikowanie na stronie internetowej Planta Europa adresów stron, na których odnaleźć można materiały szkoleniowe przeznaczone dla młodzieży szkolnej (np.: adresy Roślinnych Ogrodów Naukowych, materiały dla szkół Brytyjskiego Towarzystwa Lichenologicznego), a także promowanie studia przypadku, gdzie różnorodność roślinna została włączona do programu nauczania (w skali krajowej lub miejscowej).</p>	<p><i>Organizacje przewodniczące:</i> Sekretariat Planta Europa przy współpracy z członkami Planta Europa, BGCI oraz Europejskim Konsorcjum Ogrodów Botanicznych.</p>
<p><i>ESPC 14.2 Wezwanie do pobudki</i></p>	
<p>4. Kontynuacja działań i promocji w ramach projektu „Wake up call” (pol. pobudka) w zakresie ochrony roślin w całej Sieci.</p>	<p><i>Organizacje przewodniczące:</i> Sekretariat Planta Europa, członkowie Planta Europa, Ogrody Botaniczne.</p>
<p><i>ESPC 14.3 Wystawa</i></p>	
<p>5. Poszukiwanie potencjalnych sponsorów wystaw i identyfikacja kluczowych przesłań dla Europy.</p>	<p><i>Organizacje przewodniczące:</i> Europejskie konsorcjum Ogrodów Botanicznych przy współpracy członków Planta Europa.</p>
<p><i>Studium przypadku:</i> Projekt Roślinnych Ogrodów Naukowych ma na celu poprawę jakości nauczania szkolnego poprzez współpracę z ogrodami botanicznymi, szkołami podstawowymi i kuratoriami. W obecnej chwili, w projekcie bierze udział 112 nauczycieli z 60 szkół, z 4 różnych krajów. W wyniku współpracy powstaną: zestawy materiałów dla nauczycieli, zestawy pomocy dla nauczycieli, projekty zajęć prowadzonych w ogrodach botanicznych, oraz zajęcia szkoleniowe dla nauczycieli. Głównymi tematami są: ochrona i zrównoważone użytkowanie gatunków zagrożonych, żywność, rośliny w sztuce i życiu codziennym, oraz ekologia.</p> <p><i>Koordynatorzy:</i> Ogród Botaniczny w Innsbrucku, w Austrii</p> <p><i>Fundatorzy:</i> Szósty Program Ramowy Komisji Europejskiej</p>	

CEL STRATEGICZNY V: Zwiększanie możliwości w zakresie ochrony roślin

Cel ten stanowi zasadniczy, jednak niedofinansowany element ochrony roślin w Europie. Ochrona roślin wymaga znających się na rzeczy botaników pracujących w terenie, a także uzdolnionych praktyków w zakresie ochrony roślin. Liczba tych pierwszych zmniejsza się równie szybko, jak liczba zagrożonych gatunków, które badają. Finanse przeznaczane na długoterminowe szkolenie specjalistów oraz budowanie i utrzymywanie sieci współpracy znajdują się nierzadko pod koniec listy potencjalnych projektów przedstawianej rządowi i jednostkom finansującym. Bez odpowiedniego zaangażowania w szkolenie, długoterminowa przyszłość ochrony roślin jest bardzo niestabilna a działający na własną rękę obrońcy roślin nie mają szans na wywarcie wpływu na polityczne, społeczne, czy naukowe agendy i inicjatywy europejskie.

Cel operacyjny nr 15: Wyszkolona kadra – wyszkolona kadra w zakresie ochrony roślin obejmuje nie tylko botaników pracujących w terenie, specjalistów w zakresie taksonomii, ale także ekologów, specjalistów w zakresie rolnictwa i leśnictwa, oraz osoby zaangażowane w politykę, edukację, gromadzenie funduszy i podnoszenie świadomości. Zbieranie funduszy jest nieodzowną częścią ochrony roślin, a w przypadku braku bezpośrednich funduszy rządowych lub funduszy pochodzących z organizacji pozarządowych, wielu specjalistów musi angażować się w ten proces.

Cel operacyjny nr 16: Sieci – Planta Europa nie jest w stanie osiągnąć wyznaczonych celów bez współpracy z innymi sieciami i organizacjami działającymi w sektorze rolnictwa i leśnictwa, ochrony dzikich roślin, ustawodawstwa i polityki, roślinnych zasobów genetycznych i ochrony *ex situ*. Ponadto, członkowie Planta Europa mogą wspomagać realizację działań na poziomie krajowym poprzez budowanie krajowych sieci ochrony roślin lub angażowanie innych sieci i organizacji. Niektóre rejony Europy jak np. Europa Wschodnia mogą formować specyficzne rodzaje reakcji i rozwiązań, które przyczynią się do podniesienia skuteczności strategii pan-europejskiej.

GSPC Cel operacyjny nr 15: Wzrost liczby wyszkolonych osób pracujących dla ochrony roślin, w odpowiednich warunkach, zgodnie z potrzebami kraju, aby możliwa była realizacja niniejszej Strategii..

Informacja GSPC: Niniejszy cel, oprócz prowadzenia programów szkoleniowych, będzie wymagał długofalowego zaangażowania w utrzymanie infrastruktury. Pod hasłem „odpowiednie warunki” rozumie się adekwatne zasoby technologiczne, instytucjonalne i finansowe.

Informacja ESPC: Pomimo dość wysokiej liczby ekspertów zajmujących się ochroną roślin i grzybów, w porównaniu z innymi częściami świata, nadal istnieją dość znaczne luki w obecnym systemie szkoleniowym oraz możliwościach wykształcenia przyszłego pokolenia specjalistów. Oprócz odpowiedniej edukacji specjalistów istnieje również potrzeba odpowiedniego wykształcenia osób, które będą przekazywać informacje o wynikach badań naukowych różnego rodzaju odbiorcom z politykami, właścicielami ziemskimi, biznesmenami i ogólnie pojętą szeroką grupą odbiorców włącznie.

Działania łagodzące skutki zmiany klimatu: Przedstawienie politykom i decydentom znaczenia szkolenia odpowiednich specjalistów z zakresu ochrony roślin, dzięki którym możliwe będzie przystosowanie się Europy do zmiany klimatu i jej wpływu na kształt krajobrazu, a także dostępność zasobów.

ESPC 15.1	Wymierny wzrost środków rządowych przeznaczonych na szkolenia specjalistyczne w dziedzinie ochrony roślin na poziomie regionalnym oraz krajowym. Najważniejsze obszary szkoleń muszą uwzględniać taksonomię, botanikę terenową, ekologię, kształtowanie polityki oraz doradztwo, edukację ustawiczną, marketing oraz rozwój wolontariatu.	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Krajowi członkowie Planta Europa oraz ogrody botaniczne.
ESPC 15.2	Identyfikacja oraz zaangażowane głównych partnerów w opracowanie priorytetowych narzędzi potrzebnych do zwiększenia możliwości ochrony roślin na poziomie krajowym. Podstawowymi narzędziami są przewodniki terenowe w lokalnych językach, krajowe czerwone księgi oraz listy zagrożonych gatunków oraz mapy typów roślinności.	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Krajowi Członkowie Planta Europa oraz ogrody botaniczne.
Działania europejskie		
<i>15.1 Zabezpieczanie środków</i>		
1. Publikowanie dostępnych informacji na temat konsekwencji ekonomicznych wynikających z niedostatecznych umiejętności w zakresie ochrony przyrody w kontekście zmiany klimatu. Działanie to ma na celu zachęcenie decydentów na poziomie krajowym i regionalnym do finansowania odpowiednich szkoleń.		<i>Organizacje przewodniczące:</i> Sekretariat Planta Europa pozostający w stałym kontakcie z EDIT i IEEP w pierwszej kolejności w celu pozyskiwania dostępnych informacji i potencjalnych źródeł finansowania.
2. Tworzenie przez członków Planta Europa szerokich zestawień najlepszych rozwiązań w zakresie kształcenia umiejętności i budowania potencjału oraz publikowanie ich na stronie internetowej PE.		<i>Organizacje przewodniczące:</i> Krajowi członkowie Planta Europa oraz ogrody botaniczne
3. Prezentowanie informacji odnośnie dostępnych szkoleń z zakresu ochrony roślin w poszczególnych krajach przez Planta Europa i ogrody botaniczne oraz publikowanie ich na stronie internetowej PE.		<i>Organizacje przewodniczące:</i> Krajowi członkowie Planta Europa oraz ogrody botaniczne.
<i>15.2 Narzędzia podstawowe</i>		
4. Każdy z członków Planta Europa ze znaczących ośrodków publikacji (handlowe/akademickie) sprawdzi możliwości w zakresie opracowania/przetłumaczenia regionalnych i krajowych przewodników terenowych.		<i>Organizacje przewodniczące:</i> Krajowi członkowie Planta Europa oraz ogrody botaniczne.
5. Używanie planowanej Elektronicznej Platformy Informacyjnej PE jako centrum informacji o finansowaniu ochrony roślin w Europie.		<i>Organizacje przewodniczące:</i> Sekretariat Planta Europa
6. Analiza przez członków Planta Europa najlepszych rozwiązań na poziomie krajowym, dzięki którym powstawać będą relacje wzajemnego wsparcia.		<i>Organizacje przewodniczące:</i> Krajowi członkowie Planta Europa oraz ogrody botaniczne.
7. Dzielenie się doświadczeniem, informacjami i umiejętnościami uzyskanymi w czasie realizacji dużych projektów mających na celu podnoszenie świadomości (takich jak: LIFE, Darwin, GEF, itp.)		<i>Organizacje przewodniczące:</i> Planta Europa dostarczy adresów internetowych oraz będzie promować odpowiednie studia przypadku, za pośrednictwem strony internetowej Planta Europa.
<i>Studium przypadku:</i> organizacja pozarządowa Floron zreszta ponad 1000 botaników – amatorów, którzy w ramach wolontariatu wykonują pracę w terenie i zbierają dane do badań stosowanych i działań ochronnych (czerwone listy i plany restytucji gatunków), a także dla osób podejmujących decyzje. Wolontariusze pochodzą z		

rozmaitych środowisk , a sieć kierowana jest za pośrednictwem sieci dobrowolnych koordynatorów, którzy organizują wycieczki, pomagają przy identyfikacji gatunków i publikują regionalny biuletyn.

Koordynatorzy: Floron (Holandia)

GSPC Cel operacyjny nr 16: *Założone lub wzmocnione sieci dla realizacji działań związanych z ochroną roślin na poziomie regionalnym, krajowym oraz międzynarodowym.*

Informacja GSPC: Każda strona biorąca udział w CBD była gorąco zachęcana do wyznaczenia krajowego punktu realizacji GSPC (Informacje dotyczące krajowych punktów można znaleźć pod adresem <http://www.cbd.int/doc/lists/nfp-cbd-GSPC.pdf>). Ponadto, istnieje organizacja GPPC (ang. Global Partnership for Plant Conservation) zrzeszająca organizacje pozarządowe organizacje ochrony roślin z całego świata w celu implementowania GSPC. Sekretariat jest prowadzony przez Botanic Gardens Conservation International.

Informacja ESPC: W Europie funkcjonuje kilka sieci zrzeszających organizacje poświęcone ochronie roślin i grzybów takich jak Planta Europa, Europejskie Konsorcjum Ogrodów Botanicznych, Europejski Komitet Ochrony Mszaków (ECCB), nowe Towarzystwo Biologiczne Europy Południowo-Wschodniej (BASEE), Europejskie Towarzystwo Mykologiczne (EMA) oraz jego organ ds. ochrony roślin – ECCF (ang. the European Council for the Conservation of Fungi), Federacja Europejskich Towarzystw Algologicznych (FEPS), a także kilka sieci o charakterze krajowym, takich jak Plantlink czy Plantnetwork z Wielkiej Brytanii a także Niemiecka Sieć Ochrony Roślin.

Strategia ta uznaje również znaczenie sub-regionalnych sieci wewnątrz europejskich , takich jak Wschodnio-Europejska Sieć na rzecz Ochrony Roślin (ang. East European Plant Conservation Network), która ma za zadanie odpowiadać na specyficzne dla poszczególnych rejonów Europy potrzeby związane z ochroną roślin.

Działania na rzecz złagodzenia skutków zmiany klimatu: Sieci mające na celu Ochronę roślin powinny współpracować z innymi sieciami specjalistów w celu określenia powstających na skutek zmiany klimatu problemów dotyczących ochrony roślin, opracowywania rozwiązań praktycznych, oraz przedstawiania odbiorcom ogólnym, politykom i decydom jasnych informacji.

ESPC 16.1	Upewnienie się, że cele wyznaczone przez ESPC są przekazywane, rozumiane i promowane na poziomie krajowym, regionalnym i międzynarodowym, za pośrednictwem sieci partnerskich.	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Członkowie, Sekretariat i Komitet Zarządzający Planta Europa, Europejskie Konsorcjum Ogrodów Botanicznych
ESPC 16.2	Określenie krajowych punktów kontaktowych, aby zbudować / wesprzeć rozwój sieci ochrony roślin, które umożliwią wymianę umiejętności i informacji na poziomie krajowym.	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Członkowie Planta Europa, Europejskie Konsorcjum Ogrodów Botanicznych, Krajowe centra roślinnych zasobów genetycznych oraz krajowe centra ECPGR
ESPC 16.2a	Sieci koordynatorów krajowych (lub punktów kontaktowych) na Europę Wschodnią mających na celu realizację nowej ESPC.	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Członkowie Planta Europa z Europy Wschodniej
ESPC 16.3	Zwiększenie liczby projektów ESPC angażujących organizacje zajmujące się ochroną <i>in situ</i> i <i>ex situ</i> , genetycznymi badaniami roślin, ochroną dzikiej przyrody i zrównoważonym użytkowaniem.	<i>Organizacje, które potencjalnie mogłyby wziąć udział w projekcie:</i> Planta Europa, ECCB, ECCF/EMA, FEPS, BGCI, Europejskie Konsorcjum Ogrodów Botanicznych, ECPGR, BirdLife International, WWF, Butterfly Conservation in Europe, European Herpetological Association, FERN, IFOAM, Forest Stewardship Council, Earthwatch, Fairtrade itp.

Działania europejskie	
<i>16.1 Promowanie ESPC</i>	
1. Określenie priorytetowych sieci partnerskich oraz promowanie strategii (np. sieci zarządców terenu, organizacje działające w rolnictwie, leśnictwie, przemyśle morskim, turystyce)	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Członkowie Planta Europa oraz Europejskie Konsorcjum Ogrodów Botanicznych
2. Tłumaczenie strategii europejskiej na języki sieci PE	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Członkowie Planta Europa oraz Europejskie Konsorcjum Ogrodów Botanicznych
3. Członkowie rekrutują członków do 2014 – każdy członek powinien zwerbować kolejnego członka Planta Europa	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Planta Europa
<i>16.2 Krajowe punkty kontaktowe</i>	
4. Określenie krajowych punktów kontaktowych Planta Europa dla każdego państwa chętnego aby rozwijać / wspierać rozwój sieci ochrony roślin.	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Członkowie Planta Europa
5. Promowanie ESPC przez członków Planta Europa u krajowych punktów kontaktowych GSPC na szczeblu rządowym.	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Członkowie Planta Europa
6. Prezentowanie przez Planta Europa i ogrody botaniczne szczegółów działań na rzecz ochrony roślin podejmowanych przez organizacje w poszczególnych krajach. Informacje mogą być publikowane za pośrednictwem stron internetowych Planta Europa.	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Członkowie Planta Europa i ogrody botaniczne
7. Ułatwianie wymiany umiejętności i informacji na poziomie krajowym i regionalnym za pośrednictwem wyszukiwarek / stron internetowych dotyczących ochrony roślin, aby dostosować techniki do potrzeb ochrony.	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Sekretariat Planta Europa (zależnie od możliwości), krajowi członkowie Planta Europa i Ogrody Botaniczne
8. Opracowywanie narzędzi niezbędnych do finansowania i angażowania państw spoza UE w projekty pan-europejskie i regionalne.	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Komitet zarządzający i Sekretariat Planta Europa zasięgną informacji odnośnie różnych źródeł finansowania i organizacji takich jak ECNC
<i>16.2a</i>	
9. Zorganizowanie wschodnio-europejskich warsztatów regionalnych (konferencja) w latach 2008 – 2009, mających na celu rozwój regionalnej Strategii Ochrony Roślin oraz opracowanie szczegółowego planu działań niezbędnego do realizacji nowej ESPC.	<i>Organizacje przewodniczące:</i> IUCN – CIS, Ogród Botaniczny Uniwersytetu w Kijowie, Członkowie Planta Europa
<i>16.3 Partnerstwo na rzecz ochrony roślin</i>	
10. Określenie przez członków, Komitet Zarządzający i Sekretariat Planta Europa możliwości współpracy partnerskiej i wspólnych projektów dotyczących ochrony <i>ex situ</i> , roślinnych zasobów genetycznych, ochrony dzięki przyrodzie, polityki środowiska naturalnego, oraz organizacji przyjaznych środowisku.	<i>Organizacje przewodniczące:</i> Planta Europa; BGCI, Europejskie Konsorcjum Ogrodów Botanicznych; European Cooperative Programme on Genetic Resources; BirdLife International, Butterfly Conservation w Europie, European Herpetological Association, WWF, IFOAM, Forest Stewardship Council, Earthwatch, Fairtrade etc.

Studium przypadku: w 2004 przedstawiciele z niemieckiej organizacji pozarządowej Nabu zdecydowali się zapoczątkować sieć na rzecz ochrony roślin, połączoną z projektem implementacji GSPC w Niemczech, finansowanym przez Federalną Agencję Ochrony Środowiska. Symposium odbyło się w 2005 r., a sieć liczy obecnie 250 członków, wśród których znajdują się organizacje pozarządowe, federalne organy władzy ds. ochrony środowiska, naukowcy, botanicy – amatorzy i botanicy pracujący na własną rękę. Do głównych projektów należą: założenie strony internetowej, stworzenie grupy roboczej ds. IPA (ostoi roślin), oraz ochrona *ex situ* prowadzona w ogrodach botanicznych.

Koordinatorzy: Niemiecka Sieć Ochrony Roślin (www.floenschutz.de)

PODOBIENSTWA POMIĘDZY STARĄ (2001 - 2007) I NOWĄ (2008 – 2014) EUROPEJSKĄ STRATEGIĄ OCHRONY ROŚLIN

Cele Globalnej Strategii Ochrony Roślin (podstawa nowych celów strategii europejskiej – patrz podsumowanie na początku dokumentu)	Zakończone i wymagające kontynuacji działania zawarte w starej ESPC (2001- 2007)
Cel GSPC 1: Szeroko dostępna lista znanych gatunków roślin będąca krokiem w kierunku ukończenia kompletnej listy światowej flory.	Osiągnięty- stworzona lista europejskich gatunków mchów i wątrobowców; kontynuacji wymaga utworzenie listy innych grup taksonomicznych (Cel 1.01 EPCS).
Cel GSPC 2: Wstępna ocena stanu ochrony wszystkich znanych gatunków na poziomie krajowym, regionalnym oraz międzynarodowym.	Osiągnięty – uaktualniona Czerwona Lista Mszaków (część celu 1.02), wspólny serwer Europejskich Czerwonych List (1.08) prowadzony przez ETC; kontynuacji wymagają: utworzenie Czerwonej Listy Roślin Naczyniowych, projekt Czerwonej Listy Grzybów (1.02), lista priorytetowych gatunków spokrewnionych z roślinami uprawnymi (1.02a) – obecnie jako cel nr 9
Cel GSPC 3: Opracowanie modeli wraz z protokołami dla ochrony oraz zrównoważonego użytkowania roślin na podstawie badań oraz praktycznych zastosowań.	Wymaga kontynuacji – dostępne w internecie poradniki dotyczące monitoringu gatunków i siedlisk, (cel 1.03), poradniki dotyczące zintegrowanej ochrony <i>in situ</i> i <i>ex situ</i> (2.07), protokoły ochrony <i>ex situ</i> prowadzonej w różnych grupach taksonomicznych (cel 2.08), karty informacyjne dotyczące ramowej dyrektywy wodnej (cel 2.19- 2.20)
Cel GSPC 4: Przynajmniej 10% regionów biogeograficznych świata skutecznie chronionych.	Wymaga kontynuacji – badania nad skutecznością koncepcji IPA (ostoi roślin) (cel1.04), informacje dotyczące IPA zintegrowane w PEBLDS, krajowych wykazach BAP, programach Emerald, Natura 2000, RAMSAR (Cel 2.14), badanie skuteczności obecnych sieci obszarów chronionych pod kątem ochrony roślin i zaleceń (cel 2.15)
Cel GSPC 5: Ochrona 50% najważniejszych obszarów dla ochrony różnorodności roślin zapewniona do roku 2010.	Wymaga kontynuacji – powstanie pierwszych spisów IPA w Europie (Cel 1.04) wspieranie partnerów Planta Europa w walce o ochronę zagrożonych obszarów (cel 2.17), rozpowszechnianie informacji na temat programów mikro-rezerwatów (cel 2.18)
Cel GSPC 6: Przynajmniej 30% obszarów produkcyjnych zarządzanych zgodnie z ochroną różnorodności roślinnej.	Wymaga kontynuacji – promowanie korzyści w zakresie ochrony roślin wynikających z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (z programami rolno-środowiskowymi włącznie) i innych korzyści we wszystkich krajach europejskich (cel 2.09), Skuteczność „ulepszonych wskaźników różnorodności biologicznej” w zakresie zrównoważonego zarządzania terenami leśnymi w 4 regionach Europy (cel 1.07)
Cel GSPC 7 Objęcie ochroną <i>in situ</i> 60% gatunków zagrożonych wyginięciem.	Osiągnięty (częściowo) – sporządzone arkusze danych dotyczących grzybów, mszaków, porostów i glonów mające na celu promowanie ich uwzględnienia w Załącznikach Konwencji Berneńskiej (cel 2.13); Wymagające kontynuacji – krajowe programy obejmujące występujące w 15 krajach gatunki o szybko zmniejszającej się liczebności, które nie zostały ujęte na Czerwonych Listach (cel 2.01),

	<p>rozbudowywanie programów odbudowy gatunków we wszystkich grupach taksonomicznych (cel 2.02), międzynarodowe programy odbudowy gatunków dla 5 gatunków (cel 2.03), inicjatywy dotyczące różnorodności szaty roślinnej na terenach miejskich i podmiejskich w 5 krajach (2.16), rozpowszechnianie informacji odnośnie programów mikro-rezerwatów roślin (2.18), uaktualnianie Załączników Dyrektywy Siedliskowej (cel 2.12)</p>
<p>Cel GSPC 8: 60% zagrożonych gatunków roślin w dostępnych zbiorach <i>ex situ</i>, preferencyjnie w kraju pochodzenia i 10% z nich włączone do programów restytucji gatunków.</p>	<p>Osiągnięty – 12 priorytetowych gatunków mszaków zostało objętych ochroną <i>ex situ</i> a metodologia została opublikowana (cel 2.06), wymagające kontynuacji – banki zarodników paprotników (cel 2.04), odmiany części różnorodności genetycznej 50% gatunków zagrożonych w skali lokalnej i krajowej, przechowywana w bankach genów (priorytet przyznawany wg zagrożenia) (cel 2.05)</p>
<p>Cel GSPC 9: Zachowanie 70% genetycznej różnorodności roślin uprawnych oraz innych roślin o dużej wartości socjo-ekonomicznej oraz z nimi związanej wiedzy lokalnej i autochtonicznej.</p>	<p>Wymaga kontynuacji – plany kontrolowania przynajmniej 5 zagrożonych gatunków spokrewnionych z roślinami uprawnymi na przynajmniej jednym obszarze chronionym w każdym z 5 lub więcej państw europejskich (cel 2.10), przechowywanie w bankach genów 80% różnorodności genetycznej 30% dziko występujących gatunków spokrewnionych z roślinami uprawnymi oraz innych roślin o znaczeniu społeczno-ekonomicznym (cel 2.11)</p>
<p>Cel GSPC 10: Plan działań dla przynajmniej 100 obcych gatunków zagrażających roślinom, zbiorowiskom roślinnym, siedliskom i ekosystemom.</p>	<p>Wymaga kontynuacji – prezentowanie odbiorcom docelowym informacji odnośnie europejskich gatunków inwazyjnych (cel 2.21), ustalona w 25% państw europejskich holistyczna polityka instytucjonalna, oraz ramowy program ustawodawczy dotyczący kontroli gatunków inwazyjnych.</p>
<p>Cel GSPC 11: Żaden gatunek światowej flory nie jest zagrożony przez handel międzynarodowy.</p>	<p>Wymaga kontynuacji – najskuteczniejsze działania w zakresie ochrony i zrównoważonego wykorzystywania MAP oraz innych roślin o znaczeniu społecznym, określanych i promowanych przez decydentów (cel 3.01)</p>
<p>Cel GSPC 12: 30% produktów pochodzenia roślinnego wytwarzane ze źródeł zarządzanych w zrównoważony sposób</p>	<p>Wymaga kontynuacji – najskuteczniejsze działania w zakresie ochrony i zrównoważonego wykorzystywania MAP oraz innych roślin o znaczeniu społecznym, określanych i promowanych u decydentów (cel 3.01)</p>
<p>Cel GSPC 13: Powstrzymanie spadku zasobów roślinnych oraz z nimi związanej wiedzy, innowacji oraz praktyk, rodzimych lub znanych społecznościom lokalnym, które wspierają zrównoważone gospodarstwa, bezpieczeństwo żywnościowe i opiekę zdrowotną.</p>	<p>Wymaga kontynuacji – najskuteczniejsze działania w zakresie ochrony i zrównoważonego wykorzystywania MAP oraz innych roślin o znaczeniu społecznym, określanych i promowanych przez decydentów (cel 3.01)</p>
<p>Cel GSPC 14: Wartość różnorodności roślin oraz potrzeba ich ochrony włączona do programów komunikacji, edukacji oraz budowania świadomości publicznej.</p>	<p>Wymaga kontynuacji – połączona promocja publiczna mająca na celu określenie kondycji roślin dziko występujących i poziomu ich ochrony wprowadzonej przez państwa członkowskie PE (cel 4.01), wyznaczenie w każdym kraju jednostek odpowiedzialnych za stworzenie programów nauczania, do których włączono problemy związane ochroną roślin (cel 4.02), wymiana doświadczeń i</p>

	umiejętności w ramach dużych projektów takich jak Life (cel 4.02a) (patrz również nowy cel 3), wspieranie komunikacji, edukacji świadomości społecznej odnośnie znaczenia roślin jako wstępnego warunku ich ochrony (cel 4.02b), łączenie osób zajmujących się przedstawianiem informacji, edukacją dotyczącą ochrony <i>in situ</i> i <i>ex situ</i> (cel 4.03)
Cel 15 GSPC: Wzrost liczby wyszkolonych osób pracujących dla ochrony roślin, w odpowiednich warunkach, zgodnie z potrzebami kraju, aby możliwa była realizacja niniejszej Strategii.	Wymaga kontynuacji – zwiększanie zatrudniania specjalistów w zakresie taksonomii, wspierających ochronę roślin w poszczególnych krajach europejskich (cel 5.01), zidentyfikowano wszystkie cele zawarte w ESPC odnoszące się do istniejących projektów badawczych i braków (cel 5.03), zwiększanie liczby nieodpłatnych wolontariuszy biorących udział w dostarczaniu danych wspomagających ochronę roślin i jednocześnie promujących zaangażowanie w projekty ochrony (cel 5.04).
Cel 16 GSPC: Założone lub wzmocnione sieci dla realizacji działań związanych z ochroną roślin na poziomie regionalnym, krajowym oraz międzynarodowym.	Osiągnięty – pierwsza Europejska Strategia Ochrony Roślin będąca częścią Globalnej Strategii Ochrony Roślin; Wymagają kontynuacji – zwiększenie możliwości Planta Europa w zakresie skutecznej ochrony roślin (cel 5.06), regularne przekazywanie członkom Planta Europa kluczowych informacji dotyczących ochrony roślin (cel 5.07).

ZESTAWIENIE SKRÓTÓW ORAZ NAZW ORGANIZACJI WYSTĘPUJĄCYCH W TEKŚCIE

AEGRO - An Integrated European <i>In situ</i> Management Plan: Implementing Genetic Reserves and On Farm Concepts (AEGRO)	http://www.bafz.de/aegro/
Konwencja Berneńska – Konwencja o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk (1979)	http://www.coe.int/biodiversity
BirdLife International	www.birdlife.org/regional/europe/index.html
BIOSCORE (system wskaźników służących ocenie polityk UE dotyczących różnorodności biologicznej)	http://www.ecnc.nl/Bioscore/Index 529.html
Bioversity International (wcześniej IPGRI)	www.bioversityinternational.org
BGCI – Międzynarodowa Organizacja Ogrodów Botanicznych (ang. Botanic Gardens Conservation International)	www.bgci.org
Ogród Botaniczny Uniwersytetu w Kijowie	
Butterfly Conservation Europe	www.bc-europe.org
CBD – Konwencja o różnorodności biologicznej (ang. Convention on Biological Diversity)	www.cbd.int
CEEWEB – Sieć organizacji pozarządowych z krajów centralnej i wschodniej Europy działająca na rzecz szeroko rozumianej ochrony przyrody (ang. Central and East European Working Group for the Enhancement of Biodiversity)	www.ceeweb.org
CIS – Wspólnota Niepodległych Państw (Commonwealth of Independent States)	
CITES – Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem – Konwencja Waszyngtońska (ang. Convention on International Trade in Endangered Species)	www.cites.org
Countdown 2010 Europejska Inicjatywa dla Różnorodności Biologicznej „Odliczanie do 2010”.	www.countdown2010.net
COE - Rada Europy (ang. Council of Europe)	www.coe.int
CWRIS – System informacyjny o gatunkach spokrewnionych z roślinami uprawnymi (ang. Crop Wild Relative Information System)	www.pgrforum.org/cwriscwrisc.asp
CWRSG – grupa IUCN/SSC zrzeszająca specjalistów w zakresie gatunków spokrewnionych z roślinami uprawnymi (ang. Crop Wild Relative Specialist Group)	www.cwrsg.org
DAISIE – Wykaz inwazyjnych gatunków obcych w Europie (ang. Delivering Alien Invasive Species Inventories for Europe)	http://www.europe-aliens.org/
Earthwatch Europe	www.earthwatch.org
ECCF -Europejska Rada Ochrony Grzybów (ang. European Council for the Conservation of Fungi) – oddział Europejskiego Towarzystwa Mykologicznego (EMA)	www.euromould.org
ECCB – Europejski Komitet Ochrony Mszaków (ang. European Committee for the Conservation of Bryophytes)	www.bio.ntnu.no/ECCB/

ECNC – Europejskie Centrum Ochrony Przyrody (ang. European Centre for Nature Conservation)	www.ecnc.nl
ECpGR - Europejski Program Ochrony Zasobów Genowych (ang. European Cooperative Programme for Plant Genetic Resources)	www.ecpgr.cgiar.org/
EEA – Europejska Agencja Środowiska (ang. European Environment Agency)	www.eea.europa.eu/
EEB – Europejskie Biuro Ochrony Środowiska (ang. European Environmental Bureau)	www.eeb.org
EH F – Europejskie Forum Siedliskowe (European Habitats Forum)	http://www.iucn.org/about/union/secretariat/offices/europe/work/?uNewsID=50
EMA – Europejskie Towarzystwo Mykologiczne (ang. European Mycological Association)	www.euromould.org
Emerald Network – Europejska sieć ekologiczna obszarów chronionych wyznaczanych na podstawie Konwencji Berneńskiej	www.coe.int/t/e/cultural_cooperation/environment/nature_and_biological_diversity/ecological_networks/The Emerald Network/
ENSCONET – Europejska Sieć Ochrony Nasion Rodzimych (ang. European Native Seed Conservation Network)	www.ensconet.eu
EPPO – Europejska i Śródziemnomorska Organizacja Ochrony Roślin (ang. European Plant Protection Organisation)	www.eppo.org
ESPC – Europejska Strategia Ochrony Roślin (ang. European Strategy for Plant Conservation)	www.plantaeuropa.org
ETC – Europejskie Centrum Tematyczne (ang. European Topic Centre on Biodiversity)	http://biodiversity.eionet.europa.eu/
EURISCO – krajowe katalogi zasobów genowych roślin <i>ex situ</i>	
Euro+Med PlantBase	http://www.emplantbase.org/home.html
Europejskie Konsorcjum Ogródów Botanicznych (ang. European Botanic Gardens Consortium)	www.bgci.or
EUROSITE	www.eurosite.org
Centrum Botaniki Stosowanej, Królewskie Ogrody Botaniczne w Kew, Wielka Brytania (ang. Centre for Economic Botany, Royal Botanic Gardens Kew)	www.kew.org/scihort/ecbot/index.html
Fundacja Fairtrade	www.fairtrade.org.uk
FAO – Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (ang. Food and Agricultural Organisation of the United Nations)	www.fao.org
FEPS – Europejska Federacja Towarzystw Fykologicznych (ang. Federation of European Phycological Societies)	http://www.feps-algae.org/
FERN – organizacja pozarządowa działająca w skali UE na rzecz lasów (ang. Forests and the European Union Resource Network)	www.fern.org
FOE – europejska organizacja ekologiczna (ang. Friends of the Earth Europe)	www.foeurope.org
FSC – Rada ds. Zrównoważonej Gospodarki Leśnej (ang. Forest Stewardship Council)	www.fsc.org

GBIF – Światowa Sieć Informacji o Bioróżnorodności w ramach CBD (ang. Global Biodiversity Information Facility of the CBD)	www.gbif.org
GSPC – Globalna Strategia Ochrony Roślin w ramach CBD	http://www.cbd.int/gspc/
HNV – Tereny Rolnicze o Wysokiej Wartości Przyrodniczej (ang. High Nature Value Farmland)	http://eea.eionet.europa.eu/Public/irc/envirowindows/hnv/information
IAL – Międzynarodowe Towarzystwo Lichenologiczne (International Association of Lichenologists)	www.botany.hawaii.edu/cpsu/ial.htm
IEB – Instytut Botaniki Eksperymentalnej Akademii Nauk Białorusi w Mińsku	http://www.ac.by/organizations/institutes/inobio.html
IEEP – Instytut Europejskiej Polityki Ochrony Środowiskaj (ang. Institute of European Environmental Policy)	http://www.ieep.eu/
IFOAM – Międzynarodowa Federacja Rolnictwa Ekologicznego (ang. International Federation of Organic Agriculture Movements)	www.ifoam.org
ISS C-MAP – Międzynarodowe Standardy Zrównoważonego Zbioru Dziko Rosnących Roślin o Właściwościach Leczniczych i Aromatycznych (ang. International Standard for Sustainable Wild Collection of Medicinal and Aromatic Plants)	www.floraweb.de/MAP-pro
IUCN - Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody (ang. the World Conservation Union)	www.iucn.org
IUCN-CIS - Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody Federacji Rosyjskiej i Wspólnoty Niepodległych Państw (ang. World Conservation Union of Russian and the Commonwealth of Independent States)	http://www.iucn.ru/
IUCN-Med Program Śródziemnomorski IUCN (ang. IUCN Mediterranean Programme)	http://iucn.org/places/medoffice/en/index.html
IUCN Medicinal Plants Specialist Group – Zespół specjalistów IUCN ds. roślin o właściwościach leczniczych	http://www.iucn.org/themes/ssc/sgs/mpsg/
IUCN Reintroduction Specialist Group – Zespół specjalistów IUCN ds. reintrodukcji gatunków	http://www.iucnss.crsg.org/
IUCN Species Survival Committee – Komitet IUCN ds. przetrwania gatunków	http://www.iucn.org/themes/ssc/
IUCN-WCPA – Światowa komisja IUCN ds. obszarów chronionych (ang. IUCN World Commission on Protected Areas)	http://www.iucn.org/themes/wcpa/
JNCC – Brytyjski Komitet Doradczy ds. Ochrony Przyrody (ang. Joint Nature Conservation Committee, advisor to the UK Government)	www.jncc.gov.uk
MAPs – rośliny o właściwościach medycznych i aromatycznych (ang. medicinal and aromatic plants)	
MCPFE – Ministreialna Konferencja nt ochrony Lasów w Europie (ang. Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe)	www.mcpfe.org
Natura 2000 – sieć obszarów objętych ochroną na podstawie Dyrektywy Siedliskowej i Dyrektywy Ptasiej	http://www.natura.org
NEOBIOTA Grupa Robocza ds Inwazji Biologicznych (ang. Working Group on Biological Invasions)	http://www2.tu-

	berlin.de/~oekosys/e/neobiota.htm
NOBANIS Północnoeuropejska i bałtycka sieć danych o inwazyjnych gatunkach obcych (North European and Baltic Network on Invasive Alien Species)	http://www.nobanis.org/
Nordic Council of Ministers – Rada Nordycka	www.norden.org
PE - Planta Europa	www.plantaeuropa.org
PEBLDS – Paneuropejska Strategia Ochrony Różnorodności Biologicznej i Krajobrazowej (ang. Pan-European Biological and Landscape Diversity Strategy)	www.pebls.org
PEEN – Paneuropejska Sieć Ekologiczna (ang. Pan-European Ecological Network)	http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/Regional/EcoNetworks/PEEN.en.asp#TopOfPage
PGR Forum - Forum mające na celu ocenę genetycznej i taksonomicznej zmienności europejskich gatunków roślin pokrewnych roślinom uprawnym i opracowanie odpowiednich metod ochrony tych gatunków (ang. European Crop Wild Relative Diversity Assessment and Conservation Forum)	http://www.pgrforum.org/
PlantNetwork	www.plantnetw.ork.org
SEB – Towarzystwo Botaniki Ekonomicznej (ang. Society for Economic Botany)	www.econbot.org
Societas Europaea Herpetologica	www.gli.cas.cz/SEH/
Soil Association (UK) – Brytyjskie Stowarzyszenie Rolników Ekologicznych	www.soilassociation.org
SBI - Włoskie Towarzystwo Botaniczne (Società Botanica Italiana)	www.societabotanicaitaliana.it
TRAFFIC – Sieć zajmująca się monitorowaniem nielegalnego handlu gatunkami dzikiej fauny i flory (ang. wildlife trade monitoring network)	www.traffic.org
WWF Europe – Światowa Organizacja Ochrony Przyrody w Europie (ang. World Wild Fund for Nature Europe)	www.panda.org/about_wwf/where we work/europe
WWF Germany - Światowa Organizacja Ochrony Przyrody w Niemczech (ang. World Wild Fund for Nature Germany)	www.wwf.de